

Inatsimmut oqaaseqaatinut ilanngussaq

Tusarniaanermut akissuteqaat

Siunnersuut piffissami 28. aprili – 2. juuni 2016 tusarniaassutigineqarpoq.

Tusarniaanermut akissuteqaatigineqartunut oqaaseqaatit *uingasumik allanneqarput*.

Tusarniaanermut akissuteqartut tassaapput:

Politit

Allakkatigut 28. aprili 2016-imeersutigut Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaatinnik piunaffigivaannga imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarnej sassaallertarnerlu pillugit Inatsisartut Inatsisissaatut siunnersuummut nutaamut nassiussaminnut.

Aallaqqaasiutigalugu nersualaarutiginiarpara Naalackersuisoqarfiup inatsisissamut siunnersuutip suliaralugu aallartiinnarnerani soqutigisaqartut assigiinngitsut peqataatinniarmagit.

Inatsisissatut siunnersuutip uanga arlalinnik oqaaseqaatinik saqqummiussaqaartippaanga.

§ 14:

Inassutiginiarpara akuersissutit assigiinngitsut immersugassanngorlugit inatsimmut ilanngussatut nassiunneqartarnissaat – assersuutigalugu 1-imit 5-imut normulerlugit aalajangersakkap normuanut nassuiaassutigineqartumut innersuussatut. Uanga isumaga malillugu tamanna qinnuteqaateqartumut aamma oqartussaasunut pitsaasumik tapertaassaaq.

Immersugassat akuersissutinut assigiinngitsunut imigassartortarnermut politikimut il. il. ilitsersuutinik ilallugit naalackersuisoqarfiup nittartagaani pissarsiarineqarsinnaassapput.

§ 15:

Aalajangersakkami aqqissuussineq ingerlateqqinneqarpoq, tassa mittarfinni periarfissiisoqarluni piffissami 06.00-imit 12.00-imut imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliuteqartoqarsinnaalluni. Sukumiinerusumik tunngavilersuut periarfissap ingerlateqqinneranut tunngasoq inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini ilanngunneqarsimavoq, tamannalu uanga erseqqissumik paasinngilara. Taamaattumik siunnersuutigissavara mittarfinni sassaalliuteqarsinnaaneq aalajangersakkamit peerneqassasoq. Tamatumani mianerivara timmisartorneq imigassamut attuumassuteqannginnerata oqariartuutigineqarnissaa, pingaartumik meeqqat inuusuttullu ininiissanngimmata imigassamik aalakoornartortalimmik imerfiusuni aammattaaq sapinngisamik qulakkeerniarlugu ilaasut imigassamik sunnertissimallutik timmisartunut ikinnginnissaat – tamatumani ilaasut allat toqqissisimanissaat aamma timmisartumi isumannaallisaaneq eqqarsaatigalugit.

Matuma siuliani siunnersuutip kingunerisaanik aammattaaq § 14, imm. 4 allanngortinneqartariaqarpoq.

Naalackersuisoqarfiup tamanna maluginiarpa siunnersuullu eqqarsaatinut ilaatinneqassaaq tullianik inatsisip naleqqussarneqarnissaanut.

§ 17, imm. 2:

Aalajangersakkami angajoqqaat aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqartut inuusuttunut 18-it inorlugit ukiulinnut akisussaasuusut pisussaatinneqarput, ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissuteqarluni aaqqissuussinernut inuusuttut taamaallaat peqataasassasut inersimasumik ingiallorneqarlutik. Aalajangersakkap oqaasertaani aammattaaq pisoq ilaatinneqarpoq inuusuttoq aaqqissuussinermi angajoqqaatut oqartussaassuseqartut imaluunniit angajoqqaat akuersinngikkaluartut peqataasinnaasoq. Oqaaseqaatini ersersinneqanngilaq tamanna aammattaaq eqqarsaatigineqarnersoq.

Oqaaseqaatit tamanna tunngavigalugu itisilerneqarput.

§ 24:

Uanga assit pingaartippara aalajangersagaq tunngavigalugu akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunik pilersitsisoqarnera. Taamaattorli siunnersuutigerusuppara Peqqinnissaqarfiup aalajangersimasumik ilaasortaatinneqarnissaat (imaaginnanngitsoq atuarfeqarfimmit aamma peqqinnissaqarfimmit ilaasortaasussamik toqqaasoqarsinnaalluni), tassami peqqissutsimut tunngasut uanga assut pingaaruteqartutut isigigakkit. Tamatumunnga ilutigitillugu isumaqarpunga atuarfeqarfimmit isummat qularnanngitsumik kommuneqarfiit isumaginninnermut susassaarfianit imaluunniit pinaveersaartitsinermit siunnersortimik saqqummiunneqarsinnaanerat qularnanngitsoq.

Aalajangersakkami imm. 5-imi erserpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut aalajangersaasinnaasut tamarmiullutik peqataagunik. Uanga isumaga malillugu tamanna unamminartunik pilersitsisinnaavoq – soorlu assersuutigalugu ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissutinut tunngatillugu, tassani aaqqissuussinermik aalajangiineq piffissaq sivikitsuinnaq atorlugu pisinnaammat, kiisalu tassani aalajangiisartut tamarmiutillugit katersorneqarsinnaanngitsut eqqarsaatigineqarsinnaavoq. Tamatumunnga atatillugu eqqarsaatigineqarsinnaavoq ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissuteqarsinnaanermut piginnaatitsissutip siulittaasumut tunniunneqarsinnaanera, tamatumunngalu ilutigitillugu piumasaqaat aalajangersarneqarsinnaavoq akuersissuteqarnermi politiit isumaqataatinneqarnissaat.

Imm. 5-imi aalajangersakkami pineqarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut aalajangiisinnaassuseqassasut tamarmiugunik, tassani qulakkeerneqarniarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut suliatigut atituujunissaat, akuersissuteqarnermut suliap

suliarineqarnerani. Tamanna pissutigalugu aammattaaq sinniisussat pillugit aalajangersakkamik ilanngussisoqarpoq.

Tamatuma saniatigut akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut namminneq suleriaasissaminnik aalajangersaassapput, kiisalu akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut tamatumani periarfissaraat aalajangersassallugu akuersissuteqartarnermut ilaasortat imaluunniit sinniisussat peqataannigitsut, ataatsimiinnermut ornigussinnaanatik telefonikkut imaluunniit Skype il. il. atorlugit ataatsimeeqataasinnaasut.

Tamanna tunngavigalugu oqaaseqaatit itisilerneqarput.

Ilitsersuutit aamma suleriaasissatut assersuut naalakkersuisoqarfiup nittartagaani atugassanngortinneqassapput.

§ 25, imm. 2:

Aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq qinnuteqaammut ilanngunneqassasoq imigassartortarneq pillugu politikki. Tassa tamanna akuersissummik pissarsinissamut piumasaqataammat taava uanga isumaga tunngavigalugu pisariaqarpoq maleruagassanik aalajangersaanissat, minnerpaamik imigassanut aalakoornartortalinnut politikkip sunik imaqarnissaanik. Akerlianik aalajangersagaq taamaassorinagaaginnarnissaa aarleqqutigineqalersinnaavoq. Piumasaqaatit taamaattut ilanngussamik ilaneqarsinnaapput qinnuteqaateqartup imigassanut aalakoornartortalinnut politikkimik piumasaqaatinik naammassinnittumik suliaqarniaruni malitassaanik ikiorserniarlugu.

Imigassartortarneq pillugu politikkimut il. il. ilitsersuutit naalakkersuisoqarfiup nittartagaani atugassanngortinneqassapput.

§ 26, imm. 4:

Aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq akuersissummik atajuartussamik tunniussisoqarsinnaasoq ukiup pingasut akuersissummik pigisaqarfiusut qaangiunnerisigut. Tamatumunnga atatillugu assut inassutigissavara atajuartussamik akuersissuteqarsinnaanermut periarfissap inatsimmit piivinneqarnissaa. Taamaalillutik akuersissutit tamarmik piffissami killilikkami atuutissapput – kisianni piffissami sivisunerusumiusinnaavoq (assersuutigalugu ukiut tallimat) piffissaq siulleq sivikinnerusoq qaangiuppat. Tamatumani ilaatigut qulakkeerniarlugu akuersissummik pigisaqartup ingerlatsinerminik qitiutitsinissaa inatsit aamma neriniartarfimmik ingerlatsineq pitsaasoq tunngavigalugit, taamatuttaaq akuersissuteqartarnermut oqartussaasunit soorlu assersuutigalugu illoqarfiup qanoq ineriartornissaa siumut piffissamut ungasissumut takorluussallugu ajornarsinnaavoq, tassa sumiiffiit neriniartarfiit inissisimaffigisaat eqqarsaatigalugit.

Erseqqissaatissatut siunnersuutigineqartoq inatsisissatut siunnersuummut ilanngunneqarpoq taamaalilluni piffissaq akuersissuteqarfiusoq ukiunut arfinilinnut atuuttussatut sivitsorneqarsinnaalerluni.

§ 27:

Tassa § 42-mi aamma 43-mi ataatsimoortumik akuersissummik pigisaqartut imigassamik aalakoornartortalimmik nal. 05.00 tikillugu ilaatigut sapaatit akunnerata naanerani, uanga siunertaqarluartutut isigaara periarfissaasariaqartoq imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarnissamut akuersissummik tunniussisoqarnissaa siusinnerusumut killilerlugu – soorlu assersuutigalugu nal. 23.00, 01.00 imaluunniit 03.00-imut – erseqqissumik § 27-imi ilanngunneqarnissaa, taamaaliornikkut najukkani ilaatigut eqqissisimanermit aamma attaveqaasersuutinut tunngasut mianerineqassammata (tassunga ilanngullugit soorlu sumiiffimmi illut najugaqarfiusut).

Oqaaseqaatit imm. 1-imut tunngasut tamanna tunngavigalugu erseqqissaaffigineqarput.

Aalajangersakkamut matuma siulianiittumut taarsiunneqarsinnaavoq aaqqissuussineq ataatsimut isiginnilluni sassaalliteqartarnermit maleruaqqusaq nal. 03.00-imut aalajangersarlugu, kisianni akuersissuteqartarnermit oqartussaasut akuersissuteqarsinnaapput “sivitsuilluni” sassaalliteqarsinnaanermut nal. 05.00-ip tungaanut – akuersissutip piffissami atuuffiani piffissami sivikinnerusumiluunniit. Sivisunersumik sassaalliteqarsinnaanermut piffissaq taamaattoq politiit akuersinerannit ilaqartinneqarsinnaavoq, taamaaliornikkut toqqissisimanissamut mianerisassat qitiutinneqarsinnaassapput.

§ 29 aamma § 30:

Aalajangersakkani aalajangersarneqarput “annertuunik imaluunniit arlaleriarluni unioqqutitsinerit” imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut/sassaallersinnaanermut akuersissut arsaarinnissutigineqarsinnaasoq. Tamatumunnga atatillugu uanga isumaqarpunga ataasiaannartumik annertuumik unioqqutitsisoqarnera tamatumunnga periarfissiisinnaasoq, taamaattumik “annertuunik” imaalillugu “ataasiarluni annertuumik” iluarsisariaqarpoq. Taamatuttaaq uanga isumaqarpunga imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut /sassaallersinnaanermut akuersissummik pigisaqarsinnaaneq arsaarinnissutigineqartariaqartoq, imaangitsoq akuersissut ataaseq aalajangersimasuinnat. Taamaattumik siunnersuutiginiarpara aalajangersakkat aallaqqaataanni oqaaseqatigiit imaalineqassasut “Imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut/sassaallersinnaanermut akuersissummik pisinnaatitaaffik arsaarinnissutigineqarsinnaavoq.....”. Naggataatigut uanga isumaqarpunga imigassamut inatsimmik aamma pinerluttulerinermit inatsimmik unioqqutitsinerit kisimik pineqassanngitsut, kisianni aammattaq aangajaarniutit pillugit inatsit, sakkut pillugit inatsit taamatuttaaq akileraartarnermit aamma akitsuutinut inatsit.

Oqaaseqatigiiliormi kukkusoqarsimavoq, kiisalu aalajangersagaq § 29-miittoq aaqqinneqarpoq, tamatuma kingornatigut “Imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut/ sassaallersinnaanermut akuersissut arsaarinnissutigineqarsinnaavoq” allanngortinneqarpoq imaalillugu “Imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut/ sassaallersinnaanermut akuersissummik pigisaqarnissamut pisinnaatitaaffik arsaarinnissutigineqarsinnaavoq”. Tamatumunnga ilanngullugu naqinnerlutaq “annertuunik” iluarsineqarpoq “annertuumik”.

Kapitali 8 – ataatsimut isigalugu:

Kapitalimi aalajangersakkat uanga assut paatsuunganartut aamma paasilertoruminaatsut. Ingammik atuutsitsiniarnermut tunngatillugu kiisalu niuertarfinnut, neriniartarfiutilinnut aamma innuttaasunut maleruaqqusat paasineqartussaammata, ilungersorlunga siunnersuutigissavara maleruaqqusat pisariillisarneqarnissaat.

Aalajangersakkanut tamanut tunngatillugu taamaalillunga sakkortuumik inassutigissavara ullut nalliuttut assigiinningsut immikkoorteqqunagit. Tamanna assersuutigalugu imatut pineqarsinnaavoq nassuiaassutit “ataasinngornermit” – “tallimanngornermut”, “arfininngornerit” aamma “sapaatit nalliuttullu ulluinnartigoortut”, taavalu tamanut piffissaritinneqartut assigiilluinnarmik pillugit, soorlu assersuutigalugu sapaatini nalliuttunilu ulluinnartigoortunik sassaalliteqartarnek nalliuttup sorliup pineqarnera eqqarsaatiginagu.

§ 40, imm. 3 nerisassanik angerlaassassanik tuniniaasarfinni init aaqqissuunneqarnissaat tulluarnerrummat § 41-mut peqqussuteqarnissamut aalajangersakkanut ilanngunneqarpoq, taamaalilluni nerisassanik angerlaassassanik tuniniaasarfinni init aaqqissuunneqarnissaanni § 41-mi, imm. 1 aamma 2 malinneqarput Naalakkersuisut tamatumunnga tunngatillugu sukumiinerusumik maleruaqqusalioernerisigut.

Ukiutoqqami aamma kunngit pingasut ulluanni sassaalliteqartarnissamut naleqqussaasoqarpoq, taamaalilluni ulluni taakkunani sassaalliteqarsinnaaneq ammartassaaq nal. 12.00-imiit ullut nalliuttut allat assigalugit.

Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummi sassaalliteqartarnissamut ammasarfii assigiiaarnerupput inatsimmut atuuttumut sanilliussilluni. Taamaaliornikkut pisariillisaasoqarpoq. Inatsisissatut siunnersuummi Ilanngussaq 1 innersuussutigineqarpoq.

Taamaattorli kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat pinaveersaartitsinermut iliuusii tapertalerniarlugit imigassamik kimittuumik sassaalliteqartarnek killilerneqarpoq, taamaalilluni poorskimi, piinsimi aamma juullimi aammattaaq sapaatikkut imigassanik kimittuumik sassaalliteqartoqaqqusaanngilaq, kisianni taamaallaat immiaaqqat aamma viinnit.

Aalakoorniutigiinnarlugu imertarneq suli annertuumik ajornartorsiutaavoq, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Pinaveersaartitsinermut iliuutsit aallartinneqareersut tapersersorniarlugit inatsisissatut siunnersuummi killiliinissaq inassutigineqarpoq tassa ulluni taakkunani, inuttaasut amerlanersaasa sulinninneranni meeqqanik, ilaqtanik aamma ikinngutinik ataatsimooqatiginnissaminut.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassamik atornerluineq atornerluisup peqqissusianut akornutaavoq aamma aalakoorniutigiinnarlugu imertartut kiisalu atornerluisut suli amerlavallaaqaat.

2014-imi angajoqqaat 18 inorlugit ukioqartunik qitornallit 21,5 procentii akornutaaratarsinnaasumik imigassamik ajornartorsiuteqarput.

(Paasissutissanik pissarsiffik: : Statens Institut for Folkesundhed kalaallit inuttaasut peqqissusiannik misissuineq).

Taamaattumik Naalakkersuisut tungaannit suli kissaatigineqarpoq akornutaannginnerusunik aamma tulluarnerusumik imigassamik atuinermi ileqqoqalernissaq inuiaqatigiinni assigiinngitsumik inissisimasuni tamanut iluaqutaasussamik.

§ 38 aamma § 39:

Taamatuttaaq atuutsitsiniarnermit isigalugu kisianni aammattaaq niuertarfinnut aamma innuttaasunut pisariaqanngitsumik ajornarnerulersinniarnagu, imigassat aalakoornartortallit 16 volumenprocentit qaangerlugit aamma ataallugit avinneqarnerat tulluanngitsutut isigaara, tassa ataasinngornermiit tallimanngornermut nioqquteqarnermut atatillugu (18.00-imit aamma 20.00-imut) kiisalu arfininngornikkut (13.00-imut aamma 16.00-imut). Politikikkut kissaataappat – naak WHO-mit ilisimatitsissutaasut pissarsiarineqarsinnaanera aamma imigassamik ajornartorsiuteqarpoq taakku imminnut attuumassuteqartut – imigassamik aalakoornartortalimmik nioqquteqarnermi ammasarfiit sivitsorneqassasut, taava uanga sakkortuumik inassuteqaatigissavara piffissat assigiisinneqarnissaat – soorlu assersuutigalugu ataasinngornermiit tallimanngornermut nal. 19.00 kiisalu arfininngornikkut nal. 14.00.

Inatsisissatut siunnersuut suliarineqarpoq WHO-mit inassuteqaatigisat aallaavigalugit aammattaaq pinaveersaartitsinermut iliuutsit ingerlanneqartut kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat suleqatigiissutigisaat. Tamatumunnga ilutigitillugu mianerineqarput inuiaqatigiinni nalinginnaasumik ineriartorneq nalliuttuni ammasarfiit sivitsorneqarnerisigut. Taamaattumik isiginniffiit aamma iliuuserisat assigiinngitsut ilaatinneqarput imigassamut aalakoornartortalimmut tunngatillugu malittarisassaliornermi, kiisalu ammasarfinnut assigiinngitsunut tunngatillugu tamatumunnga ilaassutut tamanna attatsiinnarneqarpoq.

Ullumikkut pisiniarfiit amerlanersaasa imiaaqqat aamma viinnit imigassanit kimittuunniit immikkoortereersimavaat, taamaattumik imigassanik kimittuunik pisiniartitsineq pisiniarfiup kioskianit pisiniartitsisoqarluni nioqqutigineqartarlutik.

Tamanna aalajangersakkamik atuutsitsiniarnermut imaaliillaannaq akornutaasussatut takujuminaappoq. Tamatumunnga ilutigitillugu oqaatigineqassaaq soqutigisallit aamma oqartussaasut attuumassuteqartut peqataatinneqassapput assiaqusersuinissamut, tak. § 41, malittarisassaliornissanik aalajangersaanermik suliaqarnermi.

Imigassamik atuiupilunnerup inuttut atugarisatigut aamma peqqissutsikkut kingunerisassai eqqarsaatigalugit naalackersuisoqarfik isumaqarpoq, nunami innuttaasut taamatullu pisiniarfiit pinaveersaartitsinermut iliuusissanut tapertaajumaartut, meeqqat inuusuttullu illersorneqarnissaannut immikkut sammisunut.

§ 40:

Sapinngisamik maleruaqqusat ajornaatsuunissaat erseqqissuunissaallu qulakkeerniarlugit uanga siunnersuutigerusuppara nerisassanik angerlaassassanik tuniniaasarfinnut atatillugu imigassat aalakoornartortallit nioqqutigineqarnerat imm. 2-mi assigiisinneqassasut – soorlu assersuutigalugu ullut tamaasa piffissami nal. 12.00-imiit – 20.00-imut. Aalajangersakkamik ilanngussaqaarnej imigassat aalakoornartortallit nerisassat akiisa 50 %-iannik annertussuseqarnissaannut tunngatillugu, tamanna politiit tungaannit isigalugu nioqquteqarnerup killilerneqarnissaa, imm. 1-imi taaneqartut saniatigut, pisariaqarsorinangilaq. Naggasiullugu malugeqquneqarpoq imm. 1-imi naqinnerlutaq, tassa normu 3 allanneqarsimammat normu 5-itut.

Allannguutissatut siunnersuut inatsisissatut siunnersuummut ilanngunneqarpoq.

§ 42, imm. 1, normu 8:

Aalajangersakkap oqaasertai ilanngussaqaq 1-imut sanilliukkaani taava uanga imatut paasivara, Nunatta Ulluani sassaalliteqarnissamut piffissarititaasoq aalajangersakkami kukkusumik aalanneqarsimasoq, tassa ilanngussami aalajangersarneqarmat tamanna piffissaq tassaasoq nal. 18.00 – 24.00.

Naqinnerlutaq iluarsineqarpoq.

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik

Kalallit Nunaanni Eqqartuussivik nassiunneqartunut oqaaseqaateqanngilaq.

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup nalilersimavaa tunisat killilimmik amerlissasut, tassa ammasarfiit sivitsorneqarnerisa kingunerisaanik kisianni tamanna eqqussuinnermut akitsuutitut malunnaateqarluartumik sunniuteqarnavianngitsoq.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalakkersuisoqarfik

Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq tusarniaarnermut atortussat nassiunneqartut aatsitassanut tunngasunut attuumassuteqanngitsut. Tamanna tunngavigalugu Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalakkersuisoqarfik nassiunneqartunut oqaaseqaateqanngilaq.

Ineqarnermut, Sanaartornermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik

Imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarnej sassaallertarnerlu pillugit Inatsisartut Inatsisaattut siunnersuut tusarniaassutigineqartutut tiguneqarpoq. ISAN inatsisissatut siunnersuutip danskisut allanneqarnera tunngavigalugu § 23-mut ataasiakkaanik oqaaseqaateqarpoq.

Siunnersuummi § 23-mi aalajangersakkanut tunngasuni tassa angissutsinut, pequsersuinnermut aamma ininik silamilu nunaminertanik atuinnermut tunngatillugu eqqumaffigeqquneqarput ilaatigut makku:

Nioqquteqarfiit aamma init sassaalliteqartarfiit aammattaq silami nunaminertat sumi inissisimanissaat nalinginnaasumik kommunit pilersaarutaanni aalajangersarneqartarput pilersaarusernermut inatsit tunngavigalugu (Pilersaaruserneq aamma nunaminertat atornejartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisissaat nr. 17, 17. november 2010-imeersoq). Sanaartorneq pillugu inatsit tunngavigalugu (Sanaartorneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 26. maj 2010-meersoq) Illuliordermi malittarisassani 2006 (BR06) aalajangersagaqarpoq init ataatsimoorfissat pequsersorneqarnissaat aamma atornejarnissaat pillugit, tamatumunnga ilaatigut ilaapput nioqquteqarfiit aamma init sassaalliteqartarfiit. Taamatuttaaq BR06-imi maleruaqqusaqarpoq init ataatsimoortarfiit amerlanerpaamik qassinik inoqarsinnaatillugit atornejarnissaannut. Tassa imaappoq isersimasut qassit inimi sassaalliteqartarfimmi ataatsikkut isersimanissaasa amerlanerpaaffissat aalajangersarneqarput, ilaatigut mianerineqarlutik annaassiniarnissamut pissutsit. Innersuussutigineqarpoq BR06-imi kap. 6.12.

Upalungaarsimaneq pillugu inatsimmi (Kalaallit Nunaanni annaassiniarnissamut upalungaarsimaneq aamma ikuallattoornissamik qaartoornissamillu pitsaaliuinnermi iliuusissat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 26. maj 2010-meersoq) kommunalbestyrelsip illuni ikuallattoorsinnaanermut misissuisarpoq inuit amerlasuut katersuuttarfiini (§ 29), taamatuttaaq

kommunalbestyrelsip aalajangersarsinnaavaa illuni imaluunniit nunaminertani inuit amerlasuut katersuuffigisaanni ingerlatsinermut iliuusissat pinaveersaartinneqarnissat imaluunniit ikuallattoornissamut navianartut annikillisarneqarnissaat, tamatumuuna qulakkeerniarlugit ikuallattoqassagaluarpat annaassiniarnissamut aamma qatserinissamut periarfissat illersorneqarsinnaasut.

Pinngortitamut, Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup 2015-imi Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. xx, xx 2015-imeersoq siunnersuutigaat kommunit maleruaqqusaat nipiliornermut illersuinissamut tusarniaassutigaat. Siunnersuummi siunertarineqarpoq kommunit pisussaaffilernissaat kommunit maleruaqqusaat aqquutigalugu piumasaqarsinnaalernissaat ilaatigut nipiliornermik annikillisaanissamut iliuuseqarnissamut suliffeqarfiit ilaat aamma ingerlatsinerit eqqarsaatigalugit.

Aalajangersagaq pisinnaatitaaffimmik atuuttumik ingerlatitseqqinneruvoq tamatuma Naalakkersuisut pisinnaatippai pineqartunik taaneqartunik ataatsimoornerusumik malittarisassaliornissamut. Taamaattorli Naalakkersuisut akiliisinnaanngillat pineqartut taaneqartut taamaallaat pilersaarusernermut inatsimmit, illuliornermut malittarisassanit il. il. malittarisassaliorneqarpata, taamaattumik pisinnaatitsissut § 23-imi imm. 1 aamma 3 peerneqarput.

Iliuuseqarsinnaanernut pisinnaatitsissutit eqqissisimanissamut aamma torersuunissamut aalajangersaanissanut tassani qulakkeerneqassaaq suliffeqarfiit ingerlatsinerat allanut pisariaqanngitsumik akornusersuutaanngitsumik attatiinnarneqarpoq. Aalajangersakkap taassuma pisinnaalersippaa iliuusissat pinaveersaartitsinermut attuumassutillit soorlu isaarissanut tunngasut, tassani kamaannerit aamma nakuusernerit imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermut aamma sassaalliuteqarnermut atatillugu pinaveersaartinniarlugit.

Nunanut allanut pisortaqarfik

Qujanaq tusarniaanermut. Nunanut allanut pisortaqarfik oqaaseqaatissaqanngilaq.

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu

Naalakkersuisoqarfik

Naalakkersuisoqarfik siunnersuutip matuma siuliani taaneqartup tusarniaassutigineqarnera tigugamiuk.

Naalakkersuisoqarfiup siunnersuummi siunertarineqartut tamaasa isumaqatigisinnaavai aamma siunnersuutip imarisai ataatsimut. Naalakkersuisoqarfik siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatissaqarpoq.

Pineqartoq: Kollegiani imigassanik aalakoornartortalinnik imertarneq aamma pigisaqarneq

Naalakkersuisoqarfiup malugaa siunnersuutip § 19-iani maleruaqqusanik aalajangersaasoqartoq ilaatigut kollegiat imigassanik aalakoornartortalinnik atuineq aamma pigisaqarneq killilersorsinnaagaat. Siunnersuummut oqaaseqaatini takuneqarsinnaavoq periarfissaasoq “ineqarnermi maleruaqqusanik” aalajangersaanissaq ineqarfiit ataasiakkaat pisariaqartitaannut naleqqussarneqarsinnaasunik aalajangersaasoqarsinnaasoq. Ilanngullugu oqaatigineqarpoq ineqarnermi maleruaqqusanik aalajangersaanermut tunngatillugu eqqarsaatigilluarneqartariaqarpoq kollegiamiunut ataasiakkaanut pisiaqanngitsumik namminneq inuunerannut akulerutinnginnissamik eqqarsaateqarnissaq, taamatuttaaq eqqarsaatigisanut ilanngunneqartariaqarpoq ineqarnermi maleruaqqusat, ineqartunut ataasiakkaanut namminneq angerlarsimaffianni (ineeqqami) kiffaanngissuseqarnerannut ima killilersuilersinnaanerit, allaat nalinginnaasumik nammineq aalajangiisinnaassuseqarnermut pisinnaatitaaffigisanut kalluaallutit, tassa nammineq angerlarsimaffigisami nalinginnaasumik pigineqartunut. Ilanngullugu oqaatigineqarpoq ataatsimoortarfittut atorineqartartuni annertunerusumik killilersuisoqarsinnaasoq.

Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaatit allanneqarsimasut tamakkerlugit isumaqatigisinnaavai. Naalakkersuisoqarfiup tamatumunnga atatillugu erseqqissaatigissavaa Inatsisartut Ombudsmandiata siusinnerusukku kollegiani ileqqorissaarnissamut maleruaqqusat oqaaseqarfigisimammagit, ilaatigut ineeqqani imigassanik aalakoornartortalinnik pigisaqarsinnaanerit inerteqqut. Tamatumunnga tunngasoq Ombudsmandip ukiumoortumik nalunaarutaa 2016 innersuussutigineqarpoq. Eqikkaanermi tamanna imatut allaaserineqarpoq:

”G-p torersuutitsinissaq pillugu malittarisassani imigassanik aalakoornartortalinnik ataatsimut inerteqquteqarnerup eqqortuunera ilinniartut ineqarfii pillugu nalunaarut innersuussutigalugu atortuutinniarsinnaavaa. taamaalilluni ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarummit erserpoq ilinniartut ineqarfii aqutsisoqarfik torersuutitsinissaq pillugu malittarisassamini “imigassanik aalakoornartortalinnik atuineq” pillugu malittarisassanik aalajangersaasinnaasoq.”

Isummersornerit assignngitsut saqqummiutereerlugit G-p kollegiamiut inatsisitigut inissisimaffiat ombudsmandip nassuiaassutigai inatsisitigut tunngaviusut nalinginnaasut, tamatumani ilaatigut aalajangersarneqarpoq ingerlatsiviup ingerlatsinera (matumani G-p ingerlatsinera) inatsisitigut akuerineqarsimassaaq imaluunniit pisinnaatitaaffimmit allamit akuerisaasumit. Ombudsmandi isumaqarpoq killiliinerit taamatut ittut kollegiamiut angerlarsimaffiit tunngasuusut, taakku imatut isikkoqartut tunngavissaasunik erseqqinnerusunik sakkortunerusumik piumasaqatitaqariarlutik.

Ombudsmandip ileqqorissaarnissamut maleruaqqusani imigassanik aalakoornartortalinnik inerteqquteqarnermut tunngatillugu ombudsmandip inerniliisariaqarpoq, inerteqqummut tassunga tunngavissaasut naammassimangitsut – kollegiamiut namminneq inaannut tunngatillugu.

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq pissutissaqarluassasoq inatsisip allanneqarnerani erseqqissarneqarpat, imigassanik aalakoornartortalinnik pigisaqarnissap pissutsit suut tunngavigalugit killilerneqassanersoq. Taamatutaaq pissutissaqarluassaaq aalajangersakkami tunngavissaq erseqqissoq aalajangersarneqarpat maleruaqqusanic tamanna pillugu nalunaarutiliornikkut, kiisalu kollegiat ileqqorissaarnissamut maleruaqqusaliaminni imigassanik aalakoornartortalinnik pigisaqarnissamut aamma imigaqarnissamut maleruaqqusanic aalajangersaasinnaasut.

Tamakku saniatigut eqqumaffigineqassaaq Ilinniartut ineqarfii pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 18, 1. november 2007-imeersumi § 6, imm. 2-mi Ilinniagaqartut inissiaannik aqutsiviup ilinniagaqartut inissiaanni ileqqorissaarnissamut malittarisassat suliarissavaat, atortussanngortinneqartussat najugaqartunut saqqummiunneqareerunik. Ileqqorissaarnissamut malittarisassat tassaasinnaapput eqqiaasarneq, ataatsimiinnissani aggertussaataaneq, imigassanik aalakoornartortalinnik atuineq, nipiliorneq, pulaartoqarsinnaatitaaneq allallu. Tamatuma saniatigut nalunaarummi aalajangersagaqarpoq ileqqorissaarnissamut maleruaqqusat unioqqutinneqarpat kinguneqartitsisinnaanermut.

Taamaalilluni inatsisartut inatsisaannik naleqqussaaneq kingunerissavaa arlaatigut marloqiusamik naleqqussaaneq, taamatutaaq oqaaseqaatini nassuiaassutigineqanngilaq siunnersuut naleqqussaareersimanermut attuumassuteqartut.

Taamatutaaq Naalakkersuisoqarfiup oqaatigissavaa kollegiani imigassanik aalakoornartortalinnut tunngassuteqartut atugassarititaasunut attuumassuteqarmata, tassa ilinniakkamik ingerlatsinermi atuuttunut taamaattumik apeqqut ilinniagaqarnissamut iliuuseqarnermi ilaareerluni.

Taamaattumik nalilerneqarpoq Naalakkersuisoqarfiup nammineq tamanna naleqqussaaneq suliarissagaa Naalakkersuisoqarfiup oqartussaassuseqarfiata iluani, taamaattumik kollegiat siunnersuummit peerneqartariaqartut.

Naalackersuisoqarfiup Inatsisartut Ombudsmandiata oqaaseqaataa taaneqartoq ilisimavaa. Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik isumaqarpoq § 19-imi oqaasertat kollegianut, atuarfinnut ulloq unnuarlu inigineqartunut aamma ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut sammisamut annertunerusumik maleruagassanik aalajangersaaneq pineqanngimmat. Taamaattumik siunertaasimangilaq annertunerusumik naleqqussaasoqarnissaat ilaatigut Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfiup naalackersuinikkut oqartussaassuseqarfiata iluani.

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup imigassanut aalakoornartortalinnut tunngatillugu pinaveersaartitsinermut atasumik siunertaalluartutut isigaa, ineqarfiit ataasiakkaat ajornartorsiutaasinnaasunut ineqarfimmi imigassanut aalakoornartortalinnut tunngatillugu isummernissaat. Tamanna aqputigalugu ineqarfiit ataasiakkaat periarfissaq atorluarsinnaavaat ineqartut imigassanut aalakoornartortalinnut pissusiat sunniuteqarfigissallugu.

Aalajangersagaq § 20-mi ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissummut maleruaqqusamut atasutut isigineqassaaq, tamanna tunngavigalugu ataatsimoortumik aaqqissuussinernut ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissummik qinnuteqaateqartoqassaaq, tassa imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliuteqarnermut atatillugu, kiisalu § 25, imm. 3, taanna tunngavigalugu ataasiaannartumik atuuttussamik qinnuteqaammut ilanngunneqassaaq akisussaassuseqartumik sassaalliuteqarnissamut aamma aaqqissuussinermik ingerlatsinermut pilersaarut ilanngunneqassalluni.

Inatsisissatut siunnersuut erseqqissarneqarpoq.

Pineqartoq: Radiomi TV-milu imigassanik aalakoornartortalinnik pilerisaarineq.

Siunnersuummi § 58, imm. 1 imaqarpoq aalajangersakkamik tassani pineqarluni imigassanik aalakoornartortalinnik radiomi tv-milu pilersisaarineq sunaluunniit inerteqqaasoq.

Radiukkut tv-kkullu aallakaatitsisarneq pillugu Inatsisartut Inatsisaanni nr. 7, 8. juni 2014-imeersumi § 46, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq nakorsaatit, tupat, immiaaqqat, viinnit imigassallu kimittuut pilerisaarutinut ilanngunneqaaqusaanngitsut. § 46 imm. 3-mi Naalackersuisut pisinnaatinneqarput imm. 1-imi aamma 2-mi inerteqqutit avaqqunneqarsinnaaneri pillugit maleruagassiornissamut. Pisinnaatitsinermut aalajangersakkamut oqaaseqaatinik imm. 3-mut taaneqarpoq avaqqunneqarsinnaasut tassaasinnaasut imigassat aalakoornartortallit ima kimikitsigisut peqqissutsimut akornutaasinnaasutut isigineqarsinnaanngitsut.

Radio TV-lu pillugit inatsimmi pisinnaatitsissummut maleruaqqusaliortoqarpoq radiomi TV-milu pilerisaarineq aamma aningaasaliissuteqartarnerit pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni uani: Radiumi tv-milu pilerisaarutit aallakaatitassianillu aningaasalersuisarnerit pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 5. juli 2006-imeersoq. Nalunaarutip

§ 15-iani aalajangersarneqarpoq imigassat aalakoornartumik akullit, soorlu immiaaqqat, viinnit imigassallu kimittuut pilerisaarutigineqaqqusaanngitsut. Taamaalilluni piviusumik inatsimmi saneqqutsinissamut maleruaqqusanik aalajangersagaqanngilaq. Siunnersuummi § 58-imi taamaalilluni marloqiusamik naleqqussaasoqassaaq, naak § 58 atitunerusumik sunniuteqaraluartoq tassani pineqarmata pilerisaarineq suugaluartorluunniit.

Saneqqutsinissamut maleruaqqusaq § 58-imiittoq radio TV-lu pillugit inatsit assigalugu atuuttussaatsinermut ileqqoq malillugu inatsit nutaajuneq atuutissaaq inatsisit naleqaqatigiinnerit tunngavigalugit pisoqaanermut naleqqiullugu. Oqaaseqaatini nassuiaassutigineqartariaqarpoq sammisami inatsit atuuttut kiisalu aalajangersakkap radio TV-mullu inatsimmut sunniutai.

Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfiup isumaqatigaa siunnersuummi § 58-imi maleruaqqusaq marloqiusamik malittarisassaliortoq aamma § 58 atitunerusumut sammisoq, tassa § 58-imi pineqarmat imigassanik aalakoornartortalinnik pilerisaarineq sunaluunniit.

Radio TV-mulli inatsit 2014-imeersup tusagassiuutit taakku ingerlatsinerat malittarisassiuuppa killilerlugulu, tamatumunnga ilanngullugit tusagassiuutit aallakaatitaanni ileqqorissaarneq. Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik imigassanut aalakoornartortalinnut tunngasunut aamma pinaveersaartitsinermut naalakkersuisoqarfittut akisussaassuseqarpoq.

Inatsimmi tassani 2014-imeersumik taamatuttaaq aalajangersagaqarpoq tupa pilerisaarutigineqassanngitsaq. Tupap pilerisaarutigineqannginnissaa immikkut tupamut tunngasumi inatsimmi aalajangersakkat takuneqarsinnaapputtaaq, tassa Tupa avatangiisinillu tupatorfiunngitsunik isumannaarineq, kiisalu tupanik nioqqutissat nalunaaqutserneqartarneri pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 10-mi, 14. november 2004-meersumi, tupanik nioqqutissiat suulluunniit pilerisaarutigineqaqqusaanngimmata.

Pineqartoq: Imigassanik aalakoornartortalinnik immiorneq

Siunnersuummi § 57-imi pineqarpoq imigassanik aalakoornartortalinnik nammineq atugassanik piliorneq. Oqaaseqaatini taamaallaat taaneqarpoq aalajangersakkami ingerlateqqinneqartut maleruaqqusat angerlarsimaffinni imigassanik aalakoornartortaliornerup inerteqqutaaneranut tunngasut. Taamaattumik siunnersuummi oqaatigineqanngilaq inerteqquteqarnermut tunngavilersuutit, tamatumunnga tunngaviusut aamma aalajangersakkap suna siunertarineraa.

Aalajangersagaq paasineqassaaq nammineq atugassanik piliorneq sunaluunniit inerteqqutaasooq. Tamatumani aammattaaq pineqarpoq sunngiffimmi sammisatut angerlarsimaffimmi immiaaraliorneq inerteqqutaasooq. Paasineqarpoq sunngiffimmi sammisatut immiaaraliorneq ukiuni kingullerni nunani allani annertuumik ineriartorsimasooq aamma isumaqarnarsinnaavoq tamanna aammattaaq maani nunami soqutigineqalersinnaalluartoq. Naalakkersuisoqarfiup tunngaviusussanik assortuinissamut pissutissaqarsorinngilaq, tassa aalajangersakkamut tunngaviusunik, kisianni Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq sunngiffimmi sammisatut angerlarsimaffimmi immiornermut

tunggasut eqqarsaatigalugit nassuiaassisoqartariaqartoq. Tamatumani tulluartsuusaq aalajangersakkamut siunertap aamma tunngavigineqartut nassuiaassutigineratigut.

Angerlarsimaffimmi immiaaqqanik, viinninik il. il. immiorneq taakkuninngalu imerneq eqqortumik atuinermut tunngatillugu aamma ingasannngitsumik atuineq meeqqanut, ilaqutariinnut avatangiisinillu akornutaanngilaq. Kisianni imigassanik aalakoornartortalinnik angerlarsimaffimmi piliorneq unioqqutitsilluni nioqquteqarnermut imaluunniit ingasattumik imigassamik atuinermut ineriartorsinnaavoq atuisumut namminermut, taakku qitornaannut aamma ilaquataannut akornutaasumik naggataatigullu inuiaqatigiinnut, tamanna pissutigalugu suli kissaatigineqarpoq sunngiffimmi sammisap tamatuma siammartinneqannginnissaanut.

2014-imi angajoqqaat 18 inorlugit ukioqartunik qitornallit 21,5 procentii akornutaaratarsinnaasumik imigassamik ajornartorsiuteqarput.

(Paasissutissanik pissarsiffik: : Statens Institut for Folkesundhed kalaallit inuttaassut peqqissusiannik misissuineq).

Imigassat aalakoornartortalit paasineqarnerat

Siunnersuutip imigassanik aalakoornartortalinnik § 2, imm. 1-imi paasinneratigut imerneqarsinnaasut tamarmik imigassamik akoqartut imigassatut aalakoornartortalittut paasineqarput, volumenprocenti apeqquataatinnagu. Tamanna imatut aammattaq paasineqassaaq immiaaqqat aamma viinnit kimikitsut soorlu assersuutigalugu 0,5 procentimik imigassamik akullit aammattaq imigassatut aalakoornartortalittut paasineqassasut.

Paasinninnerit assigiinngitsuupput tassa immiaaqqat imigassartaqanngitsut taamatullu viinnit. Danmarkimi killiliussat taasa immiaaqqat imigassartaqanngitsutut taaneqarsinnaaneranut apriliimi 2014-imi allanngortinneqarpoq. Maannakkut immiaaraq imigassartaqanngitsuoq 0,5 procenti tikillugu imigassamik akoqarsinnaavoq. Immiaaqqat imigassartaqanngitsut imigassartaata qaffasissusiata qaffanneqarneranut tunngavilersuutaasut ilagaat ilaatigut Tysklandimi, Sverigemi aamma Norgemi misilittakkat sakkortussutsip qaffanneqarsimaneranut tunggasut. Nunani taakkunani immiaaqqanik imigassartaqanngitsunik qinigassaqaarneq annertusisimavoq, mamassusiat pitsannorsimavoq kiisalu immiaaqqat imigassartaqanngitsut nioqqutaanerit katillugit immiaaqqanik nioqquteqarnermi annertuninngorsimavoq.

Isumaqarnarpoq siunnersuummi eqqarsaatit nassuiaatigineqarsimanngitsut nioqqutit imigassartaqanngitsutut taaneqartartut taamaattut piumaneqarnerannut tunngatillugu sunniutaasinnaasut, imigassat aalakoornartortalit pillugit maleruaqqusat avataatigut. Tassami inunnut mamassusiannik mamarinnittunut kisianni sunniutaanik perusunngitsut nioqqutissiat taamaattut immiaaqqanut nalinginnaasunut aamma viinninut imaluunniit imeruusaatinut tungusunngitsut taartaalluarsinnaapput. Taamatut siunnersuuteqarnermi nioqqutissiat tamarmik

imigassanut aalakoornartortalinnut maleruaqqusanut ilaatinneqassapput. Tamatuma ilaatigut kingunerisaanik najugassat taamaattut imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut/sassaallersinnaanermut akuersissummik pigisaqartinnani nioqqutigineqarsinnaanngillat imaluunniit sassaallutigineqarsinnaanngillat, tamatumunnga ilanngullugit aammattaaq ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissut, sassaalliuteqarneq taamaallaat pisinnaassaaq nunaminertani aamma inini imerniartarfittut, neriniartarfittut, hotelitut il. suliarineqarsimasuni taamatullu atorineqarsimasuni, akuerineqarsimasuni, nioqquteqarneq aamma sassaalliuteqarneq ingerlanneqassaaq inatsimmi ammasarfittut aalajangersarneqarsimasut tunngavigalugit, kiisalu najugassat taakku imigassat aalakoornartortalit allat assigalugu pisiniarfinni assiaqusersorlugit inissisimatinneqassapput. Ilaatigut tamatuma kingunerissavaa “immiaaraarniarfimmuut imaluunniit viinneerniarfimmuut” orniguttariaqarneq najugassanik taakkuninnga pisiniaraanni. Taamaattumik aarleqqutigineqarsinnaavoq aalajangersakkap siunertarinngisaraluaminik sunniuteqarsinnaanera atuinermut taamatullu nioqqutissap nioqqutigineqarneranut tunngatillugu, naak peqqissutsimut akornutaasinnaanngitsutut isigineqarsinnaagaluartoq imigassamik annikitsuinnarmik akoqarnerat pissutigalugu.

Ataatsimut isigalugu Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq kissaatiginarsinnaasoq oqaaseqaatinik itisiliinissaaq, tassa arlalitsigut taamaallaat inatsisip oqaasertai allaqqiinnarneqarsimasarmata, ilaani siunnersuummi aalajangersakkanut oqaasertaqartarnani arlalinnilu taamaallaat allaaneqartarluni aalajangersagaq allannguuteqarnani ingerlateqqinneqartoq.

Allannguut 2,25 volumenprocentimiit 0,0 volumenprocentimut, tak. § 2, imm. 1, arlalinnik siunertaqarpoq. Pingaarnertut mianerineqarput meeqqat, inuusuttut ilaqutaallu. Tamatuma saniatigut aalajangersagaq tapertaassaaq sammisami pisariillisaanermut, tassa najugassaq imigassamik aalakoornartortalimmi akoqassaaq imaluunniit imigassamik aalakoornartortalimmi akoqarnani.

Meeqqat aamma inuusuttut 18-it inorlugit ukiullit imigassamik aalakoornartortalimmik sumilluunniit pisiaqarsinnaajunnaassapput.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq soorlu assersuutigalugu hvidtøl nalinginnaasumik imigassamik aalakoornartortalimmik 1,7 – 1,9-mut volumenprocentimik akoqarpoq.

Immiaaqqamut “pilsneritut kimmittutigisumut” sanilliukkaanni, taava hvidtøl marluk “pilsneritut” Gammel Calsbergitut aamma Rød Tuborgitut kimeqarput, taakku 3,3 – 3,8-mut % vol. Pilsnerit allat ilisimaneqartut assersuutigineqarsinnaasut tassaapput Grøn Tuborg, Carlsberg Ice aamma Budweiser, taakku akuata 4,5 - 5 % vol. missaanniippoq.

Imigassamik aalakoornartortalimmik akuttunngitsumik atuinerup imigassamik pinngitsuuisinnaanissamut navianartorsiorneq annertusitittarpaa, kiisalu imigassamik atuinerup appasinnerpaaffissaanik qularnaatsumik nanissaasoqanngilaq, tamatumani pineqarput pinngitsuuisinnaanerup ineriartornera inunni taamaattunngornissamut qanittuni.

Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfiup matumani ingammik pingaartippaa imigassamik aalakoornartortalimmik atuneq appasinnerpaamik qularutissaanngitsumik killeqassanngitsoq, naartusut ilumiuisa akornuserneqartarnerannut tunngatillugu. Taamaattumik imigassaq aalakoornartortalik annikitsunnguarluunniit peqqissutsimut akornutaasinnaavoq.

Taamaattumik immiaaqqat kimikitsut aamma nioqqutissiat “aalakoornartortaqqanngitsutut” taaneqartartut maleruagassiani ilaatinneqarput.

Paasinninnerup allanngortinneqarnissaanut siunnersuummi paasinarsivoq imigassaq aalakoornartortalik imerneqartussa q suunersoq, taava innuttaasut ataasiakkaat eqqumaffigissavaa qaqugu imigassamik aalakoornartortalimmik imigaqarnerlutik.

Naalakkersuisoqarfiup aalajangersakkamut oqaaseqaatit itisilerpai.

Qaasuitsup Kommunia

Imigassamut inatsimmut nutaamut tusarniaaneq:

Atuisartunut- Pisisartunullu ataatsimiititaliap 30. maj 2016 ataatsimiinnermini, imigassamut inatsisissaq nutaaq tusarniutigineqartoq oqaluuserigamiuk, inatsisissatut siunnersuut ajorineqanngilaq.

Qeqqata Kommunia

Siumut:

Siumumiit iluarisimaarneqarpoq imigassamik atuineq nunatsinni malunnaatilimmik annikilliarformat. Naalakkersuisut siunnersuutigaat tuniniaasinnaanermut akuersissummik tunniussisartut immikkut ataatsimiisitaliamik sanasoqassasoq, Siumut-mi isumaqarpugut taanna suliaq kommunalbestyrelsip tigummiinnassagaa.

Akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunik pilersitsisoqarneranut katitigaanissaanullu siunertaavoq suliamut tunngatillugu inuit najukkami ilisimasaqartut peqataatinneqarnissaat. Tamanna kommunit imigassamik atorerluinermik pinaveersaartitsiniarlutik sumiginnaanermik aamma atorerluinermik kinguneqarsinnaasartup iliuuseqarfigineqarneranut tapertaassaaq.

Ammasarnermut tunngatillugu siunnersuummut akuersivugut ulluinnarni 2 tiiminik arfininngornermilu 3 tiiminik ilanissaat.

Siumut-mi isumaqataanngilagut immikkut inissillugit toqqorlugit aammalu pissanganarsaarlugit tuniniaaffiit inissinnissaat.

Ilisimatusarnikkut misissuinerit takutippaat atuisartut amerlasuut takusaminnik aqunneqartartut. Tamatuma saniatigut nalinginnaasut ilisimaneqarpoq nioqutip inissinneqarnera, taamaalillunilu takuneqarsinnaanera nioqutip tunissaaneranut sunniuteqartartoq. Ilaatigut retailimi taaneqarpoq – takuneqartussat annertunerpaamik malugineqarnissaannik siunnersuut, tamatuma kingunerisaanik iluaqutaasumik “pisisartut pisiniarfimmi aqutigisaat allanngortinniarneqassalluni taamaalillutik pisiniarnerminni nioqutissanik amerlanerusunik takusaqarsinnaatillugit. ....”. “Tassami takusassiarineqartunik malugininneq pingaaruteqarluinnarpoq – ingammik nioqutissanik pisinariniarlugit pilersaarutaanngitsunik tassanngaannaq pisiaqarnermut atatillugu.....”.

Misissuinerimi (2015) nunanit 37-nit peqataaffigineqartoq danskeq ph.d. Pernille Bendtsenimit Statens Institut for Folkesundhedimeersumit siuttuuffigineqartumi inerniliunneqarpoq, imigassamik pilersaarineq aamma 13-init – 115-inut ukiullit imigassamik annertuumik atuinerat imminnut attuumassuteqartut. Ilisimatusarnermik suliaqartut uppernarsisinnaanngilaat pisut imminnut toqqaannartumik attuumassuteqarnerisut, kisianni takusinnaavaat attuumassuteqartoqartoq. Misissuinerimi takuneqarpoq malunnarluinnartumik attuumassuteqartoqartoq sapaatit akunnerit

tamaasa imigassamik najorsineq aamma nunani imigassamik nakkutilliinermut politikkit imminnut attuumassuteqarnerat, siunnersuutigalugu imigassamik aalakoornartortalinnik pilerisaarinermit inerteqqutaalernera tassaasooq iliuusissaaq pitsaasooq akuttunngitsumik imigassartortarnerup annikillisinneqarnissaanut.

EU-mi Underudvalget for Naturressourcer “Pinnngortitamut isumalluutit ataani ataatsimiititaliap” 2016-imi aasaanerani ataatsimiinnermut EU-mi imigassaaq pillugu iliuusissatut pilersaarutip pisariaqassusia aqquutissiuunnarlugu, qulequttat ilagaat nittarsaassineq tassunga tunngatillugu imatut allattoqarpoq:

”Nittarsaassineq – ilisimatusarnikkut misissuinerup takutippaa meeqqat inuusuttullu nittarsaassinermit eqqugaasarnerat annertusiartuaartillugu, taava annertusiartuaaginnartarpoq imigassartortalernissaanut navianartorsiorneq imaluunniit imagassartortarnerisa annertusinissaat. Inuit attaveqatigiittarfii aqquutigalugu aamma internetikkut nittarsaassinerit aamma pilerisaarinerit mianerisassatut isiginiarneqartariaqarput, soorlu assersuutigalugu aaqquissuussinernik tapersersuilluni aningaasaliissuteqartarneq, nioqquutissanik inissiisarneq aamma nioqquutissat taakku sanianniittut, tassa imigassat suunerinut ilisarnaatinut attuumassuteqartut.”

Nittarsaassinermit inerteqquteqarneq tupamut tunngasuni ilisimaneqarpoq, tassani tupanik nioqquutissanik nittarsaassinerup inerteqqutaanera peqqissutsimut akornutaasinnaasunik aamma naleqqutsinngitsunik ileqqoqalernissamut ullutsinni illersuutitut isigineqarpoq.

Imigassamik killiliineq 2,25- 0,0 volumenprocentimut killiliineq allanngortinneqassasooq, Siumumiit isumaqatiginngilarput, taamatullu killiliiniarneq eqqarsaatigeqqinneqartariaqarpoq. Tassami Hvidt øl miseqqat (soorlu Whiskey sauce) imigassat akornaniittariaqalissapput?

Imigassaaq aalakoornartortalik nerisassanut imaluunniit kaaginut aamma mamakujuttunut akulerunneqarsimasooq siunnersuummi matumani imigassatut isigineqanngilaq, taamaattumillu inatsisissatut siunnersuummik killilersorneqartunut ilaatinneqanngillat.

Allannguut 2,25 volumenprocentimiit 0,0 volumenprocentimu, tak. § 2, imm. 1, arlalinnik siunertaqarpoq. Pingaarnertut mianerineqarput meeqqat, inuusuttut ilaqaataallu. Tamatuma saniatigut aalajangersagaq tapertaassaaq sammisami pisariillisaanermut, tassa najugassaaq imigassamik aalakoornartortalimmi akoqassaaq imaluunniit imigassamik aalakoornartortalimmi akoqarnani.

Meeqqat aamma inuusuttut 18-it inorlugit ukiullit imigassamik aalakoornartortalimmik sumilluunniit pisiaqarsinnaajunnaassapput. Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq soorlu assersuutigalugu hvidtøl nalinginnaasumik imigassamik aalakoornartortalimmik 1,7 – 1,9-mut volumenprocentimik akoqarpoq.

Immiaaqqamut “pilsneritut kimmittutigisumut” sanilliukkaanni, taava hvidtølit marluk “pilsneritut” Gammel Calsbergitut aamma Rød Tuborgitut kimeqarput, taakku 3,3 – 3,8-mut % vol.

Pilsnerit allat ilisimaneqartut assersuutigineqarsinnaasut tassaapput Grøn Tuborg, Carlsberg Ice aamma Budweiser, taakku akuata 4,5 - 5 % vol. missaanniippoq.

Imigassamik aalakoornartortalimmik akuttunngitsumik atuinerup imigassamik pinngitsuuisinnaanissamut navianartorsiorneq annertusitittarpaa, kiisalu imigassamik atuinerup appasinnerpaaffissaanik qularnaatsumik nanissaasoqanngilaq, tamatumani pineqarput pinngitsuuisinnaanerup ineriartornera inunni taamaattunngornissamut qanittuni.

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup matumani ingammik pingaartippaa imigassamik aalakoornartortalimmik atuneq appasinnerpaamik qularutissaanngitsumik killeqassanngitsoq, naartusut ilumiuisa akornuserneqartarnerannut tunngatillugu. Taamaattumik imigassaq aalakoornartortalik annikitsunnguarluunniit peqqissutsimut akornutaasinnaavoq.

Taamaattumik immiaaqqat kimikitsut aamma nioqqutissiat “aalakoornartortaqaanngitsutut” taaneqartartut maleruagassiani ilaatinneqarput.

Paasinninnerup allanngortinneqarnissaanut siunnersuummi paasinarsivoq imigassaq aalakoornartortalik imerneqartussaq suunersoq, taava innuttaasut ataasiakkaat eqqumaffigissavaa qaqugu imigassamik aalakoornartortalimmik imigaqarnerlutik.

Naalackersuisoqarfiup aalajangersakkamut oqaaseqaatit itisilerpai.

Atassut:

Siuliini oqaatigineqartut isumaqatigivagut, ammasarfiinut tunngatillugu saqqummiussat ajorinngilagut.

Inatsimmi iluarisimaarnarpoq inuusuttuaqqat 18-it inorlugit pisisoqarsinnaannginnera ersarimmat taamaattorli aamma illua tungaanut aamma tunngasoq ersarissarneqarnissaa kissaatigivarput, tassalu inuusuttuaqqat pisinniarfinni sulisut 18-iliineqanngitsut aamma pisititsisinnaassanngitsut.

Ammasarfiit allanngortinneratigut meeqqanik sumiginnaasoqalersinnaaneramik pinngitsoortitsinissaq sillimaffigisariaqarparput pilersarusiornikkut.

Inatsisissatut siunnersuummi ilaavoq inuusuttut 18-it inorlugit ukioqartut imigassamik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermik suliaqartinneqarnissaasa inerteqqutaanera, taamatullu inuusuttut 18-it inorlugit ukioqartut sassaalliteqartarfinni, imigassamik aalakoornartortalinnik sassaalliteqartarfiusuni sulisoreqqusaanngillat.

Inuusuttut igaffimmi il. il. inini tunorlarni erruisutut sulisorineqarsinnaapput, kisianni neriniartarfinni suli isersimasoqartillugu nerrivinnik saliisuussanngillat.

Inerteqqut inuusuttunut atuutinngilaq taakku assersuutigalugu saqisunngorniarlutik imaluunniit viinninut immikkoortortaqarfimmi assigisaannilu ilinniarnerminnik ingerlatsineranni, tamanna inuusuttut ilinniagaannut ilaasutut ilanngutaappat.

Oqaaseqaatit tamanna tunngavigalugu erseqqissarneqarput.

Inuit Ataqatigiit / Partii Naleraq

Inuit Ataqatigiit, Partii Naleraq innersuussummi allaqqasoq attatsinnarparput, ilalluguli WHO innersuussutai atorniaaraanni tamakkiisumik atorneqarnissaat innersuussutigaarput.

Inatsisissatut siunnersuut suliarineqarpoq WHO-mit inassuteqaatigisat aallaavigalugit aammattaaq pinaveersaartitsinermut iliuutsit ingerlanneqartut kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat suleqatigiissutigisaat. Tamatumunnga ilutigitillugu mianerineqarput inuiaqatigiinni nalinginnaasumik ineriartorneq nalliuttuni ammasarfiit sivitsorneqarnerisigut.

Taamaattumik isiginniffiit aamma iliuuserisat assigiinngitsut ilaatinneqarput imigassamut aalakoornartortalimmut tunngatillugu malittarisassaliornermi, kiisalu ammasarfinnut assigiinngitsunut tunngatillugu tamatumunnga ilaassutut tamanna attatsinnarneqarpoq.

Kommune Kujalleq

Tusarniaanermut akissuteqaat 2015-imi tunniunneqarpoq taamaattumik tusarniaanermut akissuteqaatit arlallit inatsisissatut siunnersuummut matumunnga attuumanatik.

Kommunip inatsisissatut siunnersuummi isummat tunngavigineqartut tamakkiisumik tapersersorpai.

Taamaattorli kommuni isumaqarpoq inatsisissatut siunnersuut imarisamigut aamma inatsisinut teknikimut tunngatillugu amigaateqangaatsiartoq.

Ataatsimoortumik isiginnilluni kommuni isumaqarpoq inatsisissatut siunnersuummi oqariaatsit arlallit naammattumik erseqqissarneqarsimanngitsut, tamanna ajornartorsiutaavoq kiisalu Naalakkersuisut annertuumik pisussaaffilersorneqarput tamatumunnga atatillugu inatsisissatut siunnersuummi nassuiaassutigineqarnani Naalakkersuisut pisussaaffiit tamakku qanoq atorniarneraat imaluunniit pisussaaffiit taakku atussallugit eqqarsaatigineraat imaluunniit naatsorsuutiginaat. Kommune Kujalleq qularunnaarsinneqanngilaq immikkut kommunit ataani aalajangiisartunik pilersitsinerup tulluartauneranik, tassa inatsimmik allaffissornikkut ingerlatsisussanik imaluunniit aalajangiisartunut taakkununnga aningaasatigut periarfissaasunik, kommuni qularunnaarsinneqanngilaq nioqquteqarnermut aamma sassaalliteqartarnermut killilersuinerit amerlanerusut iluaqutaanissaannut. Tassa taakku inatsisissatut siunnersuummi ilisaritinneqartut taamatuttaarlu immikkoortut ilaanni allaffissornermi kinguarsaasutut aamma killilersuisutut pisariaqanngitsumik annertussuseqartumik aammalu inatsisissatut siunnersuut inatsisitigut teknikkimik arlalinnik amigaateqarluni.

Taamaattorli Kommune Kujallermit allaffissornikkut pisariillisaarnertut isigineqarpoq inatsisissatut siunnersuummi periarfissiisoqarmat imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarsinnaanermut nioqquteqarsinnaanermullu akuersissutinik ataavartussanik periarfissiisoqarmat, tassami periarfissaq tamanna inulerinermi politikkimut imaluunniit peqqissutsimut politikkimut tunngatillugu nangaanartoqartitsinngimmat, tassa imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarsinnaanermut nioqquteqarsinnaanermullu akuersissut utertinneqarsinnaammat imaluunniit atorunnaarsinneqarsinnaalluni.

Tamanna aallaavigalugu Kommune Kujalleq inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatissaqarpoq makkuninnga:

§ 1-imut:

Imm. 2-mi nassuiaat pissusissamisoorneruvoq § 2-mut inissinneqarpat, tassani pineqarmata “Nassuiaatit”.

Imm. 1-imi nassuiaat, tassani inatsimmi pineqarput “sassaalliteqarnerit tamarmik” oqaatitigut imm. 3-mut tulluannigilaq, tassani taaneqarmat “taamatuttaaq inatsimmi ilaatinneqarput [...] sassaalliteqarneq”.

Tamatuma saniatigut immaqqa eqqarsaatigineqarsinnaavoq oqaaseq “sassaalliuteqarneq” nutartissallugu.

Eqqarsaatigineqarsinnaasut ilagisinnaavaat tulluartsuussannginnerseq nassuiaatit allat killiliussaasut, tamatumunnga ilanngullugu soorlu assersuutigalugu hotelini inini minibarit inatsimmi (ilaatinneqanngitsut).

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 4-mut:

Imm. 1 normu 3 oqaaseqaatigiiliornera tulluanngitsungavoq, tassa oqariaaseq “pillaaneq” Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi ilisimaneqanngimmat.

Imm. 1, normu 5 qulartitsilersinnaavoq, inatsisip oqaasertai aalajangersakkap nassuiaatitaannut sanilliukkaanni, tassa nassuiaatini oqaatigineqarmat aalajangersagaq taamaallaat qinnuteqaateqartunut pisortanut 50.000 koruuninik imaluunniit taakku sinnerlugit akiitsoqartunut tunngasuusoq, qinnuteqaateqartup akiitsuni akiligassanngoreertillugit akilersinnaanngippagit. Paasiuminangilaq tamanna qanoq paasineqassanersoq taamatuttaaq aalajangersakkami piumasagaataasariaqarpoq, akiitsup piunera aamma taassuma qaqugu akilissanngorsimanera qularutissaassanngitsaq.

Imm. 1. normu 6, oqaaseqatigiinni aallartitseqqinniarluni suliarinninneq ilaanngilaq, tamanna siunertaappat oqaaseqaatinik taasariaqarpoq.

Oqaaseqaatit itisilerneqarput.

§ 5-imut:

Imm. 1, normu 2. Takuuk kommunip § 4, imm. 1, normu 6-imut oqaaseqaatai.

Imm. 4. Aalajangersakkap oqaaseqaatigiiliornera tulluanngitsungavoq tassa inatsisissatut siunnersuutip siunnummagu pisinnaatitaaffik kommunimiissasoq, kiisalu aalajangersagaq akuersissut tunniunneqarsinnaasoq Naalakkersuisut akuersiteqqaarnagit taamaattumik tulluarsorinangilaq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 6-imut:

Erseqqippallaanngilaq qanoq ililluni akuersissummik pigisaqartup ulluinnarni ingerlatsinermik nakkutiginnittuussanersoq, tassa akuersissummik pigisaqartoq inatsisinik tunngaveqarluni piginnittuusimappat.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 7-imut:

Imm. 1 aamma 2 ataatsimoortutut atuaraanni imatut paasinarput peqatigiiffiit, klubbit il. il., imm. 1-imut imaluunniit 2-mut attuumangitsut imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarnissamut akuersissummik pisissarsisinnaangitsut, naak imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqaraluartik. Tamanna paasiniarneqartariaqarpoq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 10-mut:

Imm. 5. Piumasaqaatinik saneqqutsinissamut periarfissat § 10, imm. 5 tunngavigalugu atuuppoq “pisuni immikkut ittuni”, § 12, imm. 2-ili aalajangersakkamik innersuussivigineqartup oqaatigaa “pisuni immikkorluinnaq ittuni”. Paasineqartariaqarpoq “pisuni immikkut ittuni” aamma “pisuni immikkorluinnaq ittuni” suna assigiinngissutaanersoq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§§ 8, 9 aamma 10-mut:

Erseqqinngilaq Naalakkersuisut pisinnaatitaaffiat aalajangersakkat taakku tunngavigalugit tasaanersoq suliani piviusuni immikkut akuersissuteqarsinnaaneq, imaluunniit ataatsimut isiginnilluni piumasaqaatinik sanneqqutsisinnaanermut pisinnaatitaaffiunersoq.

Erseqqissorinangilaq Naalakkersuisut immikkut akuersissuteqarsinnaanerat sumut tunnganersoq, tassa aalajangersakkani pingasuni tamani innersuussutigineqarmata “piumasaqaatit taaneqartut” (kommunip uingasunngortitaa), § 12, imm. 2-mulli innersuussisoqarluni, tassani taamaallaat pineqarpoq qassinik ukioqarnermut tunngatillugu saneqqutsisinnaaneq, tassa illoqarfinni mikinerusuni, nunaqarfinni tamatumalu saniatigut akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunit inassuteqartoqarnissaa.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 15-imut:

Isumaliutigineqariaqarpoq imm. 3-mi imaluunniit aalajangersakkamut oqaaseqaatini erseqqinnerusumik nassuiaassutigineqariaqarpoq takornariaqarnermut ingerlatsinerni pineqartuni suut pineqarnermut.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 16-imut:

Paasitinneqarnissaq amigaataavoq “sassaalliteqarfiusunut” aamma “sassaalliteqarnermut assersuunneqarsinnaasumik” suut taakku assiinnngissutigineraat.

Imm. 5 oqaaseqatigiit iluarsaanneqartariaqarput inatsimmi ersersinneqassammat akuersissutip assilineri politii nut nassiunneqassasoq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 17-imut:

Imm. 1. Uppernarsaasersuut amigaatigineqarpoq ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissuteqarnermi imigassat 16 % angullugu ima sunniuteqarnermut killiliinermut naleqquttumik.

Imm. 2. Nassuiaat ujartorneqarpoq imm. 2 tunngavigalugu killiliineq qanoq sivisutiginersoq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 18-imut:

Imm. 1. Aalajangersakkamut oqaaseqaatit danskisut allassimasut kukkuneqarput Naalakkersuisunut qinersinermut innersuussigamik.

Imm. 3. Nassuiaassutissaq ujartorneqarpoq akuersissutit aalajangersagaq taanna tunngavigalugu sooq sisamanngornermut nal. 0300-imut taamaallaat killineqarnerannut.

Imm. 3. Oqaaseqaatit § 16-imut tunngasut malillugit ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissutit inuit (privatimik) katerisimaarnerannut atuutinngillat. Qanoq ililluni inuit (privatimik) katerisimaarnerat aamma “aaqqissuussinerit matoqqasut” immikkoortinneqassappat, § 18, imm. 3 malillugu?

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 19-imut:

Aalajangersagaq pisariaqarsorinangilaq tassa isertitsiviit eqqarsaatigalugu angerlarsimaffinnut taamaattunut killiliinissamut periarfissaqareermat, § 19-imi aalajangersakkami allaaserineqartutut.

Oqaaseqaatini § 19-imut tunngasuni kollegianut ineqarnermut maleruaqqusat taaneqarput.

Taamaattumik “ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut” taaguummumut ilaanngillat. Tamatuma saniatigut kommunimit isumaqatigineqarpoq oqaaseqaatini isummersuutit, kollegiani najugaqartut killilersuiffigineqanninnissaat pillugu unioqqutitsinatik namminneq iniminni ileqqorisaannut.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 20-mut.

Aalajangersagaq pisariaqanngitsutut isikkoqarpoq §§ 16 – 18-imut sanilliullugu.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 22-mut.

Imm. 2. Immikkut akuersissuteqarnissamut ingammik pineqarpata angallatit attartortittakkat tamatumani aalajangersakkamik tamanna toqqaannartumik taaneqartariaqarpoq.

Ingerlatseqqinneqartussaasumik immikkut akuersissuteqarnissamut periarfissaq pineqarpat tamanna oqaaseqaatinik ilaasariaqarpoq, tassa piumasaaqatit suut immikkut akuersissuteqarnissamut oqartussaasut aalaavigissaneraat nalilerneqarpat “amigaataasut pingaaruteqanngitsut” pineqartut, tassami oqariaaseq taanna immi erserterlummat.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 23-mut:

Imm. 2. Naatsorsuutigisariaqarpoq Namminersorlutik Oqartussat pisinnaatitaaffeqanngitsut politiit piumasaaqarfignallutik nakkutilliinermik ingerlatsinissaannik. Suliassap kommuninut tunniunneqarnissaa eqqarsaatigineqarpat, taava tamanna ilanngunneqartariaqarpoq ataatsimut aningaasaqarnikkut aamma allaffissornikkut kommunit qanoq artukkiitiginissaa pingaartillugu, tassa inatsisissatut siunnersuutip kommuninut tutsitai eqqarsaatigalugit.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 24-mut:

Ataatsimoortumik. Kommune Kujalleq aallaqqaasiummi taaneqareersutut qularunnarsinneqanngilaq tulluassasoq kommunit ataanni akuersissuteqartartunik inatsimmik allaffissornikkut nakkutiginnittussanik pilersitsinissaq. Kommuni isumaqarpoq immikkut ilisimasaqarneq inatsisissatut siunnersuummi aalajangiisartunut ilaasusaaq, annertuumik maannakkut aaqqissuussinermi atuuttumi pigineqareersoq, tassa kommunip matuma aalajangersimasumik ileqqorimmagu najukkami politiinik tusarniaasarneq akuersissummik tunniussisoqartinnagu. Taamatuttaaq tamatuma kingunerisaanik kommunip ingerlatsivia immikkut ingerlatsiviuvoq, tassani kommuni pisussaalluni isumaginninnermut ingerlatsivimmiit paasissutissanik tulluurtunik ilanngusaqassalluni kiisalu kommunimi pinaveersaartitsinermik ingerlatsermit. Tamatumunnga atatillugu eqqaasitsissutigissallugu pingaaruteqarpoq kommuni inatsisit tunngavigalugit pisussaataaangimmat pinaveersaartitsinermut siunnersortimik atorfeqartitsinissaminut. Kommuni isumaqarpoq – allatut oqaatigalugu – akuersissuteqartartunik immikkut pilersitsinissamut siunertaq imatut ingerlanneqarsinnaasoq pinngitsoornani tusarniaassuteqartarnerit ingerlattarnerisigut. Tamatumunnga atatillugu kommunip aammattaaq qularnaarlugu paasivaa inatsisissatut siunnersuummi ilaasoq akuersissuteqartartunik aaqqissuussinermi ilaasortaasussat amerlanersaat kommuniminngaanneersuussasut. Tamatumunnga ilutigitillugu kommunimit ujartorneqarpoq kommunit akuersissuteqartartunik pilersitsineranni aningaasaqarnikkut kinguniusussat. Inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasunik erserpoq naatsorsuutigineqartoq aningaasartuutissat maannakkut killiussat iluanni naammassineqarsinnaasut. Tamatumunnga ilutigitillugu inatsisissatut siunnersuummi § 24, imm. 4-

imi Naalackersuisut annertuumik piginnaatinneqarput akuersissuteqartartut suliassaannik maleruaqqusanik aalajangersaanissaminnut. Ullumikkut Kommune Kujallermi allaffissornikkut suliat tassaapput paasissutissanik pisariaqartinneqartunik pissarsiniarneq, kiisalu tamanna tunngavigalugu kommunimi ataatsimiititaliamut aalajangersaasussamut innassuteqaammik suliaqarnissaq. Akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunik aaqqissuussinermi naatsorsuutigineqarpoq allaffissornikkut suliassat malunnaateqarluartumik annertusinissaat: Allatseqarnissamut isumalluutininik immikkoortitsisoqassaaq tassani suliarineqassapput ataatsimiinnissanut piareersarnerit ataatsimiinnernik malitseqartitsinerit, tamanna suliassaq annertuninngorsinnaavoq ullumikkut kommunimi sulianut sanilliussilluni. Tassa inatsisissatut siunnersuut tunngavigalugu oqartussaasut pisinnaatitaasut kommunimiiginnanngimmata taakkunungali ilanngunneqarlutik politiit aamma inuussutissarsiuutini soqutigisaqatigiit, taamaattumik siumut takorloorneqarsinnaavoq ullumikkumut sanilliussilluni aalajangersaanerup ingerlanneqarnerani immikkut isummersortarnerit, tamakkulu pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat atuuttoq tunngavigalugu ilanngunneqartussaapput aalajangersaanermi aalajangiunneqartumut tunngavilersuutigisat ilaattut. Taamatuttaaq isumaqaqqajaanarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartuni ilaasortanut honorarit aamma aningaasartuutit matussuserneqartarnissaat apeqqutinut ilanngunneqarumaartut.

Imm. 2. Akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut katitigaanissaannut tunngasut nalornineqartutut isikkoqarput. Erseqqivinnngilaq inuussutissarsiuutininik ingerlatsisunit sinniisuutitaasut qanoq toqqarneqarnissat, tamatumunnga ilanngullugu tamanna sammisani soqutigisaqatigiit aqqutigalugit ingerlanneqassanersoq. Tamatuttaaq erseqqissorinannngilaq pisiniarfiit aamma hotelit akunnittarfiillu soqutigisaqatigiivi ilaasortamik ataatsimik toqqaassanersut imaluunniit ataatsimoorlutik ilaasortamik ataatsimik toqqaassanersut. Tamanna piviusumik ajornartorsiummik pilersitsisinnaasorinarpoq tassami tamatigut imaanngimmat pisiniarfiit aamma neriniartarfiit soqutigisaqatigiivi taakku assigiimmik soqutigisaqartuusut. Taamatuttaaq erseqqissorinannngilaq takornariaqarnermi soqutigisaqatigiit aamma akunnittarfinni neriniartarfinnilu soqutigisaqatigiit qanoq immikkoortinneqarnersut.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 25-mut:

Imm. 2. Inatsisissatut siunnersuut malillugu pisussaaffittut ilanngunneqarpoq akuersissummik qinnuteqartut imigassanik aalakoornartortalinnik atuinerumut politikkimik qinnuteqaatiminnut ilanngussisarnissaat. Erseqqissorinannngilaq aalajangersakkap tamatuma inatsisissatut siunnersuummi § 65-imut ataatsimoortinneqarsinnaanera, tassani immikkut oqartussaasut suliffeqarfii (imaanngitsorlu suliffeqarfiit namminersortunik pigineqartut, peqatigiiffiit il. il.) imigassanik aalakoornartortalinnik atuinerumut politikkimik suliaqarnissaat.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 26-mut:

Imm. 5. Erseqqissorinangilaq aalajangersagaq tamanna immikkut nammineerluni imaqarnersoq, tassa inatsisissatut siunnersuummi kapitalimut imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut sassaalliuteqarsinnaanermullu akuersissutip atorunnaarsinneqarneranut aalajangersakkanut.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§§ 28 – 37-imut (kapitali 4):

Ataatsimoortumik. Erseqqissorinangilaq oqariaatsit “Atorunnaarpoq”, “Atorunnaarsitsineq” aamma “Arsaarinnissuteqarneq” taakku nalinginnaasumik pisortat ingerlatsineranni suliassat sularineqartarnerannut qanoq attuumassuteqarnerisut. Naak inatsisissatut siunnersuummi immikkoortinneqaraluartut allaffissornikkut atorunnaarsitsineq aamma allaffissornikkut arsaarinnissuteqarneq, taava aalajangeeriaatsini marluusuni imaassorinarpoq taakku tamarmik pisortat ingerlatsineranni suliassat sularineqartarneranni aalajangersaariaatsimut ilaatinneqartut. Tassa imaappoq atorunnaarsitsineranut tunngavissat inatsisissatut siunnersuummi taamatut nassuiaassutigineqarnerat tunngavigalugu ima pisoqarsinnaavoq, pisortat ingerlatsineranni suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu tusarniaassuteqarnissaq pisussaaffiulerluni, tassa akuersissutip atorunnaarsinneqarnissaa pillugu aalajangersaasoqannginnerani. Tamatuma saniatigut inuussutissarsiutinut tunngatillugu akuersissutinik arsaarinnissuteqarnermut atatillugu annertusisamik tusarniaarnissamut pisussaaffeqarpoq pisortat ingerlatsineranni suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsisip saniatigut. Taamaattumik suliani taakkunani aammattaq tusarniaassutigineqassapput suliamut tunngatillugu inatsisinut tunngassuteqartut. Tamatuma saniatigut pisortat ingerlatsineranni suliassat sularineqartarnerat malillugu pissutaasumik saqqummiussinissamut pisussaaffeqartoqarpoq. Taamaattumik Kommune Kujallermit erseqqissorineqanngilaq sooq “atorunnaarsitsineq” aamma “arsaarinnissuteqarneq” assigiinngisinneqarnerisut.

§§ 29 – 31-mut. Inatsisissatut siunnersuummi imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut /sassaalliuteqarsinnaanermut arsaarinnissuteqarnissamut aalajangersakkat assigiinngitsunik pissuteqartumik tulluanngissorinarput. Siullermik aalajangersakkat soorlu akuersissuteqartarnermut ilaasutut saqqummiunneqarput pisortat ingerlatsineranni suliassat sularineqartarnerat tunngavigalugu aalajangersarneqartutut, eqqartuussivinni aalajangerneqartussatut tamannalu soorunami pisaanerit pingasutut agguarneqarnerannik maleruaqqusanik unioqqutitsineruvoq. Aappaattut erseqqissorinangilaq akuersissummik arsaarinnissuteqarsinnaaneq akuersissuteqarnissamut inatsimmut ilaanersoq taamaappat pinerluttulerineranut inatsimmi §§ 164 aamma 165 pisinnaatitaaffinnik annaasaqarnermut tunngasuni nalinginnaasumik maleruaqqusat unioqqutinneqassapput.

Inatsisissatut siunnersuummi § 30-mut oqaaseqaatini erserpoq arsaarinninnermut piumasagaataasoq eqqartuussivitsigut suliamik pinerluttuliornermik (kukkusumik taaguut “pillaassutaasinnaasumik”).

Taamaattorli pisinnaatitaaffinnik arsaarinnissuteqartoqarnera pinerluttulerinermut inatsisip kingunerisaa inummut tunngasuvoq suliffimmik ingerlatsinissamut pisinnaatitaaffimmik arsaarinnissuteqarneq, akerliani inatsisissatut siunnersuummi pineqartumik pineqarpoq akuersissummik pineqartumik arsaarinnissuteqarneq. Pissusissamisoornerusorinarpoq imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut sassaalliuteqarsinnaanermut akuersissummik atorunnaarsitsineq allaffissornikkut kinguneqartitsissutaappat, pinerluuteqarsimanermeq eqqartuussaasimanerup kingunerisaanik pinerluttulerinermut inatsimmi §§ 164 aamma 165 malillugit, taamaattoqarneratigullu akuersissutip pineqartup atorunnaarsinneqarnera allaffissornikkut aalajangiiffigineqarluni.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 35-mut:

Imm. 1. Matuma siuliani oqaaseqaatigineqartut § 4, imm. 1 normu 5-imut innersuussutigineqarput.

Imm. 1. Tamatuma saniatigut atorunnaarsitsinermik kinguneqartitsinissaq

“atorunnaarsinneqarallarsinnaavoq” pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarneranni annertussutsimut ileqqumik nalinginnaasumik unioqqutitsinerusutut isikkoqarpoq, arsaarinnissut taamaattoq aalajangersimasumik piffissalernerqanngitsoq taannatuaappat ingerlatsiviup periarfissarisaa. Pisortanut akiitsoqarnermik pissuteqartumik akuersissummik utertitsinermut siunertaasumi oqariartuutaavoq pineqartup akuersissummik pigisaminik tiguseqqissinnaaneq pisinnaatitaaffigigaa, pisortanut akiligassami akilerneqareertussat 50.000 koruunit ikinnerulerpata.

Aalajangersakkami oqaaseqaatit tamanna tunngavigalugu erseqqissarneqarput.

§ 36-mut:

Qularnarpoq aalajangersagaq imminek imaqarnersoq inatsisissatut siunnersuummi § 69-imut sanilliullugu. Tamatuma saniatigut § 36-imit §§ 32 – 35-imut innersuussinerit qulartitsilerput, ilumut siunertaanersoq pisortat suliarisaannut naammagittaalliornissamut periarfissiinissaq atortinniarneqarnersoq inatsisissatut siunnersuummi § 28 tunngavigalugu.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§§ 38 – 39-mut:

Erseqqinngilaq atuinerup annikillisinneqarnissaanut siunertaasooq malunnaatilimmik sunniuteqassanersoq, ingammik inuussuttut imigassamik kimiittumik atuinerannut, imigassat 16 volumenprocenteqartut aamma qaffasinnerusumik/appasinnerusumik immikkut ammasarfilererat, tamatumunnga atatillugu assingani sassaalliuteqartarnerit aaqqiiffigineqanngippata.

Qanorluunniit iliortoqaraluarpat pisiniarfinni procentinut killiussat taakku, soorlu inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasunik aammattaaq nassuerutigineqartoq, tamanna inuussutissarsiutinik ingerlatsisunut assiaqusersuinissamut tunngatillugu aningaasartuutaassaaq.

Tamakku saniatigut kommunimit malugineqarpoq eqqarsaatigineqartoq imigassanik 16 volumenprocenti angullugu aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaaneq ataasinngornermiit tallimannngornermut nal. 0900-imit – 2000-imut kiisalu 0900-imit – 1600-imut, tamanna eqqarsaatigalugu qaninnerussagaluarpoq taamatut nioqquteqarsinnaanermi pisinnaatitaaffiup pisiniarfiit nalinginnaasumik ammasarfii malippatigit.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 41-mut:

Imm. 3. Aalajangersakkamut oqaaseqaatini erserpoq nerisassanik angerlaassassanik tuniniaasarfinnut atatillugu imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarnerup killilerneqarnissaanut tunngaviusut (nerisassanik inniminniinerit ikinnerpaamik inunnut qulinut kiisalu tamanna ingerlanneqassasoq inuuissiornermut, nalliuttorsiornermut, apersortittoqarneranut assigisaanullu atatillugu) tassaasut, uniusarnerit pisarsimasut nerisassanik inniminniinermut atatillugu imigassanik aalakoornartortalinnik naleqqutinngitsumik pisisoqartarluni. Erseqqinngilaq uniusarnerit allaaserineqartut qanoq iliorluni pinngitsoortinniarneqarnersut killiliinerit siunnersuutigineqartut atorlugit. Inatsimmi allassimasut aalajangersakkamut oqaaseqaatinut sanilliukkaanni aalajangersagaq killiliinngilaq imigassanik aalakoornartortalinnik pisinissamut nerisassanik angerlaassanik tuniniaasarfinnut atatillugu, siunertaasut allanneqarsimasut malillugit taamatut iliortoqarpat aamma ikinnerpaamik inunnut qulinut inniminniinikkut.

Stk. 4. ”Nioqquteqarneq” oqaatsit matussusiinngitsutut isigineqarpoq tassami erseqqinngimmat innersuussutigineqartut tasaanersut, inniminniinermut, tunniussinermut imaluunniit akiliinermut piffissaq pineqarnersoq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 42-mut:

Imm. 4. Erseqqissorinanngilaq ”nerisassanik” tassani suna isumaliuutigineqarnersoq.

Imm. 6. Erseqqissorinanngilaq ”ullup qeqqanut nerisassanik” tassani suna isumaliuutigineqarnersoq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 43-mut:

Inatsimmi oqaasertat aamma aalajangersakkamut oqaaseqaatit imminnut assortuuppup: Inatsimmi allassimavoq inunnut takuneqarsinnaasumik aalakoortunut nioqquteqarneq taamatullu sassaalliteqarneq inerteqqutaasoq, oqaaseqaatinili taamaallaat pineqarpoq sassaalliteqarneq inerteqqutaasoq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 44-mut:

Imm. 1. Siunnersuutigineqarpoq sassaalliteqarnermut akisussaasup aamma “sulisunut piffissami tassani sulisunut” baarimi imigassanik aalakoornartortalinnik isersimasut peqatigalugit imigaqarnissaq inerteqqutaasoq. Tassa apeqqutit nalornissutaasut marluk pilersinneqarput: Siullermik suliffeqarfimmi imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqartoqartillugu, tassani aammattaaq sassaalliteqartarnerup saniatigut allanik ingerlatsisoqartarluni, taava sulisut sorliit sassaalliteqarnermik suliaqanngitsut, suliffeqarfiup isersimasuinik aalakoornartortalinnik imigassartoqataasinnaappat? Aappaattut aalajangersakkami ingerlatsineq “baarimut” killilerneqarpoq. Erseqqinnigilaq “baari” qanoq paasineqassanersoq imaluunniit suliffeqarfiup ilaanit qanoq killeqartinneqassanersoq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§§ 46 – 49-mut:

Aalajangersakkat taakku ataatsimoortinneqarput qulequttap “Inuusuttut aamma inuit 18-it inorlugit ukioqartut”. Aalajangersagaq inuusuttunut 18-it sinnerlugit ukiulinnut tunngasutuaq tassaavoq § 48 matulerinermik suliaqarneq. Immaqa eqqarsaatigineqartariaqarpoq aalajangersakkap taassuma immikkut qulequtalerneqarnissaa, taava aalajangersakkat sinneri immikkut qulequtserlugit “Inuit 18 inorlugit ukioqartut”.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 51-imut:

Kommunimit qularutigineqarpoq Namminersorlutik Oqartussat inatsisitigut pisinnaatitaaffeqarnerisut nalaagaaffiup aamma nunani allani oqartussaasut umiarsuinut tunngatillugu, aammattaaq umiarsuit Kalaallit Nunaanni umiarsualivimmiikkaluarpataluunniit.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 53-imit:

Kommunimit qularutigineqarpoq aalajangersagaq Naalackersuisut Imigassaq ikiaroorartorlu pillugit Siunnersuisoqatigiinnik pilersitsisinnanera aamma aalajangersakkanik aalajangersaasinnaanera, imigassanik aalakoornartunik nioqquteqarsinnaanermut aamma sassaalliteqarsinnaanermut inatsimmi tamatumunnga tunngasumi (imaluunniit inatsimmut sumulluunniit attuumassuteqarsinnaanersoq), tassa Inatsisartunit siunertarineqanngippat siunnersuisooqatigiinnut tassunga immikkut maleruaqqusanik suliaqarnissaq. Tamatumunnga patsisaavoq Naalackersuisut naalackersuisutut pissaarnertik malittussaammassuk, taamaattumik aallaavigineqassaaq naalackersuisut namminneerlutik kiffaanngissuseqarput allaffissornertik aaqqissuutissallugu.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 55-imut:

Kommunimit qularutigineqarpoq imigassanik aalakoornartortalinnik ataatsimoortumik tusagassiuutigut nittarsaassinissamut pilerisaarnermut inerteqquteqarneq qanoq iliorluni piviusumik piviusunngortinneqarsinnaanersoq. Tamatumani pineqarput ingammik nittarsaassinerit TV-kkut ingerlanneqartut parabolantenit assigisaaluni atorlugit tigooraneqartutigut aamma internetti aqutugalugu nittarsaassinerit eqqarsaatigalugit.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 59-imut:

Aalajangersagaq pisariaqanngitsutut isigineqarpoq tassa ileqqoq aalajangersakkami nassuiaasuutigineqartoq naatsorsuutigineqarmat inerteqqutaareersoq pinerluttaalisitsinerimut inatsit tunngavigalugu imaluunniit politiinik maleruaqqusat.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 61-imut:

Imm. 4. Inatsisitigut tunngavissaq politiinik akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunut kommuninit ingerlanneqartunut siunnersuutigineqartutut naammagittaalliornissamut periarfissaq qularutigineqarpoq. Kommunip paasinninnera tunngavigalugu naalagaaffiup oqartussaasuinit Kalaallit Nunaanni kommunimut naammagittaalliorsinnaatitaanerimut pisinnaatitaanerimut piumasqaataavoq tamatumunnga ilutigitillugu Namminersorlutik Oqartussat inatsisaanni aamma naalagaaffiup inatsisaanni tamanna tunngavissaqartariaqarpoq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 63-imut:

Imm. 2. Anguniagaq sukumiisumik immikkuualuttortaqaanngilaq tassa Naalakkersuisut pisinnaatitaanerannut tunngatillugu pinngitsaaliissummik matulerisunik ilinniartitsinissamut maleruaqqusaliorsinnaaneq qularnartutut isigineqarpoq. Ingammik qularnarpoq aalajangersakkami taamaattumi suliffeqarfiit namminersortunik ingerlanneqartut matulerisunik ilinniartitsinissamut aningaasartuuteqarnissaannut peqqussuteqarnissamut tunngavissaq sunaassanersoq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 64-imut:

Imm. 1. Nakkutilliinissamut pisinnaatitaaffik aallartitatigut kommuninut tunniunneqartoq – inatsisissatut siunnersuut naleqqussaanissamut aalajangersakkanik annertuumik immikkuualuttortalik aamma allaffissornikkut suliassartalik tunngavigiinnarlugu – qularnanngitsumik kommunit amerlanerusunik aningaasartuuteqassapput aaqqissuussinerimut

atuuttumut naleqqiussilluni, aningaasartuutit utertinneqarsinnaasussat imaluunniit tapiissuteqarnikkut matussuserneqarsinnaasassat.

Imm. 2. Illunut misissuinissamut periarfissatut siunnersuutigineqartoq, tassa eqqartuussisup aalajangiineranik tunngaveqarnani periarfissaq, aalajangersakkap oqaasertai tunngavigalugit ininut ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissuteqarfiusut periarfissiisoqanngilaq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 65-imut:

Imm. 2. Assut qularnarpoq ataatsimoortumik isiginnilluni oqaasertaliornikkut akuersissummik pigisaqartut suliffiutillit namminersortut Naalakkersuisunit aallartinneqartunut paasititsiniarnernut pinngitsaalillugit peqataatinneqarnissaat, tamannalu tunngavissaasinnaanersoq akuersissummik pigisaqartut paasititsiniaanernut taamatut ittunut atatillugu aningaasartuuteqartinnissaat. Taamatuttaaq qularnarluinnarpoq akuersissummik pigisaqartut aalajangersagaq taamaattoq aqputigalugu tapersersuinissamut imaluunniit politikikkut isummanut isumaqataanngitsut pisussaaffilerneqarsinnaanersut.

Aalajangersakkami oqaaseqaatit tamanna tunngavigalugu erseqqissarneqarput.

§ 66-imut:

Ataatsimoortumik. Arlalinni innersuussutigineqarpoq “§ 18, imm. 2 tunngavigalugu atsiortarnernut”. Atsiortarnernut maleruaqqusat inatsisissatut siunnersuummi § 18, imm. 3-miipput. Imm. 4. Qaninnerusorinarpoq akiliutit inatsimmik tunngaveqartut kommunit karsiinut tutsinneqassappata, kommuni aalajangiisartut siunnersuutigineqartut aqputigalugit imaluunniit nalinginnaasumik allaffissorneq aqputigalugu allaffissornikkut suliassat ingerlatissappagit, tassa inatsisissatut siunnersuummik taaneqartut.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 67-imut:

Imm. 1. Naalakkersuisunut pisinnaatitsissut “immikkut pisoqartillugu” maleruaqqusaliorsinnaanerat nassuiaammik paasinninnissamut paatsuungatitsisinnaavoq. Oqariaaseq “immikkut pisoqartillugu” nalinginnaasumik atorineqartarpoq immikkut akuersissuteqarnermut tunngatillugu imaluunniit maleruaqqusanik aalajangersimasunik uniuinerni, kiisalu “immikkut pisoqartillugu” oqariaaseq taanna atorineqartillugu suliani ataasiakkaani pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarneranni nalinginnaasuni kinaassusersiunnginnissamut piumasaqaatinut pituttorsimassaaq. Nammineq toqqaasinnaaneq atorlugu allaffissornikkut naammassisassat naammassiniarlugit maleruaqqusanik suliaqarnermi tassa inatsimmut imaluunniit akulerussinnaanermut piginnaatitsissummut (inatsimmi pineqartut iluanni), taava Naalakkersuisunit politikikkut nalilersuisimaneq ilanngunneqarsimasariaqarpoq, taamaattumik “immikkut

pisogartillugu” toqqakkatut tulluarpallaanngitsutut issorinarpoq. Akerlianik naatsorsuutigineqassaaq pingaarnertut killiliussaqaassasoq Inatsisartut inatsimmik saneqqutsineq suna akuerisinnaanernut tunngatillugu.

Ingammik aalajangersakkami normu 2, tassani pisinnaatitsissut maleruaqqusaliorsinnaanermut “imigassanik aalakoornartortalinnik tuniniaanermik aamma sassaalliteqartarnermik tamarmiusumik unitsitsisumik” aamma normu 3 ilaatigut nuna tamakkerlugu killilersuinerit kingunerivaat, aaqqissuussinerit taamaattut ingerlanneqassappata, tamakku malunnaateqarluartumik inatsisip aaqqissuussaananeramik aamma tunngavigisaanik saneqqutsipput. Taamaattumik naammaginangilluinnartutut ippoq pisinnaatitaaffinnut taamaattunik killissarititaasoq taamaallaat imatut “immikkut pisogartillugu” nassuiaaserneqassappata. Inatsisit tunngavigalugit isumannaassuseq mianeralugu innuttaasut aamma inuussutissarsiutinik ingerlatsisut eqqarsaatigalugit, taava inatsisip immikkuualuttortai ilanngullugit nassuiaasertariaqarpaa immikkut pisut suut tunngavigalugit ataatsimoortumik inatsimmik uniuinerit taaneqarsinnaassanersut. Imm. 2 aamma 3. Imm. 2-p Naalakkersuisut piginnaatippai akigitinneqartussanik aamma iluanaarutissanik qummut qaangeqqusaanngitsut pillugit aalajangersaasinnaatillugit, kiisalu imm. 3-p Naalakkersuisut piginnaatippai suliffinni imigassanik aalakoornartortalinnik atuisinnaanermut maleruaqqusanik alajangersaasinnaanngortillugit. Piginnaatitsissummi siullermi aalaavigineqartariaqarpoq inuussutissarsiutit pillugit inatsit, tamatumunnga ilanngullugu atuisartut pillugit inatsit. Piginnaatitsissutit aappaani ingammik pineqarput ataatsimoortumik isumaqatigiissutini maleruagassiorsinnaaneq aamma sullivimmi avatangiisinut inatsimmi. Tamanna imaassinnaavoq pissaanerup agguarneqarneranik unioqqutitsinerusooq inatsisiliornermik pissaanerup aamma naalakkersuinissamik pissaanerup akornanni (Danmarkip naalagaaffiata inatsisai tunngaviusut § 3 aamma Namminersorneq pillugu inatsimmi § 1), tassa inatsimmi allaffissornikkut ingerlatsineq piginnaatitaaffilerneqarpat inatsimmi allami maleruaqqusat uniortissallugit. Taamaattumik kommunimit inassuteqaatigineqarpoq imm. 2 aamma 3. inatsisissatut siunnersuummit peerneqarnissaat eqqarsaatigeqqullugit. Immi. 5. Innersuussutigineqarput kommunip oqaaseqaatai matuma siulianiittut inatsisissatut siunnersuummi § 51-imut tunngasut.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 69-imut:

Imm. 1. Kommunimit Naalakkersuisunut inassutigineqarpoq oqaariaaseq manna tikillugu atorneqartoq, tassa “Naalakkersuisut” naammagittaalliorfiussatut oqartussaasut. Nassuiaassut taanna oqartussaasut sorliit naammagittaalliorfiusinnaasunut tunngasoq eqqunngilaq, tassa oqartussaasusut piginnaasallit tassaanngimmata Naalakkersuisut ataatsimoorlutik, kisianni akerlianik Naalakkersuisoqarfik pineqartoq imaluunniit Naalakkersuisunut ilaasortaq pineqartoq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 70-imut:

Imm. 2. Aalajangersagaq pisariaqarsorinangilaq tassami namminersorlutik oqartussani allaffissornikkut Naalakkersuisut qaangerlugit oqartussaasoqangimmat.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

§ 72-imut:

Maleruaqqusat tassa eqqartuussivinnut suliassanngortitsisinnaaneq ingerlatsiviup aalajangersagaanik allanngortitsiniarluni, eqqartuussisunut ingerlatitseqqissinnaaneq eqqartuusiiviit inatsisitigut suliassarisaanni inissisimavoq, tamannalu Inatsisartut inatsisiliornissamut piginnaatitaaffiata avataaniippoq.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

Kommuneqarfik Sermersooq

Imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarnej sassaallertarnerlu pillugit Inatsisartut Inatsisissaannut siunnersuutip tusarniaassutigineqarneranut akissuteqaat

Aningaasaqarnermut Ataatsimiititap maajip 26-iani 2016 ataatsimiinnermini imigassaq pillugu inatsisissatut siunnersuut misissorpaa, tassungalu atatillugu inatsisissatut siunnersuummut nassiunneqartumut imaattunik oqaaseqaatissaqarpoq.

Akuersissuteqartarnermi aalajangiisartunik pilersitsisoqarnissaa kommunip qilanaaraa, tamatumani najukkami peqataatitsineq aqputigalugu kommunip oqartussaaqataanerunissaq kissaatigimmagu, aammalu aalajangiisartut siammasissumik katitigaanerat kommunip pitsaaqutitut isigimmagu.

Suliani takuneqarsinnaavoq kommunip siusinnerusukku itigartitsissutigisartagai Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmit ilalernerqarnej ajortut, taamaattumillu kommune najukkami imigassamut politikikiliornissamut aalajangersaanissaminut piginnaatitaanngilaq. Taamaattumik inatsisissatut siunnersuut akuersissuteqartartut oqartussaasut najukkami imigassaq pillugu politikikiliornermi imigassamik nioqquteqarsinnaanermik sassaallersinnaanermillu akuersissutit qassiunissaannik inissisimaffissaannillu naleqquttunik imaqartariaqarpoq.

Aningaasaqarnermut Ataatsimiititap nerisassanik angerlaassassanik tuniniaanermut (Diner transportable) atatillugu piumasaqaatinik sukaterinissamut siunnersuut ilalerpaa, siornatigut nerisassanik annikitsunnguanik inniminniinikkut imigassamik aggiussisarnej atornerlunneqartartoq takussaasarmat.

Aningaasaqarnermut Ataatsimiititami amerlanerussuteqartut sivisunerusumik ammatitsisarnissamik siunnersuutigineqartut akerleraat, siunnersuutigalugulu maannakkut ammasarfigitinneqartut atuutsiinnarneqarnissaat. Assigiinngitsunik ammasarfeqarnissamik siunnersuutit pillugit atorunnaarsinneqarnissaannik ikinnerussuteqartut Namminersorlutik Oqartussat kajumissaarpaat, suliassartaa eqqarsaatigalugu ajornakusoortussaammat, aammalu nunat sanilerisatta taamatut periuseqarnej atorunnaarsereermassuk.

Inatsisissatut siunnersuummi ullut sassaalliteqartarfiusut amerlanerupput aamma ammasarfiit assigiiaarnerupput inatsimmut atuuttumut sanilliussilluni. Inatsisissatut siunnersuummi ilanngussaq 1 innersuussutigineqarpoq.

Taamaattorli pinaveersaartitsinermut iliuuseqartoqarpoq imigassamik kimittuumik sassaalliteqartarnej killilerneqarpoq, taamaalilluni poorskimi, piinsimi aamma juullimi

aammattaaq sapaatikkut imigassanik kimittuunik sassaalliteqartoqaqqusaanngilaq, kisianni taamaallaat immiaakkat aamma viinnit.

Aalakoorniutigiinnarlugu imertarneq suli annertuumik ajornartorsiutaavoq, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat pinaveersaartitsinermut iliuuserisai aallartinneqareersut tapersorsorniarlugit inatsisissatut siunnersuummi killiliinissaq inassutigineqarpoq tassa ulluni taakkunani, inuttaasut amerlanersaasa sulinnginneranni meeqqanik, ilaqtanik aamma ikinngutinik ataatsimooqatiginnissaminnut.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassamik atorneerluineq atorneerluisup peqqissusianut akornutaavoq aamma aalakoorniutigiinnarlugu imertartut kiisalu atorneerluisut suli amerlavallaqaat.

2014-imi angajoqqaat 18 inorlugit ukioqartunik qitornallit 21,5 procentii akornutaaratarsinnaasumik imigassamik ajornartorsiuteqarput.

(Paasissutissanik pissarsiffik: : Statens Institut for Folkesundhed kalaallit inuttaasut peqqissusiannik misissuineq).

Taamaattumik Naalackersuisut tungaannit suli kissaatigineqarpoq akornutaannginnerusunik aamma tulluarnerusumik imigassamik atuineri ileqqoqalernissaq inuiaqatigiinni assigiinngitsumik inissisimasuni tamanut iluaqutaasussamik.

Ataasiaannartumik imigassamik aalakoornartortalimmik akuersissuteqartarnermut tunngatillugu amerlanerussuteqartut isumaqarput nal. 12:00-01:00 akornanni imigassamik tuniniaasoqarluni sassaallertoqarsinnaanera pissusissamisoortoq. Piffissaq tamanna naleqquttuussaaq ajornanngitsumillu aqunneqarsinnaassalluni.

Maleruaqqusaq pingaarneq tassaavoq ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissummi sassaalliteqarneq nal. 24.00 unitsinneqassasoq.

Taamaattorli apeqquteqaateqartoqarsimavoq aaqqissuussinernik ingerlatsinerit ilaanni piffissaq kingusissoq tassaasartoq aaqqissuussinermi misigisat ilaat. Pingaarnertut siunertaanngilaq amerlanerusunik isertitsinissaq imagassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermut atatillugu, kisianni akerliani aaqqissuussinermi nuannersup imaluunniit pisup tapersorsorneqarnissaa.

Inuiaqatigiinni ineriartornerup nalinginnaasup pissutissaqalersippaa immikkut akuersissuteqarsinnaaneq, taamaattumik periarfissaliisoqarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut sassaalliteqarnermut piffissarititaasumik saneqqutsisinnaanermut nal. 05-ip tungaanut sassaalliteqarnissamik.

Akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut taakkuupput pisuni ataasiakkaani aalajangiisussat maleruaqqusamik pingaarnermik nal. 24.00-ip tungaanut sassaalliteqarnissamut, saneqqutsinissamut. Saneqqutsisinnaaneq piffissami 24.00-imit 05.00-imut tunniunneqassaaq. Akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut soorlu assersuutigalugu saneqqutsisoqarsinnaanera nal. 01.00-ip tungaanut akuersissutigisinnaavaat.

Niuertarfinni imigassat assersorneqartarnissaannut tunngatillugu aallaaviatigut pitsaasuvoq, ulluinnarni pisiassanut nalinginnaasunut immikkoortillugit, taamaasillunilu imigassamik atuinnermut pitsaasumik sunniuteqassalluni, atuisut namminneerlutik imigassat kimittuut ornissinnaammatigit.

Ikinnerussuteqartut tamanna kinguariarnertut isumaqarfigaat, inatsisiliortut niuertarfinnut tatiginninnerusariaqarmata, suliniullu tamanna inuussutissarsiteqartunut aningaasartuutaanerulersussaammat, naggaterpiaatigut atuisartunut akisunerulersitsinermik piumasqaateqartussaalluni. Aallaavittut isumassarsiaq pitsaasuvoq pisiniarfinni anginerusunik immikkut isertarfilinniit imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartoqarnissaa. Taamaattorli akuersissummik pigisaqartup aamma nakkutilliusussatut oqartussaasut qulakkiissavaat nioqquteqarfinnut taakkununga isariassat imaalissanngitsut inunnet katersuuffinngorlutik silami imigassartortarfittut.

Aningaasaqarnermut Ataatsimiititami amerlanerussuteqartut imigassanik aalakoornartortalinnik nittarsaassinermut inerteqquteqarnissamik siunnersuut ataatsimut isigalugu iluarisimaarpaat kiisalu Aningaasaqarnermut Ataatsimiititami ikinnerussuteqartut inerteqquteqarneq isumaqatiginngilaat, tassa piviusumik atuutsinneqarnissaa ajornassammat. Taamaattorli nalunarpoq inerteqquteqarnerup atuutilersinneqarnerata piviusumik inuiaqatigiinnut sunniutissai suusanersut, taamaattumillu ilaasortat ataasiakkaat tamanna akunnattoorutigalugu assigiinngitsunik nalilersuipput isummorsorlutillu inerteqquteqarnerup sunniutigisinnaasaanut tunngatillugu.

Imigassanik aalakoornartortalinnik nittarsaassinissamik inerteqquteqarnerup imigassartortarneq annikillissavaa taamaattumik inuit peqqissusiannut pitsaasumik sunniuteqassalluni. Aarlerinartuusinnaavorli inerteqquteqarnerup inuusuttunut killormut sunniuteqarsinnaanera tamatumalu kingunerisaanik imigassanik aalakoornartortalinnik imertarneq pissanganarnerulersillugu. Nunami maani immiorfeeqqat pilerisaarinissamut periarfissaminnik arsaarneqarunik tamatuma kingunerisinnaavaa nioqqutissiaminnik tunisisinnaanerata ajornarsinera. Pilerisaarinissamik inerteqquteqarneq akunnattoorfiuvoq tassa inerteqquteqarneq iluaqutaasumik kinguneqarsinnaammat kisianni tamatumunnga ilutigitillugu tamanna atuisartutut maqaasinassaaq, kiisalu imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartartut ataatsimoorlutik akisussaassuseqarlutik tulluurtumik nittarsaassinermik ingerlatsisinnaapput.

Najukkani immiaaraliorfiit pilerisaarinissaminnut periarfissaarutsinneqanngillat niuertarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik atorineqartussatut naatsorsuussaasumi. Pilerisaarineq

niuertarfiup ilaanit imaaliallaannarlugu takuneqarsinnaassanngilaq. Taamatuttaaqaq immiaaqqat najukkami nioqqutissiarineqarsimasut isertarfimmi - imaluunniit sassaalliuteqartarfiup iluani – pilerisaarutigineqarsinnaapput.

Inatsisissatut siunnersuut una qasukkaatiterinertaqarlunilu sukateriffiusoq imigassamut tunngasunik maleruagassaliornissamut ajornakusoortitsinerulissaaq, tamannalu inatsisip malinneqarnissaanut pitsaasumik nakkutilliisoqarnissaanut malunnaatilimmik piomasaaqatitaqalissalluni. Inatsisissatut siunnersuutip pitsaaqutitai atorluarumallugit, pitsaasumik nakkutilliinertaqarnissaanut aningaasartaleeqqittoqartariaqarpoq, taamaattumillu oqartussaasut sorliit suliassamik tamassuminnga kikkut kivitsisinnaanersut Namminersorlutik Oqartussat peqqissaartumik nalilertariaqarpaat.

Naalackersuisoqarfiup naatsorsuutigaa isumalluutinik immikkoortitsisoqarsinnaasoq maannakut killiliussat iluanni. Tamatuma saniatigut Naalackersuisoqarfiup ilimagaa suliffeqarfiit maanakkutut aalajangersakkat atuuttut malinnissaat ilungersuutigissagaat.

Inatsisissatut siunnersuut malunnaatilimmik allannguuteqartussaammat kukkunersiuinissamut piomasaaqateqartoqartariaqarpoq, piffissallu ingerlanerani inatsisissatut siunnersuutip kingunerinik misissuinissamut aammalu inatsisip imarisaata ilaanik ataasiakkaanik allannguuteqartoqarnissaanut pisariaqartitsisoqarnersoq nalilersorneqarnissaanut tunngavigineqarsinnaasunik. *Naalackersuisoqarfiup kukkunersiuinissaq pillugu oqaaseqaat maluginiarpaa.*

Naggataatigut oqaatigineqassaaq Kommuneqarfik Sermersuumit inatsisissatut siunnersuummi aalajangersakkat sinneri pitsaasutut nalilerneqarmata tassungalu atatillugu suliniutit pitsaasut ingerlanneqartussaasut takusinnaallugu.

KANUKOKA

Siunnersuummi siunertarineqartoq KANUKOKA-p tapersorsorjaa, tassa inuiaqatigiinni inuuffigisatsinni imigassartornerup millisinneqarnissaa, tamatumani aamma meeqqat inuusuttullu sunniutaasartunut ajortunut illersorumallugit. Inatsisissatut siunnersuummi aalajangersakkat assigiinnigitsut tamatuminnga siunertaqartut kattuffiup tapersorsorpai, ilaatigut nioqqutissanit alianit assiaqusersuinissaq aammalu tusagassiuutitigut allatigullu imigassamik nittarsaassisarnerup inerteqqutaalernissaa. Taaneqartumulli kingullermut tunngatillugu taasariaqarpoq tamatuma pinngitsoortinneqarnissaa ajornakusoorsinnaasoq, tassa tusagassiuutit ilaanni internetikkoortuni nittarsaassinerit takuneqarsinnaajuassammata.

KANUKOKA-mit maluginiarparput akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunik pilersitsisoqassasoq kommunini tamani, taakkulu imigassamik nioqquteqartarnermut sassaallertarnermullu akuersisartuussasut, taamatullu aamma akuersissutinik arsaarinnittartussaallutik. Siunertaavoq maannamut aaqqissuussineq kommunalbestyrelsip tamatuminnga oqartussaaffeqarfigisaa akuersissuteqartarnermut aalajangiisartoqarnermit taarserneqassasoq.

Akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunik taamaattunik pilersitsiniarneq KANUKOKA-p paasilluarjaa, pingaartumik eqqarsaatigalugu aalajangiisartut katitigaaneratigut suliassanik ilisimasallit akuutinneqarnissaat pisariaqartoq qulakkeerneqassammata, aammami suliassanik ilisimasallit innuttaasullu qinigaat akuleriissilluarniarneqarmata.

Kaammattuutigerusunnarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunik pilersitsisarnermut siunnersuummi aalajangersakkat inatsisiliornermi teknikkikkut misissorluarneqassasut, taakku erseqqissumik ataqatigiissumillu suliarineqarniassammata. Tassami assersuutigalugu erseqqissumik allassimangilaq amerlanerussuteqarnikkut aalajangiisoqartassanersoq, aammalu siunnersuut atuaraanni nalunarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut inunnik kikkunnik katitigaassanersut. Tamatumani immikkut taasariaqarpoq § 24, imm. 2, nr. 5, tassani ilaatigut taaneqarmat ilaasortaq ataaseq atuarfeqarfimmit imaluunniit peqqinnissaqarfimmit toqqagaassasoq. Tassani ilaatigut apeqqutaalerpoq ilaasortaq atuarfeqarfimmeersuussanersoq peqqinnissaqarfimmeersuussanersorlu kia aalajangissaneraa.

Inatsisissatut siunnersuummut § 24, imm. 2, normu 5-imut ersippoq ilaasortaq ataaseq atuarfeqarfimmiissasoq imaluunniit peqqinnissaqarfimmiissasoq. Atuarfeqarfimmiik imaluunniit peqqinnissaqarfimmit ilaasortamit, taakku akornanni toqqaanissaq, ilanngunneqarpoq qulakkeerniarlugu inissap inuttaqarnissaa. Aalajangiisartuni "inissat" ataasiakkaat inunnik marlunnik periarfissaqassapput, tassa ilaasortamut ataatsimut sinniisussamik toqqaasoqartassammata, tassa akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut taamaallaat aalajangiisinnaassuseqassammata ilaasortat tamarmik (ilaasortap sinniisussaa) peqataappata.

Imm. 5-imi aalajangersagaq, tassa akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut tamarmiugaangamik aalajangiisinnaassuseqassasut pillugit, tamatuma qulakkiissavaa akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut ilinniakkatigut sinniisoqarluarnissaat, akuersissummik suliassami aalajangersaaneq ingerlanneqaraangat. Taamaattumik aammattaaq sinniisoqarnissaannut aalajangersakkamik ilanngussisoqarpoq. Tamatuma saniatigut akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut namminneq suleriaasissaminnik aalajangersaassapput, kiisalu akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut tamatumani periarfissaraat aalajangersassallugu akuersissuteqartarnermut ilaasortat imaluunniit sinniisussat peqataangitsut, ataatsimiinnermut ornigussinnaanatik telefonikkut imaluunniit Skype il. il. atorlugit ataatsimeeqataasinnaasut.

Taamatuttaaq siunertarineqarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut suleriaasissaminni namminneq taasisarnermut killiussat aalajangersassagaat.

Apeqqummut kia aalajangiisartuni ilaasortat sorliussanersut aalajangersassaagaa, tamanna § 24, imm. 1-ip oqaasertaani ersippoq, tamatuma kingunerisaanik ilaasortat oqartussaasunit aamma niuerfinit, § 24, imm. 2-mi taaneqartunit toqqarneqartassapput.

Akerlianik kommunalbestyrelse pisussaatinneqarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunik pilersitsinissaminut.

Tamanna tunngavigalugu oqaaseqaatit itisilerneqarput.

Ilitsersuutit aamma suleriaasissatut assersuut naalackersuisoqarfiup nittartagaani atugassanngortinneqassapput.

Imigassallersinnaanermut akuersissummik arsaarinnissuteqarsinnaaneq inatsisissamut siunnersuutikkut periarfissinniarnearpoq. Tamanna akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunit aalajangiiffigineqartassaaq, aammali siunnersuutigineqarpoq akuersissutit eqqartuussisutigut atorunnaarsinneqarsinnaassasut. KANUKOKA-mi isumaqarpugut qanoq pisoqaraangat arsaarinnittoqartassanersoq qanorlu pisoqaraangat eqqartuussisutigoortumik atorunnaarsitsisoqartassanersoq siunnersuummi erseqqarippallaanngitsaq. Taamaattumillu kaammattuutigissavarput inatsisissatut siunnersuummi inatsisissallu nassuiaatitaani erseqqissaasoqassasooq taakkua assigiinngissutaat erseqqinnerulersillugu aammalu kikkut eqqartuussisunut suliassanngortitsisassanersut erseqqissarlugu.

Naalackersuisoqarfiup aalajangersakkanut oqaaseqaatit arsaarinnissinnaanermut aamma atorunnaarsitsisinnaanermut tunngasut erseqqissarpaat.

Inatsisissatut siunnersuummi § 26 imm. 4-mi taaneqarpoq "akuersissut atajuartuusinnaanerusunngorlugu imaluunniit suli ukiuni pingasuni atuuttussatut sivitsorneqarsinnaasoq." Taamatut oqaasertaliorneqarnera kukkunerusorinarpoq, imaassasorinarluni "akuersissut atajuartussanngorlugu imaluunniit suli ukiuni pingasuni atuuttussatut akuersissutigineqassasoq."

Aalajangersagaq erseqqissarneqarpoq tamatuma kingorna akuersissut ukiuni 6-ini piffissalerlugu sivitsorneqarsinnaalluni.

§ 41-mi allassimavoq "pisiniarfiit anginerusut" imigassat nioqutissanit allanit assiaquteqartissagaat. Kaammattuutigerusunnarpoq "pisiniarfiit anginerusut" suunerat inatsimmi imaluunniit inatsisip nassuiaatitaani erseqqissarneqassasoq, nalunaarutikkoortuunngitsumik.

Naalackersuisoqarfimmit malugineqarpoq oqaaseqaat nalunaarutikkut malittarisassiornissamut tunngasoq, kisianni allanngortitsinissamut siunnersuutip naammassineqarnissaanut pissutissaqarsorinngilaq. Tassami assiaquteqartitsineq siornatigut misilinneqarsimannngimmat ajornannngitsumik malittarisassanik naleqqussaasinnaaneq kissaatigineqarpoq, tassa tulluartuunngitsunik naammattuuisoqassagaluarpat.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq soqutigisallit aamma oqartussaasut attorneqartut assiaqusersuinissamut aalajangersakkat suliarineqarneranni peqataatinneqartussaasut, tak. § 41. Tamatumunnga tunngatillugu oqaatigineqassaaq soqutigisallit aamma oqartussaasut attuumassuteqartut assiaqusersuinissamut aalajangersakkat suliarineqarneranni peqataatinneqartussaasut, tak. § 41.

Inatsisissap Imigassaq Ikiaroorartullu pillugit siunnersuisoqatigeeqarnermut tunngasortaani tulluartuutinneqarpoq siunnersuisoqatigiit nuna tamakkerlugu imigassaq pillugu politikkiortinneqarnissaat, ilaatigut Naalackersuisut anguniagaannik tunngaveqartumik. Naalackersuisooqatigiit isumaqatigiissutiminni anguniagaasa ilagaat paasisitsiniaasoqarnissaa aammalu imigassamut, ikiaroorartumut tupamullu tunngatillugu meeqqanut inuusuttunullu sammisitamik pitsaaliuisoqarnissaa. Aamma oqaatigineqarpoq ilaqutariit inuiaqatigiinni qitiusut nutaamillu ilaqutariinnut politikkimik ineriartortitsisoqassasoq ilaqutariit inuunerannik akisussaaffeqarnerannillu aallaaveqartumik. Anguniakkat pingaarnerusut kommunit suliffeqarfiillu namminneq alkoholpolitikkiinut ilanngunneqarsinnaapput sumiiffinni pissutsinut naleqqussarlugit.

Imigassaq Ikiaroorartullu pillugit siunnersuisoqatigiit pissutsinut taaneqartunut tunngatillugu siunnersuisuupput, kiisalu Naalackersuisut ilaatigut siunnersuisarneq tamanna ilanngussinnaavaat imigassartortarnek pillugu politikkinut ilitsersuutit aamma aaqqissuussinermi

akisussaassuseqartumik sassaalliuteqarnermut ingerlatsinermullu tunngatillugu ilitsersuutit suliarineqarneranni.

Inatsisissatut siunnersuutip allaffissornikkut aningaasaqarnikkullu kingunerisassai eqqarsaatigalugit taamaallaat aaqqissuussinermi maannamut atuuttumi, kommunalbestyrelsip imigassamut akuersissuteqartarnermut il.il. oqartussaaffigisaani, pissutsit naliliissutigineqarput. Taamaalilluni nassuiaatini allassimavoq "naatsorsuutigineqartoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut allaffissornermi sulinerata maannakkut killiliussaasut iluanniiginnarnissaa, tassa kommunalbestyrelsip imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarnermut sassaalliuteqartarnermullu akuersissuteqartarnermut suliaassanik suliarinnittarneratut."

Inatsisissap nassuiaatitaani tamatuma saniatigut isummerfigineqanngilaq inatsisip allaffissornikkut atortinneqarneranut kommunit immikkut aningaasartuuteqalersinnaanersut. Taamaattumik siunnersuutip akuersissutigineqarnerata kingunerisaanik kommunit immikkut aningaasartuutigiligassaannut taarsiissuteqartoqarsinnaanera KANUKOKA-p kommunit sinnerlugit sillimaffigeqquaa, tamatuma ataani akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunik siunnersuutigineqartunik pilersitsisoqassappat kommunit aningaasartuutissaasa Namminersorlutik Oqartussat inatsisissap nassuiaatitaanni naatsorsuutigisaannit amerlanerulersinnaanerat eqqarsaatigalugu. Tamatumunnga atatillugu innersuussutigineqassaaq DUT-princippip tunngavigineqartarnissaanik Namminersorlutik Oqartussat kommunillu isumaqatigiissuteqarsimanerat, tassa kommunit nutaanik amerlanerusunilluunniit suliaasaqarfeqaleraangata taarsiissuteqartoqartassasoq.

Inatsisissatut siunnersuummut tunngatillugu KANUKOKA-mit amerlanerusunik taasasaqanngilagut.

Itisiliissutigalugu ilanngunneqassaaq akuersissuteqartarnermut ilaasortanut honorarit, kommunalbestyrelsimut ilaasortaannigitsunut, taakku naatsorsuutigineqarput peqqinnissaqarfiup missingersuutaannit aningaasartuutigineqarnissaat.

Atuisartoqarnermut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfik

Imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarneq sassaallertarnerlu pillugit Inatsisartut Inatsisissaannut siunnersuutip tusarniaassutigineqarneranut akissuteqaat

Atuisartoqarnermut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfiup tusarniaassuteqarnermut atatillugu imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarneq aamma sassaalliuteqartarneq pillugit Inatsisartut Inatsisissaattut siunnersuut soqutigalugu atuarpaat, tamatumunngalu tunngatillugu oqaaseqaatit nassiullugit makkuusut.

Aqutsisoqarfiup ataatsimoortumik pitsaasutut isigaa killiliussat qitiutinneqarmata atuisartut tapersorsorneqarnissaannut tunngatillugu, tassa imigassanik aalakoornartortalinnik pisisarnermut aamma atuinermut arajutsisimannginnerullutik aamma isorisaqarnerlutik ineriartornissamut pissuseqarnissaat, taamatuttaaq imigassanik aalakoornartortalinnik atuneq nalinginnaasumik ulluinnarni pisartutut isiginninnermut akerlilerneqarnissaanut. Siunertaq nittarsaassinermut inatsimmi nassaarineqarsinnaasoq imigassanik aalakoornartortalinnik meeqqanut inuusuttunullu sammitillugu sunniiniutigalugu pilerisaarinissamut inerteqqut. Tamatuma saniatigut aqutsisoqarfik siunnersuummi ilaasunut arlalinnik piviusuunerusumik oqaaseqaatissaqarpoq:

Siunnersuutip § 40-ani, imm. 1-imut

Oqaaseqaatini soorlu taaneqartoq aalajangersakkami immikkut inimik isertarfilimmik pilersitsinissamut piumasaqaatip inuussutissarsiutinik ingerlatsisumut kingunerissavaa sanaartukkanik allangortitsinermut imaluunniit nuussinermut aningaasartuutit, aammattaaq sullissinermut aningaasartuutit amerlinerusinnaanerat. Aningaasartuutit tamakku pissutsinut tunngatillugu annertuujusinnaapput naatsorsuutigineqartariaqarporlu atuisartunut tutsinneqarnissaat. Taamatuttaaq pisiniarfiit anginerusut aamma mikinerusut akornanni unammilleqatigiinnermi innarliisoqarsinnaavoq, tassa immikkut isertarfilineq nalinginnaasumik akisunerusutut naatsorsuutigineqartariaqarmat assiaqusersuinermut sanilliullugu.

Oqaaseqaatigineqartut tunngavigalugit aalajangersakkami ingammik siunertarineqarpoq atuisartut takusatik tunngavigalugit sunnerneqarnissaasa aamma aqunneqarnissaasa pinngitsoortinniarneqarnerat. Inatsisissatut siunnersuummi § 40, imm. 2-mi piumasaqaataavoq assiaqusersukkap pisiniarfiup sinneranit takuneqarsinnaassanngitsoq, taanna isumaqarnarpoq ataatsimut isiginnilluni siunertamik naammassinnissinnaassasoq. Atuisartut sumiiffimmi assiaqusersukkami isersimasut taamaaliunnginnerminni tamanna pillugu aalajangereersimassapput. Taamaattumik aqutsioqarfiup inassutiginiarpaa eqqarsaatigeqqullugu aalajangersakkap piuminarnerulersinneqarnissaa, taamaalilluni aningaasartuutaannginnerusooq assiaqusersuinissamut piumasaqaat § 40, imm. 2-miittoq pisiniarfinnut tamanut atuutilersinneqarluni.

Assiaqusersuinissamut malittarisassat sukumiinerusut nalunaarutiliornikkut aalajangersarneqassapput. Soqutigisallit aamma oqartussaasut attorneqartut assiaqusersuinissamut aalajangersakkat suliarineqarneranni peqataatinneqartussaasut, tak. § 41.

Siunnersuutip § 58-ani, imm. 1-imut

Oqariaaseq “nittarsaassineq” taassuma suunera itinerusumik eqqartorneqanngilaq paasineqartussaagunarlu nalinginnaasumik nittarsaassineq pillugu oqariaatsimut attuumassuteqartoq. Tamanna nalinginnaasumik imatut paasineqartarpoq nioqqutissiat aalajangersimasut kisiisa pillugit piseqqusaaruteqarneq, kisianni aammattaaq atitunerusumik tusaamaneqarneq pillugu nittarsaassineq tassami ataatsimut isiginnilluni ilisaritinneq aammattaaq suliffeqarfiup nioqquteqarnerata annertusitinneqarneranut atasarmat. Soorlu assersuutigalugu imerniartarfiup imaluunniit immiorfiup piseqqusaarutiliorneratigit atertik aamma ilisarnaaterik taamaallaat atorlugu, imaluunniit nipilersortunik tusarnaatitsinermik ingerlataminnik/tapersuillutik aningaasalikkaminnik pilerisaarillutik.

Taamaattumik oqaaseqaatiniluunniit taaneqartariaqarpoq aamma killiliunneqarluni sukumiinerusumik piviusumik imigassanik aalakoornartortalinnik qanoq oqariartuuteqarneq pineqassanersoq, tamanna piseqqusaaruteqarneq inerteqqummut ilaatinneqassappat. Taamaaliornikkut qularutigineqassanngimmat soorlu assersuutigalugu nerianiartarfik nalinginnaasoq nerinermut atatillugu imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqartartoq, aviisitigit suliffeqarfittut atini aamma ilisarnaatini atorlugu piseqqusaaruteqassaguni. Taamatutaaq isumaqarnarpoq aalajangersakkap oqaasiliorneqarnini malillugu tusagassiuutitigit aviisitigit aamma aallaavitsigit digitaliusutigit, tamakkulu assigisaatigit piseqqusaarineq taamaallaat inerteqqutigigaa. Kisianni imaangitsoq nittarsaassineq tamat ornittagaanni, nivinnngakkatigit, biilini assinik ikkussatigit imaluunniit pisiniarfiit saqqaanni. Tamakku isiginiarlugit oqaaseqaatit piseqqusaarutikkut imigassanik neqerooruteqarnermik oqarisartuutaat makku “taamaallaat pisiniarfimmi pisinnaavoq”, aamma “isaarissami imaluunniit inimi sassaalliteqartarfiusumi” erseqqissaatigineqartariaqarsorinarput.

Naggataatigit isummerfigisariaqarunarpoq piseqqusaarutit nunani allamiut aviisiini, atuagassiaataanni allanilu, Kalaallit Nunaanni nittarsaassinissaminnut siunertaqanngitsuni ilaatinneqannginnerat taasariaqarpoq, assersuutigalugu § 12, imm. 3-mi tupa avatangiisinillu tupatorfiunngitsunik isumannaarineq, kiisalu tupanik nioqqutissat nalunaaqutserneqartarneri pillugit Inatsisartut peqqussutaanni. Tamanna pisariaqarpoq ingammik qularutigeqqunagu aviisit, atuagassiat il. il. tamakku eqqunneqarnissaat aamma nioqqutigineqarnissaat inerteqqutaanngitsut, innuttaasut oqaaseqarsinnaanermut aamma paasisassanik pissarsiorsinnaanermut kiffaanngissuseqarnerat eqqarsaatigalugu.

Siunnersuutip § 58-ani, imm. 3-mut

Nittarsaassinermut oqariaatsip atitunera eqqarsaatigalugu aamma oqaaseqaatit sammisami erseqqissumik killiliinerat kiisalu aalajangersakkami siunertaasumut tunngatillugu, eqqarsaatigineqarsinnaavoq oqaaseq “nittarsaassineq” taarserneqassasoq ukuninnga “mamassusianik misiliineq, tunissutit”. Tamatumani ingammik pinngitsoortinniarlugu pisiniarfiit imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartut nioqqutissanik taakkuninnga neqerooruteqarlutik tuniniaasinnaanerat.

Aalajangersagaq § 58-imiittoq erseqqissarneqarpoq inatsisissatullu siunnersuummut ilanngunneqarluni.

Siunnersuutip § 70-ani, imm. 2-mut

Isumaqarnarpoq aalajangersakkap unammilleqatigiinnermik nioqquteqarfimmi pineqartumi annertuumik akornusiisinnaanera aamma killiliisinnaanera, tassa nioqqutissat pillugit akigitinneqartunik unammilleqatigiissinnaanermik sunilluunniit mattussisinnaammat. Tamatumunnga ilutigitillugu suliffeqarfinnik nutaanik aamma nioqqutigisanik ineriartortitsinermut aningaasaliissutaasinnaasut akerlilersorneqarsinnaammata, tassa niuerfimmi suliffeqarfiit naatsorsuutigisinnaajunnaassammassuk iluanaaruteqarniarluni ingerlaannarsinnaaneq. Tamatuma taamatuttaaq sammisaqarfimmi sunniuteqarluartumik unammillersinnaanermut piumasaqaatit suli qasutersinnaavaa.

Imigassat aalakoornartortallit akigitinneqartunik naleqqussaaneq tulluarnerrussannguatsiarpoq toqqaannangitsumik pisortatigoortumik akitsuutitigut inatsisitigut ingerlanneqarpat.

Nioqqutissanut akitsuutinik qaffaaneq taamaalilluni Landskarsimut nakkarsinnaavoq. Akerlianik isumaliortoqarsinnaagunangilaq Naalakkersuisut imigassat aalakoornartortallit akiinik appartitsinissamut pisariaqartitsinersut aamma tulluartuutitsissanersut. Immikkut periarfissaq iluanaaruteqarsinnaanermik malittarisassiuussinissamut periarfissat pisariaqarsorinangilaq, tassami imigassanik aalakoornartortalinnik atuinermit pissutaasussaammat nioqqummut akigitinneqartoq tamarmiisoq atuisartumit akilerneqartussaasoq.

Oqaaseqaatini ilanngunneqarpoq eqqarsaatigineqartoq aalajangersakkap atorneqarnissaa akitsuutinut tunngasuni naleqqussaanermut atatillugu. Akitsuutsinut tunngasut malunnaateqarluartumik aqqissuunneqarnissaat naatsorsuutigisariaqarmat Inatsisartut Inatsisaat aqqutigalugu, taamaattoq akigitinneqartunik aamma iluanaarutininik naleqqussaaneq inatsimmi taamaattumi aalajangersarneqarnissaa naatsorsuutigineqartariaqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu aalajangersagaq annertuvallaarsorinarpoq tamanna imaaliallaannaq piviusumik pisariaqartinneqartumik akerlilerneqarnani. Taamaattumik aqutsisoqarfimmit eqqarsaatigeqqarput pineqartoq – atorneqanngitsoq – akigititanik aamma iluanaarutininik aalajangersaanissamut pisinnaatitsisoq inatsimmi nutaami ingerlateqqinneqassanersoq.

Aalajangersagaq inatsimmit atuuttumit ingerlatitseqqiineruvoq. Oqaaseqaatit tusaaniarneqarput aalajangersagarlu § 70, imm. 2-miittoq peerneqarpoq manna tikillugu pisinnaatitsissutip taasuma atorneqarnissaa pissutissaqarsimangimmat.

Arctic Cafe, Narsaq

Pineqartoq: Tusarniaassuteqarnermut akissuteqaat imigassaq pillugu inatsisip allangortinneqarnissaanut ilimasaarutaasumut.

Kalaallit imertarnerisa ataavartumik annikilliarturnerat siunertaralugu, tamanna aammattaaq imerniartarfiutillit tunisaqartarneranni malunniuttoq, maanngaanniit mianersortumik pisoqarnissaa inassutigineqarpoq, tassa uagut ulluinnarni suliffeqarfiutitsinnik ingerlatsinitsinnut allanguinissamut aamma akisunerulersitsinissamut.

Maleruaqqusat atuuttut maannakkut ukiorpassuarni ajunngitsumik ingerlasimapput kiisalu imerniartarfiup aamma isersimasartut akornanni tamanna paaseqatigiissutaavoq. Ingammik Narsami malunnaateqarluartumik perulluliorturnerit aamma aqunneqarsinnaanngitsumik ileqqoqartarnerit matulernerup nalaani malunnaateqarluartumik annikillismapput siusinnerusumut sanilliussilluni. Tamatuma saniatigut politiinik aggersaasariaqartarnek malunnaateqarluartumik annikillismalluni. Immikkoortut tamakku inatsisip siunertani malillugu ajunngitsumik ingerlasup kingunerisaatut isigaavut.

Maluginiakkatta ilaat tassaavoq soorlu assersuutigalugu sapaatit akunnerata naanerani aamma nalliuttut nallilerneranni matusisarfissatut kissaatigineqartut, tassani maannakkut kissaatigineqarpoq nal. 05.00-ip aallaat tikillugu ammatitsisarnissaq.

Neriniartarfiit aamma sassaalliuteqartarfiit namminnek aalajangissavaat qanoq sivistigisumik ammasarnissartik inatsisissatut siunnersuummi killiliussatut allassimasut iluanni. Taamaattumik inatsimmi piumasagaateqartoqanngilaq nal. 05.00-ip tungaanut sassaalliuteqartoqarnissaa.

Tamanna sakkortooujussuarmik akerlilerparput tassa erseqqissumik pitsanngoriaatsinik takusaqarsinnaannginnatta – suliffeqarfinnulluunniit aamma innuttaasunulluunniit. Uagut takusinnaasavut tunngavigalugit maleruaqqusap nutaap kinguneriinnassavaa isersimasut sivistinnerusumik imernerat aamma suliffeqarfiit aningaasartuutaasa qaffariarnerat. Tamannami tunngavigalugu isertussat imerniartarfinnut kingunnerusukku aggissammata, tamatuma kingunerissavaa fiisterluni aallartinnerit inissiani, kollegiani assigisaannilu ingerlanneqartut sivistinnerusumik ingerlassammata. Kingusinnerusukku illoqarfiliartoqassaaq tassani imigassat nioqqutaasut illarfimmi pisiniarfinni pisiarinqarsinnaasunit akisunerupput, kiisalu suliffeqarfiit nalunaaquttap akunnerini sivitsuutaasunik sulisoqartussaallutik. Qanorluunniit tamanna kinguneqassaaq imerniartarfinni inunnik aalakoornerusunik aamma “nangikkiartarnernik” nakkutigineqarsinnaannginnerusunik. Ingammik uagut aarlerissutigaarput sapaatit akunnerata naanerani aqqusinnermi takusassat ajorninngornissaat, inuit aalakoortut angerlariartortut imaluunniit kingusinnerusukku nangikkiarfimminnukartut, tassami imerniartarfiit eqqaanni “utaqqisoqartarmat” nangikkiarfissamut ingerlaqqinnginnermi.

Siunertarissaarneruvoq ineqarfinni “nangikkiartarnerit” annikillisarneqarnissaat, kiisalu avatangiisini taamatut iliornissamut aaqqissuussani ingerlanneqarnissaat.

Ineriartorneq imaalersimavoq ileqquleriartorluni illoqarfimmeereernermi unnuarsuarmut ingerlaannartoqartarluni. "Nangikkiartarnerit" pitsaanngitsumik kingunerisartagai akiorniarlugit aamma kommunit pinaveersaartitsinermut iliuuserisai allat tapersersorniarlugit, tulluurtutut isigineqarpoq tamanna tunngavigalugu inatsisip naleqqussarneqarnissat, taamaaliornikkut "nangikkiartarnerit" avatangiisini taamatut iliornissamut aaqqissuussani ingerlanneqarnissat.

Naatsorsuutigineqarpoq tamatuma sumiiffinni ineqarfiusuni "nangikkiartarnerit" annikillisassagai. Nangikkiartarnerit ilisimatitsissutigineqartut tunngavigalugit festeriaasinngorsimapput tassani navianarnerulluni nakkutigineqarsinnaanngitsumik pisoqarsinnaanera, taamaattut ingammik meeqqat, ilaqutariit aamma avataaniittut akornusersortarpaat. Tamatutaaq naatsorsuutigineqarpoq ilaqutariit meerartallit periarfissaqalissasut unnuakkut sininnissaminnut "nangikkiartarnerit" aatsaat nal. 05-ip kingorna aallartittarpa.

Pisinnaanngitsutut oqaatigineqarsinnaanngilaq isertussat kingusinnerusukkut sassaalliteqartarfinnut takkunnissat, imaassinnaavorlu isersimasussat taakku imernerminni ileqquat sunniuteqarfigineqassasoq, taamaallitut isersimasuusinnaasut privatimik imigassamik aalakoornartortalinnik atuinerat annertunerusinnaasoq.

Tamatuma kingunerissavaa qaammarnerani ullaakkut aamma ullaap tungaatigut inuit aalakoortut amerlanerusut. Tamakku saniatigut akerlilerparput siunnersuutigineqartoq sapaatinik aamma nalliuttuni volumenprocentip allanngortinneqarnera. Ullumikkut ulluni taakkunani imertunik ajornartorsiuteqarneq annikinneruvoq – siusinnerusumut sanilliussilluni taamanikkut inuit illoqarfimmi sumi tamaani innangasut takussaasimagaluarput.

Allannguut 2,25 volumenprocentimiit 0,0 volumenprocentimut, tak. § 2, imm. 1, arlalinnik siunertaqarpoq. Pingaarnertut mianerineqarput meeqqat, inuusuttut ilaqutaallu. Tamatuma saniatigut aalajangersagaq tapertaassaaq sammisami pisariillisaanermut, tassa najugassaq imigassamik aalakoornartortalimmi akoqassaaq imaluunniit imigassamik aalakoornartortalimmi akoqarnani.

Meeqqat aamma inuusuttut 18-it inorlugit ukiullit imigassamik aalakoornartortalimmik sumilluunniit pisiaqarsinnaajunnaassapput.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq soorlu assersuutigalugu hvidtøl nalinginnaasumik imigassamik aalakoornartortalimmik 1,7 – 1,9-mut volumenprocentimik akoqarpoq.

Immiaaqqamut "pilsneritut kimmittutigisumut" sanilliukkaanni, taava hvidtølit marluk "pilsneritut" Gammel Calsbergitut aamma Rød Tuborgitut kimeqarput, taakku 3,3 – 3,8-mut % vol. Pilsnerit allat ilisimaneqartut assersuutigineqarsinnaasut tassaapput Grøn Tuborg, Carlsberg Ice aamma Budweiser, taakku akuata 4,5 - 5 % vol. missaanniippoq.

Imigassamik aalakoornartortalimmik akuttunngitsumik atuinerup imigassamik pinngitsuuisinnaanissamut navianartorsiorneq annertusitittarpaa, kiisalu imigassamik atuinerup appasinnerpaaffissaanik qularnaatsumik nanissaasoqanngilaq, tamatumani pineqarput pinngitsuuisinnaanerup ineriartornera inunni taamaattunngornissamut qanittuni.

Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfiup matumani ingammik pingaartippaa imigassamik aalakoornartortalimmik atuneq appasinnerpaamik qularutissaanngitsumik killeqassanngitsoq, naartusut ilumiuusa akornuserneqartarnerannut tunngatillugu. Taamaattumik imigassaq aalakoornartortalik annikitsunnguarluunniit peqqissutsimut akornutaasinnaavoq.

Taamaattumik immiaaqqat kimikitsut aamma nioqqutissiat “aalakoornartortaqqanngitsutut” taaneqartartut maleruagassiani ilaatinneqarput.

Isumasiuutip allanngortinneqarnissaatut siunnersuutigineqartukku paasineqassaaq imigassaq suna aalakoornartortalittut taaneqassanersoq, taamaalillutik innuttaasut ataasiakkaat sianigissavaat qaqugu imigassartalimmik imernerlutik.

Taamaattumik Kalaallit Nunaanni inersimasunngoriartorneq aamma akissussaaffeqaleriartorneq imertarnermi kulturimut tunngatillugu malunniukkiartortumut inatsisiliornissaq mianersoqqussutigaarput.

Misissuinerit tamarmik takutissimavaat nunap suulluunniit annertuumik aamma atuinerlulluni imertarneq inerteqquteqarneq aqqutsigalugu annikillissinnaasimangikkaa. Akerlianilli.

Sammisami misissuinerit ataatsimut isiginnilluni assigiimmik ingerlasoqarneranik saqqummiunneqartoq inernerinnigilaat. Ataqaatigiissitsineq inerniliinermut pingaaruteqanngitsuunngilaq.

Peqqinnarnerussaaq ingerlaavartumik inatsimmik aaqqiisarneq imigassartortarnermi akisussaassuseqarnerup annertusiartuinnarnerani.

Ilumoorpoq inuiaqatigiinni imigassamik atuinerat annikillissimammat. Taamaattorli aalakoorniutigiinnarlugu imertarneq suli annertuumik ajornartorsiutaavoq, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Imigassap aalakoornartortallip aamma nakuusernarnerup imminnut ataqaatigiinnerat Politiit kisitsisaataanni erseqqissumik takuneqarsinnaavoq, taakku takutippaat nakuusernarni amerlanerpaani eqqunngitsuliortoq imaluunniit pinerlineqartoq imaluunniit tamarmik aalakoortuusartut. Soorlu Politiit ukiumoortumik nalunaarutaanni 2012-imeersumi allassimasoq: Kalaallit Nunaanni Politiit isumaqarput nakuuserneq, toqutsisarnerit aamma kinguaassiutitigut atonerluinermik pinerlunnerit tassaasut tamakku nunami matumani unamminartut

annertunerpaartaat. Tamatumunnga ilutigitillugu uagut isumaqarpugut suliat tamakku amerlanerpaartaat perulluliortunik assut aalakoortunik piliarineqartartut, taamaattumik aaqqiissutissatut aqutissaq ataaseq tassaasinnaavoq aalakoorniutigalugu imertarnermut – tassa piffissap sivikitsuinnaap ingerlanerani annertooujussuarmik imertarnermut - akiuiniarluni annertuumik iliuuseqarnissaq. (Kalaallit Nunaanni Politiit, 2013). Aammattaaq peqqinnissaqarfimmi maluginiarneqarpoq amerlasuut, sapaatit akunnerata naanerani peqqinnissaqarfimmut saaffiginnittartut, pissutigisaraat ajoqusersimallutik imaluunniit nakuuserfigineqarsimallutik aalakoornertik pissutigalugu (Nexoe et al., 2010) Paasissutissanik pissarsiffik: Trivsel og sundhed blandt folkeskoleelever i Grønland - resultater fra skolebørnsundersøgelsen HBSC Greenland i 2014.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassamik atorneerluineq atorneerluisup peqqissusianut akornutaavoq aamma aalakoorniutigiinnarlugu imertartut kiisalu atorneerluisut sulii amerlavallaqaat.

2014-imi angajoqqaat 18 inorlugit ukioqartunik qitornallit 21,5 procentii akornutaaratarsinnaasumik imigassamik ajornartorsiuteqarput. (Paasissutissanik pissarsiffik: : Statens Institut for Folkesundhed kalaallit inuttaasut peqqissusiannik misissuineq).

Taamaattumik Naalakkersuisut tungaannit sulii kissaatigineqarpoq imigassamik atuinermi ileqqut ajoqusiinnginnerusut aamma tulluarnerusut pilersinniarneqarnissaat innuttaasut peqqissusiannut iluaqutaasussamik.

Pinaveersaartitsinermit iliuutsit aallartinneqareersut tapersersorniarlugit inatsisissatut siunnersuummi killiliinissaq inassutigineqarpoq tassa ulluni taakkunani, inuttaasut amerlanersaasa sulinnnginneranni meeqqanik, ilaqtanik aamma ikinngutinik ataatsimooqatiginnissaminnut.

Arctic Café, Qaqortoq

Pineqartoq: Tusarniaassuteqarnermut akissuteqaat imigassaq pillugu inatsisip allangortinneqarnissaanut ilimasaarutaasumut.

Kalaallit imertarnerisa ataavartumik annikilliarternat siunertaralugu, tamanna aammattaaq imerniartarfiutillit tunisaqartarneranni malunniuttoq, maanngaanniit mianersortumik pisoqarnissaa inassutigineqarpoq, tassa uagut ulluinnarni suliffeqarfiutitsinnik ingerlatsinitsinnut allanguinissamut aamma akisunerulersitsinissamut.

Maleruaqqusat atuuttut maannakkut ukiorpassuarni ajunngitsumik ingerlasimapput kiisalu imerniartarfiup aamma isersimasartut akornanni tamanna paaseqatigiissutaavoq. Ingammik Qaqortumi (aamma Narsami) malunnaateqarluartumik perulluliorternit aamma aqunneqarsinnaanngitsumik ileqqoqartarnerit matulernerup nalaani malunnaateqarluartumik annikillismapput siusinnerusumut sanilliussilluni.

Tamatuma saniatigut politiinik aggersaasariaqartarnek malunnaateqarluartumik annikillismalluni. Immikkoortut tamakku inatsisip siunertani malillugu ajunngitsumik ingerlasup kingunerisaatut isigaavut.

Maluginiakkatta ilaat tassaavoq soorlu assersuutigalugu sapaatit akunnerata naanerani aamma nalliuttut nallilerneranni matusisarfissatut kissaatigineqartut, tassani maannakkut kissaatigineqarpoq nal. 05.00-ip aallaat tikillugu ammatitsisarnissaq.

Neriniartarfiit aamma sassaalliteqartarfiit namminneq aalajangissavaat qanoq sivilutigisumik ammasarnissartik inatsisissatut siunnersuummi killiliussatut allassimasut iluanni. Taamaattumik inatsimmi piumasagaateqartoqanngilaq nal. 05.00-ip tungaanut sassaalliteqartoqarnissaa.

Tamanna sakkortoorujussuarmik akerlilerparput tassa erseqqissumik pitsanngoriaatsinik takusaqarsinnaannginnatta – suliffeqarfinnulluunniit aamma innuttaasunulluunniit. Uagut takusinnaasavut tunngavigalugit maleruaqqusap nutaap kinguneriinnassavaa isersimasut sivilunerusumik imernerat aamma suliffeqarfiit aningaasartuutaasa qaffariarnerat. Tamannami tunngavigalugu isertussat imerniartarfinnut kingunnerusukkut aggissammata, tamatuma kingunerissavaa fiisterluni aallartinnerit inissiani, kollegiani assigisaannilu ingerlanneqartut sivilunerusumik ingerlassammata. Kingusinnerusukkut illoqarfiliartoqassaaq tassani imigassat nioqquataasut illarfimmi pisiniarfinni pisiarinqarsinnaasunit akisunerupput, kiisalu suliffeqarfiit nalunaaquttap akunnerini sivitsuutaasunik sulisoqartussaallutik.

Qanorluunniit tamanna kinguneqassaaq imerniartarfinni inunnik aalakoornerusunik aamma “nangikkiartarnermik” nakkutigineqarsinnaannginnerusunik. Ingammik uagut aarlerissutigaarput sapaatit akunnerata naanerani aqqusinnermi takusassat ajorninngornissaat, inuit aalakoortut angerlariartortut imaluunniit kingusinnerusukkut nangikkiarfimminnukartut, tassami imerniartarfiit eqqaanni “utaqqisoqartarmat” nangikkiarfissamut ingerlaqqinnginnermi.

Tamatuma kingunerissavaa qaammarnernani ullaakkut aamma ullaap tungaatigut inuit aalakoortut amerlanerusut. Tamanna inatsisissatut siunnersuut tungavigalugu pilersaarutaanerluni?

Siunertarissaarneruvoq ineqarfinni "nangikkiartarnerit" annikillisarneqarnissaat, kiisalu avatangiisini taamatut iliornissamut aaqqissuussani ingerlanneqarnissaat.

Ineriartorneq imaalersimavoq ileqquleriartorluni illoqarfimmeereernermi unnuarsuarmut ingerlaannartoqartarluni. "Nangikkiartarnerit" pitsaanngitsumik kingunerisartagai akiorniarlugit aamma kommunit pinaveersaartitsinermut iliuuserisai allat tapersersorniarlugit, tulluartutut isigineqarpoq tamanna tunngavigalugu inatsisip naleqqussarneqarnissat, taamaaliornikkut "nangikkiartarnerit" avatangiisini taamatut iliornissamut aaqqissuussani ingerlanneqarnissaat.

Naatsorsuutigineqarpoq tamatuma sumiiffinni ineqarfiusuni "nangikkiartarnerit" annikillissagagai. Nangikkiartarnerit ilisimatitsissutigineqartut tunngavigalugit festeriaasinngorsimapput tassani navianarnerulluni nakkutigineqarsinnaanngitsumik pisoqarsinnaanera, taamaattut ingammik meeqqat, ilaqutariit aamma avataaniittut akornusersortarpaat. Tamatutaaq naatsorsuutigineqarpoq ilaqutariit meerartallit periarfissaqalissasut unnuakkut sininnissaminnut "nangikkiartarnerit" aatsaat nal. 05-ip kingorna aallartittarpaat.

Pisinnaanngitsutut oqaatigineqarsinnaanngilaq isertussat kingusinnerusukkut sassaalliuteqartarfinnut takkunnissaat, imaassinnaavorlu isersimasussat taakku imernerminni ileqquat sunniuteqarfigineqassasoq, taamaalillutik isersimasuusinnaasut privatimik imigassanik aalakoornartortalinnik atuinerat annertunerusinnaasoq.

Tamakku saniatigut akerlilerparput siunnersuutigineqartoq sapaatinik aamma nalliuttuni volumenprocentip allanngortinneqarnera.

Inatsisissami siunnersuummi matumani ullut amerlanerupput imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliuteqarfiusinnaasut, aammattaaq ammasarfiit assigiinnerusut inatsimmut atuuttumut sanilliussilluni. Tamatuma saniatigut ataasiakkaatigut naleqqussaasoqarpoq ukiortaammi aamma kunngit pingasuni sassaalliuteqarsinnaanermut tunngatillugu, tassa ulluni taakkunani nal. 12.00-imit sassaalliuteqartoqarsinnaaneranut ammaassisoqarpoq taamatuttaarlu imigassanik aalakoornartortalinnik nalliuttuni amerlanerusunik sassaalliuteqarnissamut periarfissat annertusineqarlutik.

Taamaattorli pinaveersaartitsinermut iliuuseqartoqarpoq imigassamik kimittuumik sassaalliuteqartarnek killilernerqarpoq, taamaalilluni poorskimi, piinsimi aamma juullimi aammattaaq sapaatikku imigassanik kimittuumik sassaalliuteqartoqaaqquusaanngilaq, kisianni taamaallaat immiaakkat aamma viinnit.

Inersimasut aalakoorniutigiinnarlugu imertartut suli annertuumik ajornartorsiutaapput, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassamik atorneerluineq atorneerluisup peqqissusianut akornutaavoq aamma aalakoorniutigiinnarlugu imertartut kiisalu atorneerluisut suli amerlavallaqaat.

Taamaattumik Naalackersuisut tungaannit suli kissaatigineqarpoq akornutaannginnerusunik aamma tulluarnerusumik imigassamik atuineri ileqqoqalernissaq innuttaasut peqissusiannut iluaqutaasussamik.

Kommunit pinaveersaartitsinermut iliuuserisai tapersersorniarlugit inatsisissatut siunnersuummi killiliinissaq inassutigineqarpoq tassa ulluni taakkunani, inuttaasut amerlanersaasa sulinninneranni meeqqanik, ilaqtanik aamma ikinngutinik ataatsimooqatiginnissaminnut.

Ullumikkut ulluni taakkunani imertunik ajornartorsiuteqarneq annikinneruvoq – siusinnerusumut sanilliusilluni taamanikkut inuit illoqarfimmi sumi tamaani innangasut takussaasimagaluarput. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni inersimasunngoriartorneq aamma akissussaaffeqaleriartorneq imertarnermi kulturimut tunngatillugu malunniukkiartortumut inatsisiliornissaq mianersoqqussutigaarput.

Misissuinerit tamarmik takutissimavaat nunap suulluunniit annertuumik aamma atuinerlulluni imertarneq inerteqquteqarneq aqqustisigalugu annikillissinnaasimangikkaa. Akerlianilli.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq, tassa 2014-imi angajoqqaat 18 inorlugit ukioqartunik qitornallit 21,5 procentii akornutaaratarsinnaasumik imigassamik ajornartorsiuteqarput. (Paasissutissanik pissarsiffik: : Statens Institut for Folkesundhed kalaallit inuttaassut peqqissusiannik misissuineq).

Peqqinnarnerussaaq ingerlaavartumik inatsimmik aaqqiisarneq imigassartortarnermi akisussaassuseqarnerup annertusiartuinnarnerani.

Ilumoorpoq inuiaqatigiinni imigassamik atuinerat annikillissimammat. Taamaattorli aalakoorniutigiinnarlugu imertarneq suli annertuumik ajornartorsiutaavoq, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Misissuineri nutaami Statens Institut for Folkesundhed, SDU-mit ingerlanneqartumit, taakku kalaallit innuttaasut peqqissusiisa qanoq inissisimanerannik ilisimatusarneq tunngavigalugu misissuinerimik ingerlatsipput, tassani erserpoq Kalaallit Nunaanni inuusuttut akornanni imminut

toquttartut amerlasuujusut. Tamatumunnga atatillugu ilisimatuut misissuineramik ingerlatsisut oqarput, tassa 'kalaallit inuusuttut akornanni imminut toquttarneq ilaatigut ataqatigiissillugu isiginiarneqassasoq, tassa meeqqanut kinguaassiuutitigut atorneerluinerup annertussusia qaffasimmat aammattaaq piviusuusooq innuttaasut ilaat malunnaateqarluartumik angerlarsimaffinni imigassamik atorneerluiffiusuni peroriartortarnerat.'

Imigassap aalakoornartortallip aamma nakuusernarnerup imminnut ataqatigiinnerat Politiit kisitsisaataanni erseqqissumik takuneqarsinnaavoq, taakku takutippaat nakuusernarni amerlanerpaani eqqunngitsuliortoq imaluunniit pinerlineqartoq imaluunniit tamarmik aalakoortuusartut. Soorlu Politiit ukiumoortumik nalunaarutaanni 2012-imeersumi allassimasooq: Kalaallit Nunaanni Politiit isumaqarput nakuuserneq, toqutsisarnerit aamma kinguaassiuutitigut atorneerluineramik pinerlunnerit tassaasut tamakkut nunami matumani unamminartut annertunerpaartaat. Tamatumunnga ilutigitillugu uagut isumaqarpugut suliat tamakku amerlanerpaartaat perulluliortunik assut aalakoortunik piliarineqartartut, taamaattumik aaqqiissutissatut aqutissaq ataaseq tassaasinnaavoq aalakoorniutigalugu imertarnermut – tassa piffissap sivikitsuinnaap ingerlanerani annertooujussuarmik imertarnermut - akiuiniarluni annertuumik iliuuseqarnissaq. (Kalaallit Nunaanni Politiit, 2013). Aammattaaq peqqinnissaqarfimmi maluginiarneqarpoq amerlasuut, sapaatit akunnerata naanerani peqqinnissaqarfimmut saaffiginnittartut, pissutigisaraat ajoqusersimallutik imaluunniit nakuuserfigineqarsimallutik aalakoornertik pissutigalugu (Nexoe et al., 2010) Paasisutissanik pissarsiffik: Trivsel og sundhed blandt folkeskoleelever i Grønland - resultater fra skolebørnsundersøgelsen HBSC Greenland i 2014.

Taamaattumik Naalackersuisut tungaannit suli kissaatigineqarpoq akornutaannginnerusunik aamma tulluarnerusunik imigassamik atuinermi ileqqoqalernissaq inuiaqatigiinni assigiinngitsumik inissisimasuni tamanut iluaqutaasussamik.

Restaurant Maximut

Pineqartoq: Tusarniaassuteqarnermut akissuteqaat imigassaq pillugu inatsimmik nutaamik siunnersuuteqarnermut atatillugu

Sulisitsisut isumaqatigiissuteqarfigereerlugit (GE – Akunnittarfinnik Neriniartarfinnillu suliallit) matumuuna nassiunneqarpoq tusarniaassuteqarnermut akissuteqaat immikkoortoq, imigassanik aalakoornartortalinnik tunngasumik inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinermit atatillugu.

Erseqqissaatigineqassaaq akissuteqaat taamaallaat tunngassuteqarmat inatsimmi immikkoortunut sassaalliteqarnermut imalluunniit imigassanik aamma aalakoornartortalinnik imigassallernermit tunngasunut, soorlu taakku siunnersuummi nassiunneqartumik suussusersiorneqarnerattut.

Eqikkarlugu aallaqqaasiutigalugu tikkuarneqartariaqarpoq neriniartarfinnik suliallit nalinginnaasumik inatsit pioreersoq ajorinngimmassuk, soorunami killilersuigaluarpoq kisianni erseqqittuunini pissutigalugu iluamik allaffissornikkut malikkuminartuuvoq. Taamaattumik ajuusaarnarpoq maannakkut immikkuualuttut ilanngullugit inatsisiliortoqarnialnera, taanna maani nunami neriniartarfiutilinnut mikisunut amerlasuunut assut malikkuminaassaaq taamatullu isumaqarnarpoq oqartussaasunut attuumassuteqartunut ajornartorujussuussalluni pisariaqarfiatigullu kinguneqartitsisussaannermi.

Inatsit sakkortoq siunniunneqarpoq taanna qulaqqilertitsivoq qaqugu immiaaqqanik, viinninik aamma imigassanik pisisoqarsinnaaneranut – Qularneq oqaluttuarisaannermi Kalaallit Nunaata ajorluinnartumik misilittagaqarfigisaa aamma imigassamik atuinermit annertusititsinermit kinguneqarsimasoq.

Ilanngussaq 1 innersuussutigineqarpoq, tassani erserpoq sassaalliteqartarnermit tunngatillugu ammasarfiit ajornannginnerulernissaat. Siunnersuummi allannguutit malunnaateqarnerusut tassaapput sapaatini, poorskimi, piinsimi aamma juullimi taamaallaat imigassanik 16 volumenprocent tikillugu kimittussuseqartunik sassaalliteqartoqarsinnaanera, tamatuma kingunerisaanik imigassanik kimittuunik sassaalliteqartoqaqqusaanngilaq. Akerlianik imigassanik 16 volumenprocenti tikillugu aalakoornartortalinnik sassaalliteqarsinnaanermit periarfissat annertusineqarput.

Neriniartarfinnut akisuvoq

Tamatumunnga ilutigigitillugu qaqugu sassaalliteqartoqarnissaanut piomasaaqatit – saniatigullu aammataaq pisiniarfinni – imigassat aalakoornartortalit assigiinngitsut nioqutigineqarnissaasa pisisartunut persaqusersuutaassaaq aamma neriniartarfinnut ajornartorsiuutinngussaaq inatsisitigut piomasaaqatit sakkortunerit malinniassallugit, tassa akuersissummik pigisaqartunut aamma sulisunut tamatumani pineqarpoq eqqissisimanissamut aamma torersuunissamut piomasaaqatit malinniarnissaat.

Maannakkutulli akuersissummik pigisaqartumut suli piunasaqaataavoq suliffeqarfiup isumannaatsumik ingerlanneqarnissat. Taamaattumik tamatumunnga nalilersuinermi allannguuteqartoqannngilaq, kisianni inatsimmik nutarterinermi matumani sammisaq erseqqinnerulersinniarneqarpoq.

Tamatumunnga ilanngunneqarpoq inatsit nutaaq nalilersoraanni neriniartarfiit ataasiakkaat malunnaateqarluartumik isertitarisamikkut annaasaqassapput, tassa naatsorsuutigineqartariaqarmat imigassanik kimittuumik 16 volumenprocentit sinnerlugit imigassamik akulinnik (imigassat kimittuut) nioqqutigisat ikileriarujussuarnissaat, sapaatini aamma nalliuttuni arlaqartunik unitsinneqarnerisigut, soorlu inatsisissatut siunnersuummi siunnersuutigineqartoq. Tamatuma qaavatigut allanngortiterinermut aningaasartuutit assiaqusersuinermit atatillugu ulluni matoqqaffiusuni imigassanik ilisivimmiittunik.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassanik 16 volumentprocenti tikillugu aalakoornartortalinnik nalliuttuni sassaalliteqarsinnaaneq periarfissanngorpoq.

Pisiniarfinniuna – imaanngitsoq neriniartarfinni aamma sassaalliteqartarfinni assiaqusersuisoqartussaq.

Ullut matoqqasarfiit tassaassapput isertussanik eqqissiviillortitsisussat aamma sulisunut nassuiaassuteqarnissamik ajornartorsiortitsisussat, tamatumunngalu ilutigitillugu inatsisissatut siunnersuut immikkoortumi tassani imminut assortuuttutut ippoq, tassa inatsisissatut siunnersuutip ilaani takornariaqarnerup siuarsarneqarnissaanut tunngatinniarneqartumi. Ilimanarluinnarpormi takornarianut amerlasuunut paasiuminaassasoq nerereernerup kingornatigut kaffimut cognacimik imaluunniit nerinnginnermi gin tonicimik pisinnaannginneq – assersuutit marlussuit taaginnarpavut.

Naalackersuisoqarfiup erseqqissaatigissavaa inatsisissatut siunnersuummi matumani imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarsinnaanerup matoqqatinneqarfii ullut ikinnerummata inatsimmut atuuttumut sanilliussilluni. Kisianni siunnersuutigineqarpoq killilerneqassasoq ulluni sorlarni imigassamik kimittuumik sassaalliteqartarnissaq.

Pisoqassappat takornariat ataasiakkaat imigassamik kimittuumik sassaalliteqarfigineqarsinnaannginneq misigalugu tamanna killeqassaaq. Tamatumunnga ilutigitillugu katillugit ullut amerlanerupput takornariap imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarfigineqarsinnaaneri.

Tamatumunnga atatillugu erseqqissaatigineqassaaq tallimannngornikkut arfininngornikkullu, kiisalu nalliuttut sioqqullugit ulluni arlaqartuni ammasarfiit sivitsorneqarnerisa, neriniartarfiit ulluni

matoqqasarfiusuni taaneqartuni isertitassamikku annaasaat taarserneqarsinnaanaviannngitsut. Akerliani sivilisunerusumik ammasarfiit neriniartarfiit unammillerneq eqqarsaatigalugu pinngitsooratik malittariaqarsinnaasaasa kingunerisaanik sulisunut aningaasartuuteqarnerulersitsissapput, sulisut imminut paarlaattartut pingasunnngortinnerisigu maannakkumut taarsiullugu, tassa ullut sivilisuumik ammasarfiusut – unnuakkut pingasut tungaanut sulisut imminnut paarlaattartut marluinnaat atorlugit naammassineqarsinnaasunut naleqqiussilluni. Ammasarfiit nutaat ullaakkut nal. 5-ip tungaanut kingunerissavaat sulisut piviusumik naatsorsuutitigut naammassisassat pisariaqartut aatsaat nal. 6-ip kingorna naammassisinnaassavaat, tamatumunnga ilutigitillugu eqqiaanissaq pisariaqartoq aatsaat nal. 7-ip missaata kingorna naammassineqarsinnaassalluni.

Taamaattumik ammasarfiit sivilisunerusut kissaatiginangillat tamatumunnga ilanngullugu isumaqarnarpoq ammasarfiit sivilisoorujussuit annikinnerusumik imigassap atugaalernissaanut siunertamut, aamma angerlarsimaffinni inissiaqarfinnilu eqqissisimanissamut naleqqutinngitsut tassa isersimasut ullaap tungaanut neriniartarfinni isersimaruusaarsinnaalerpata. Qularnangitsumik ammasarfiit neriniartarfinni aamma angerlarsimaffinni eqqissiviilliornermik kinguneqassapput.

Ammasarfik nal. 05.00-ip tungaanut periarfissaavoq. Suliffeqarfiup nammineq piffissaq ammaffissani aalajangissavaa, tassa ammasarnissartik inatsisissatut siunnersuummi killiliussatut allassimasut iluanni. Taamaattumik suliffeqarfiup nal. 03.00 matunissani toqqarsinnaavaa.

Siunertarissaarneruvoq ineqarfinni "nangikkiartarnerit" annikillisarneqarnissaat, kiisalu avatangiisini taamatut iliornissamut aaqqissuussani ingerlanneqarnissaat.

Ineriartorneq imaalersimavoq ileqquuleriartorluni illoqarfimmeereerermi unnuarsuarmut ingerlaannartoqartarluni. "Nangikkiartarnerit" pitsaanngitsumik kingunerisartagai akiorniarlugit aamma kommunit pinaveersaartitsinermit iliuuserisai allat tapersorsorniarlugit, tulluartutut isigineqarpoq tamanna tunngavigalugu inatsisip naleqqussarneqarnissat, taamaaliornikkut "nangikkiartarnerit" avatangiisini taamatut iliornissamut aaqqissuussani ingerlanneqarnissaat.

Naatsorsuutigineqarpoq tamatuma sumiiffinni ineqarfiusuni "nangikkiartarnerit" annikillissagagai. Nangikkiartarnerit ilisimatitsissutigineqartut tunngavigalugit festeriasinngorsimapput tassani navianarnerulluni nakkutigineqarsinnaannngitsumik pisogarsinnaanera, taamaattut ingammik meeqqat, ilaqutariit aamma avataaniittut akornusersortarpaat. Tamattutaaq naatsorsuutigineqarpoq ilaqutariit meerartallit periarfissaqalissasut unnuakkut sininnissaminut "nangikkiartarnerit" aatsaat nal. 05-ip kingorna aallartittarpaata.

Ilanngunneqassaaq nerisassanik angerlaassassanik tuniniaasarfinnut atatillugu imigassanik aalakoornartortalinnik tuniniaaneq aaqqissuutissallugu ajornartutut isikkoqarmat, kiisalu pisisartut

nassuiaassuteqarfigissallugu imigassanik aalakoornartortalinnik tunisineq taamaallaat pisiarisap akiata 50 procenterissagaa.

Aalajangersagaq ilanngunneqarpoq nerisassanik angerlaassassanik (Diner Transportable) neriniartarfinni pisinermut atatillugu maleruaqqusanik unioqqutitsisarnerit akiorniarlugit, tassani sandwich tunineqartarpoq naleqqutinngitsumik immiaaqqanut amerlasuunut ilanngullugu. Taamatut unioqqutitsisinnaaneq suliffeqarfinnut imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermut sassaalliuteqartarnermullu aalajangersakkanik malinnittunut akornutaavoq. Iluarsiiisutip toqqarneqartup kingunerisaanik imigassat aalakoornartortalit nerisassat akiisa nalingata 50 %-erisaavaa, toqqagaq taanna toqqarneqarpoq ajornanngitsumik aamma nakkutigiuminartumik nerisassanik angerlaassaasanik tuniniaasarfinnut tunngasut malittarisassaliornissaat pissutigalugu.

Ataatsimut eqikkaanermi maannakkut ammasarfiit aamma sassaalliuteqartarnermut aalajangersakkat atuuttut aalajangiusimaneqarnissaat kissaatigineqarpoq.

Allaffissornikkut aqutsineq piuminaatsoq aamma annertuumik aningaasartuutitalik
Siusinnerusukkut taaneqareersutut inatsisissatut siunnersuummi tulluanngitsumik immikkuualuttunik ilaqarpoq immikkoortunilu arlalinni inuussutissarsiutinik ingerlatsisunut kiffaanngissuseqartunut, kiisalu oqimaaqatigiissitsinermut inuiaqatigiinni ileqqunut nalinginnaasunut ataqqinninnermut nunami maani inatsisaasunut akerliulluni. Paragrafit 45-mit – 48-mut (ilanngullugu) tulluanngitsumik sulisitsisup kiffaanngissuseqarluni sulinermik aqutsinissaanut aamma suliassanik agguaaassinissaanut akulerunnertut isikkoqarpoq. Erseqqissutut isigineqarsinnaasariaqarpoq soorunami sulisitsisup soqutigisarigaa sulisut aalakooraajuttuunnginnissaat, aamma isersimasunik pitsaasumik sullissisinnaanissaat immikkut inatsisiliornermi killilersorneqanngikkaluarlutik.

Maleruaqqusat atuuttut tunngavigalugit § 19, imm. 1 malillugu akuersissummik piginnittuusup sassaallertarfinniluunniit akisussaasut sassaallertarfimmilu sulisut isersimasunik imigassanik aalakoornartortalinnik imeqateqarnissaat politiit inerteqqutigisinnaavaat.

Imigassamut aalakoornartortalimmut tunngatillugu pinaveersaartitsinerup ilaatut Naalakkersuisut pissutissaqarsimapput politiinut periarfissaq tamanna pillugu aalajangersimasumik aalajangersaanissaminnut.

Soorlu aammattaaq oqaaseqaatini takuneqarsinnaasoq akuersissummik pigisaqartoq viinnimik katerisimaartussat imigassaannik misiliinissaminut pisisartoq ilagalugu imaluunniit ilassinninnermut atatillugu viinnimik iggiserluni nerisinnaanermut.

Akuersissummik pigisaqartoq aammattaaq nammineq inuttut neriniartarfimmi akuersissummik pigisaqartutut pigisamini isersimasinnaavoq, tamatutaaq sulisut sulinnigffiminni neriniartarfimmi suliffigisaminni isersimasinnaapput.

Eqqumiiginnarpoq ammaattaaq akuersissummik pigisaqartup aalajangersimasunik imigassanut akigititaqassasoq, tassani sukumiinerusumik aalajangersarneqarnatik akigititanik naleqqussaaneq nalinginnaasumik akit qaffattarnerannut atatillugu, aamma aningasartuutit qaffattarnerannut tunngasut allat, akissarsiat qaffanneri, akigitinneqartut qaffanneri il. il. eqqarsaatigineqarnatik.

Oqaaseqaatinik erseqqissaatigineqassaaq.

Erseqqissarneqassaaq aammattaaq ullumikkut imermik sikulimmik akeqanngitsumik sassaalliteqartoqartarmat isersimasunut taamatut kissaateqartunut, kisianni ermik sikulimmik kanninik imiartorfinnillu akeqanngitsumik atugassanik saqqumisitsinissaq inatsimmut ilanngunneqartariaqarsorinanngilaq. Tassami malugineqarsimavoq arlalitsigut neriniartarfiit kissassertarfittut atorineqartartut aningaasartuutaasumik aamma sulisunut akornutaasumik.

Maleruaqqusat atuuttut tunngavigalugit § 19, imm. 2 malillugu imeq sermilik saqqumitinneqassaaq isersimasunit akiliuteqarani pineqarsinnaanngorlugu, Naalakkersuisut tamatuma atuutiinnarnissaa kissaatigaat.

§ 48 sulisut pikkorissartinneqarnissaannut tunngasoq suunissaannik taasaqanngitsoq pinngitsaaliissut aammattaaq aalajangersagaavoq erseqqinngitsoq, tamatumunngalu ilutigitiillugu neriniartarfinnut mikisunut aalajangersagaq akisooq aamma aqukkuminaatsoq, ataatsimummi isigalugu – soorlu suliffeqarfinni maani nunami allanisulli – sulisut taarseraattuupput.

Taamaattumik paragrafit matuma siuliani taaneqartut inatsisissatut siunnersuummit peerneqartariaqarput imaluunniit minnerpaamik erseqqissaassutigineqarlutik.

Sulisunik pikkorissartitsineq imigassanut aalakoornartortalinnut tunngasumik pinaveersaartitsinermut iliuutsinut ilaavoq. Pikkorissarneq imatut aaqqissuuneqassaaq internet aqqutigalugu ingerlanneqartussanngorlugu. Pikkorissarnermi apeqqutit akisassat arlaqarput tassani pikkorissartoq aalajangersakkanik nioqquteqarnermut aamma sassaalliteqarnermut pingaaruteqarnermik ilisimasaqalissaaq aammattaaq imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermut sassaalliteqarnermullu nalinginnaanerusumik akisussaassuseqarnermik ilisimasaqalissalluni. Pikkorissarneq annikitsoq pikkorissartup siullermeerluni angusiffiginngippagu misileeqqittoqassaaq pikkorissartup angusinissaa angutserlugu.

Akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut

Inatsisissatut siunnersuummi siunniunneqarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunik arfineq marlunnik ilaasortaqtunik kommunini tamani pilersitsisoqarnissaa, tassani ilaasortat arfinillit

oqartussaasunit toqqarneqassallutik suliffeqarfiit attuumassuteqartut pisiniarfiit aamma neriniartarfiit ataasiinnarmik ilaasortaataqassallutik. Taassuma ajornartorsiutit aasiinngiaartorujussuit soqutigisaqaqatigiit assiinngissuseqaqisut nalaassinnaasaat inatsisip paasilertoruminaatsup kingunerisaanik nalaassinnaasaat isumagissallugit.

Taamaattumik piumasqaataasariaqarpoq soqutigisaqaqatigiit taakku marluk tamarmik immikkut akuersissuteqartarnermut aalajangiisartunik inissaqartinneqarnissaat, kiisalu tamanna pisariaqarpoq ilaasortat oqartussaasut toqqagaasa ilaat akigalugit – soorlu assersuutigalugu kommunimit ilaasortaatitamit ataatsimit.

Siunnersuut akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut suliatigut tunngavissaqarnerunissanut tunngasoq pissuteqarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut amerlanerusunik piginnaasanik peqarnissaat, tamatumunnga ilanngullugu ilisimasaq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut isummersuutaannut ilaasinnaasoq, tassa akuersissut aalajangersimasoq ingammik meeqqat aamma inuussuttut inuunerannut pitsaanngitsumik sunniuteqarsinnaanersoq.

Tamatumunnga ilanngunneqassaaq qularnarluinnartutut isigineqariaqarmat inatsisissatut siunnersuutip allaffissornikkut suliasartai “maannakkut killiliussaasut iluanniiginnarnissaat”. Uagut ilisimasavut malillugit akuersissuteqartartut assigiinngitsut pisortanit pilersinneqarsimasut ajunngitsorsiaqartinneqartarput, tamatumalu kingunerisaanik aalajangersakkat atuuttut tunngavigalugit, kommunalbestyrelsip sulianut attuumassuteqartut, immikkut aningaasartuuteqartoqassaaq.

Akuersissuteqartarnermut ilaasortanut honorarit, kommunalbestyrelsimut ilaasortaannngitsunut, taakku naatsorsuutigineqarput peqqinnissaqarfiup missingersuutaannit aningaasartuutigineqarnissaat.

Inaarutigalugu inatsisissatut siunnersuutip Kapitalia 13 Naalakkersuisut piginnaatinneqarnerannut tunngasoq aarlerisitsilerpoq aamma nalornilersitsilluni. Ingammik naleqqutinngitsuvoq tassa “Naalakkersuisut akigitinneqartunik aamma iluanaarutissanik aalajangersaasinnaapput, taakku saneqqunneqarsinnaassanngillat imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermi aamma sassaalliuteqartarnermi.” Tamaana isigisariaqarpoq aalajangersakkatut tulluanngilluinnartutut skåleerluni oqalugiarnerni inuiaqatigiittut kiffaanngissuseqartutut taaneqartartuni.

Aalajangersagaq inatsimmit atuuttumit ingerlatitseqqiineruvoq. Oqaaseqaatit tusaaniarneqarput aalajangersagarlu § 70, imm. 2-miittoq peerneqarpoq manna tikillugu pisinnaatitsissutip taassuma atorneqarnissaa pissutissaqarsimannngimmat.

Naggasiullugu aamma eqikkaanertut uagut isumaqarpugut inatsisissatut siunnersuut saqqummiunneqartoq unitsinneqartariaqartoq, kiisalu soqutigisaqaqatigiinnik attuumassuteqartunik

isumaqatigiinniarneq ingerlanneqartariaqartoq imigassat aalakoornartortallit pillugit ajornaatsumik aamma paasiuminartumik inatsisiliorniarluni, una eqqarsaatigalugu maani nunami inatsisinik paasinninniartarnek Nuup ungasissusianut assersuuneqarsinnaasoq.

Inatsisissatut siunnersuutip piareersarneqarnerani eqqumaffigineqarput inatsisissatut siunnersuummi pissutsit Kalaallit Nunaanni tamarmiusumi maleruagassiuunneqarnissaat. Unamminartut kommunit pinaveersaartitsinerminni iliuusaanniittut ukiunilu makkunani kommunini ilanngutsinniarneqartut sammisami inatsisiliornikkut tapersorneqassapput.

Inatsisiliornermik suliaqarnermi soqutigisaqartut attuumassuteqartut inatsisiliornerup suliarineqarnerani peqataatinneqarput. Taamaalillutik KANOKUKA, Akunnittarfinnik, Neriniartarfinnillu suliallit, pisiniarfuit, GE aamma politiit peqataatinneqarsimapput.

A/S Hotel Arctic, Ilulissat

Tusarniaassuteqarnermut akissuteqaat imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarneq sassaallertarnerlu pillugit inatsisissatut siunnersuummut.

Sulisitsisut ataanni BHRT-mut ilaasortatut matuma kinguliani saqqummiutissavakka isummat ingammik inatsisissatut siunnersuutip §§ 42 aamma 43-mut tunngasut, tunngavilersuillunga Kalaallit Nunaanni hotelit imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarsinnaanerminnut killilerneqannginnissaannut tunngatillugu.

Aallaqqaasiullugu isumaga saqqummiutissavara soorunami paasisinnaagakku nunami maani inatsimmi nioqquteqartarnermut aamma sassaalliteqartarnermut tunngasumi siunertarineqarmat nunami maani innuttasut imigassap aalakoornartortallip kingunerisinnaasaanut ajoqutaasunut illersorniarneqarnerat.

Kalaallit Nunaanni hotelinik ingerlatsisut maannakkut ukiuni arlaqartuni pitsanngorsaallutik aningaasaliissuteqartarput tamannalumi suli ingerlallugu, soorlulu hotelit amerlanerulersimasut ingammik Ilulissani. Sammisaraqfik ima annertutigisumik pitsassutsimik angusaqarsimavoq hotelit tamarmik klassinut immikkoortiterneqarsimasut iluarsisissutit annikitsut kingornatigut, ukioq manna uunga Hotelstars ilanngutsinneqarsimammata tassaasumut Europami klassinut immikkoortiterinermut atorneqartoq, manna tikillugu Europami nunat 18-it ilannguffigisimasaat (Hotelstars.eu).

Hotelinik ingerlatsisut nunami takornariaqarnermik sullissinermik pingaarnernut ilaapput tassa sammisaraqfik ingammik ukiuni kingullerni pilerigineqarnermigut annertusiffiusimasoq. Kalaallit Nunaannut unamminartoq tassaavoq pitsaassutsip aamma akigitinneqartut akornanni oqimaatigiittoqarnissaa, tassa nunani tamalaani niuerfennut saaffiginnikkutta aammattaaq soorunami pitsaassuseq/akeq takornariani nunamut maanga orniguttut misigisaat.

Hotelit klassinut immikkoortiterneqarsimaneranni ullorissat tunniunneqartut oqaatigaat hotelimi toqqarneqartumik pitsaassuseq aamma akigitinneqartoq oqimaatigiissut. Assersuutigalugu aki/pitsaassuseq assigiinngissuseqarput hotelimi pingasunik aamma sisamanik ulloriaqartuni, tamannalumi soorunami takornariap ilisimaarilluarpa.

Taamaalillutik Kalaallit Nunaanni hotelit nunani tamalaani qaffasissuseq malillugu ingerlapput aamma piareersimapput isersimasut/takornariat sullisissallugit taamaalillutik taakku naatsorsuutigisaat eqqortissallugit. Aap, annertunerusunik eqqortinneqartarput pisuni amerlanerusunik tassami tamatumunnga ilutigitillugu hotelit kulturimik tunniussisartuupput, ingammik nerisassat taakku igaffimminni piareersartakkamikkut. Neriniartarfiit pequsorneqarneri, kiffartuussineq aammattaaq imigassanik oqaanneq, nerinnginnermi, nerinerup

nalaani aamma nerinerup kingornatigut taakku tapertaapput uninngasimanagerup puigunaatsuuneranut.

Assersuutigalugu Kangiani Qiterlermi muslimiusuni hotelini nunanit tamalaaneersunit najugaqarfigineqartartuni imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqartoqarsinnaavoq. Tamaani kissaatigineqarsimanngilaq takornariaq/isersimasup imigassamik aalakoornartortamik ilorrisimaarluni imigaqarsinnaanera, naak tamanna inuiaqatigiit taakku upperisamikkut imigassanik aalakoornartortalinnik isiginninnerannut akerliugaluartoq.

Imigassanik aalakoornartortalinnik 16 volumenprocenti sinnerlugu kimittussuseqartunik sassaalliteqarsinnaanermut killilersuineq peerneqanngippat ukunani:

§42 imm. 2 1) sapaatini

§43 tassani pineqarput immikkut killiliinerit poorskimi aamma piinsimi

tamanna akerliussaag inuussutissarsiummut nunamut tikeraanik/takornarianik kiffartuussinermi siuttuusumut, taakku hotelini najugaqarneranni ineqartinneritigut aammattaaq sullinneqarneratigut, soorlu siusinnerusukkut taaneqartoq nunani tamalaat akornanni qaffasissusikkut akuerineqarnermik angusaqarsimasuni.

Takornariap siullermik misigissavaa isumalunneq eqqumiigissallugulu tulliatut kiffartuussilluni sulisumut nassuiaateqqussalluni, taassuma nassuiaatissavaa – aap, suna nassuiaassutigissagamiuk? Aappi nunaqqatini aalakoornatik suliarortariaqarmata (ataasinngornikkut), aammattaaq killilersuinerit allat (§ 43) taakku tassaammata upperisatsinnik tunngaveqartut.

Inatsisissami siunnersuummi matumani ullut amerlanerupput imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarfiusinnaasut, aammattaaq ammasarfiit assigiinnerusut inatsimmut atuuttumut sanilliussilluni. Tamatuma saniatigut ataasiakkaatigut naleqqussaasoqarpoq ukiortaammi aamma kunngit pingasuni sassaalliteqarsinnaanermut tunngatillugu, tassa ulluni taakkunani nal. 12.00-imit sassaalliteqartoqarsinnaaneranut ammaassisogarpoq taamatuttaarlu imigassanik aalakoornartortalinnik nalliuttuni amerlanerusunik sassaalliteqarnissamut periarfissat annertusineqarlutik.

Taamaattorli pinaveersaartitsinermut iliuuseqartoqarpoq imigassamik kimittuumik sassaalliteqartarneq killilerneqarpoq, taamaalilluni poorskimi, piinsimi aamma juullimi aammattaaq sapaatikku imigassanik kimittuunik sassaalliteqartoqaqqusaanngilaq, kisianni taamaallaat immiaakkat aamma viinnit.

Inersimasut aalakoorniutigiinnarlugu imertartut suli annertuumik ajornartorsiutaapput, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassamik atorneerluineq atorneerluisup peqqissusianut akornutaavoq aamma aalakoorniutigiinnarlugu imertartut kiisalu atorneerluisut suli amerlavallaaqaat. 2014-imi angajoqqaat 18 inorlugit ukioqartunik qitornallit 21,5 procentii akornutaaratarsinnaasumik imigassamik ajornartorsiuteqarput.

Taamaattumik Naalackersuisut tungaannit suli kissaatigineqarpoq akornutaannginnerusunik aamma tulluarnerusumik imigassamik atuinermi ileqqoqalernissaq innuttaasut peqqissusiannut iluaqutaasussamik.

Kommunit pinaveersaartitsinermut iliuuserisai tapersersorniarlugit inatsisissatut siunnersuummi killiliinissaq inassutigineqarpoq tassa ulluni taakkunani, inuttaasut amerlanersaasa sulinnnginneranni meeqqanik, ilaqtutanik aamma ikinngutinik ataatsimooqatiginnissaminut.

Taamaattumik inatsisissatut siunnersuut upperisaqarnermik tunngaveqanngilaq.

Taamaattumik Naalackersuisunut inassutigivara imigassanik aalakoornartortalinnik 16 volumenprocenti sinnerlugu kimittussuseqartunik (§ 42) sassaalliteqarnermut tunngatillugu nunami maani hotelit ilannguteqqunagit, aammattaaq taamatut killilersuinernut § 43-mi taaneqartunut ilannguteqqunagit.

Hotelinik nunanik allaneersunik takornariaqartunik ilanngussinnginneq immikkoortitsinermik kissaatiginangitsumik pilersitsisinnaavoq, sammisaqarfimmi ingerlatsisunut allanut tunngaannangitsumik kisianni aammattaaq innuttaasunut najugaqavissunut. Tamatuma saniatigut hotelit takornarianik inisimasoqartartut il. il. ilanngunneqannginnissaat periarfissaqanngilaq, tamatumunnga ilutigitillugu taamaaliortoqarpat sammisaqarfimmit kissaatigineqartoq ammassarfinnik naleqqussaannissaq eqqorneqartussaammat.

Naggasiullugu takornariartoq nunanit allaneersoq uninnganermi ullunik amerlasuuni imigassanik kimittuunik sassaalliteqarfiusanngitsuni nalaataqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Hotelimik ingerlatsisumit misiginarsinnaavoq naammaginangitsaq takornariap kissaatigisaanik naammassinninnginneq, kisianni tamanna takornariamik maqaasineqarsinnaasooq sanilliunneqassaaq inatsisissatut siunnersuummi siunertaasooq pingaarneq, tassa pinaveersaartitsilluni suliaqarneq kommunini ingerlanneqartoq imigassap aalakoornartortallip meeqqanut inuusuttunullu kingunerisartagai annikillisarniarlugit.

HOTEL HHE

Immikkoortunut pingaaruteqartunut oqaaseqaatit:

Paasisutissat tunngaviusut pisoqalisimasut

Nalunaarusiap aamma tunngavissatut atorneqartut inatsisissatut siunnersuutip suliarineqarneranut tunngaviusut pisoqalisimagunarput imaluunniit eqqortuunatik? Assersuutigalugu nassuiaassutigineqarpoq inuusuttut annertusiartuinnartumik shots-inik imigaqartartut. Nanisiarisaq taanna ukiunik arlalinnik pisoqaassuseqarpoq qaammatit kingulliit 12 – 24 ingerlanerini allanngorluni. Ukiut tallimat qaangiuttut shot-it annertunerusut tunisaapput soorlu assersuutigalugit ”Gajol”, ”Fisherman” il.il..

Aarleqqutigarpullu misissueqqissaarnermik naammaginartumik ingerlatsisoqarsimannginnera ammasarfiit allanngortinneqarnerannut tunngatillugu, tamatuma qularnanngitsumik kingunerissavaa angerlarsimaffinni annertunerusumik imertalerneq kiisalu ilaqutariinnut ajornartorsiuteqarnissamut aarlerinartoqarnera, soorlu ammasarfinnut tunngatillugu taaneqartoq.

Naalackersuisoqarfiup imigassanik aalakoornartortalinnik imertarnermut ileqqumut tunngatillugu taaguummumut pisoqalisimasumut oqaaseqaatit tusaatissatut tiguai, kisianni tamatuma inerniliussinermut tunngaviusinnaanera, tassa paasisutissanik pissarsiffiit aamma tunngavilersuutitut atorneqartunut allanut tunngatillugu pisoqaavallaartuusinnaasut, akerlilerlugu.

Ammasarfiit sivilunerusut imigassanik aalakoornartortalinnik imerneq aamma angerlarsimaffinni erngunneq annertusitissavaa

Soqutigisaqaqatigiit siusinnerusukkut tunngavilersuutit saqqummiutereerpaat ammasarfiit 03.00-imiit 05.00-imut sivitorneqarnerat sooq ajoqutaassasoq.

Isertussat suli kingusinnerusukkut illoqarfiliassapput tassa nal. 05.00 tikillugu ammasalernerimi. Tamatuma kingunerissavaa angerlarsimaffimmi imernerup sivilussusia illoqarfilianninnermi malunnaateqarluartumik sivilunerunera. Angerlarsimaffinni unnuarsuarmut fiisternissaq piareersarfiussaaq. Tamanna ilaqutariinnut peqqinnanngilaq kiisalu 05.00-ip tungaanut ammasalernerimi imigassaq aalakoornartortalik ataasiakkaanit imerneqartoq pinngitsoorani annertusissaaq.

Taamaalilluni kingunerisassaasa aammattaaq ilagissavaat isertussat illoqarfilianninnermini aalakoornernerat. Tamannalu taamaalilluni ajornartorsiutinik amerlanerusunik pilersitsissaaq. Politiit unnuakku suliaasaqarnerat aammattaaq taamaalilluni nalunaaquttap akunnerinik marlunnik sivitorneqassaaq tamannalu qularnanngitsumik taakkununga aningaasartuutinik amerlanerusunik pilersitsissalluni.

Unnuakkut anisimasut aammattaaq kingusinnerusukkut angerlassapput – sulilu aalakoornullutik – tamatuma kingunerisinnaavaa angerlarsimaffinni eqqissiviilliornerit amerlanerit naak meeqqat ullaakkut makittussaasut.

Siunertarissaarneruvoq ineqarfanni “nangikkiartarnerit” annikillisarneqarnissaat, kiisalu avatangiisini taamatut iliornissamut aaqqissuussani ingerlanneqarnissaat.

Ineriartorneq imaalersimavoq ileqquleriartorluni illoqarfimmeereernermit unnuarsuarmut ingerlaannartoqartarluni. “Nangikkiartarnerit” pitsaanngitsumik kingunerisartagai akiorniarlugit aamma kommunit pinaveersaartitsinermit iliuuserisai allat tapersorsorniarlugit, tulluurtutut isigineqarpoq tamanna tunngavigalugu inatsisip naleqqussarneqarnissat, taamaaliornikkut “nangikkiartarnerit” avatangiisini taamatut iliornissamut aaqqissuussani ingerlanneqarnissaat.

Naatsorsuutigineqarpoq tamatuma sumiiffinni ineqarfiusuni “nangikkiartarnerit” annikillissagai. Nangikkiartarnerit ilisimatitsissutigineqartut tunngavigalugit festeriaasinngorsimapput tassani navianarnerulluni nakkutigineqarsinnaanngitsumik pisoqarsinnaanera, taamaattut ingammik meeqqat, ilaqutariit aamma avataaniittut akornusersortarpaat. Tamattutaaq naatsorsuutigineqarpoq ilaqutariit meerartallit periarfissaqalissasut unnuakkut sininnissaminut “nangikkiartarnerit” aatsaat nal. 05-ip kingorna aallartittarpaata.

Angerlarsimaffinni imertarnerit

Inatsimmi siunniunneqarpoq angerlarsimaffinni ernguttarnerup annertusitinneqarnissaa. (Tassa illoqarfilianninnermit kingusinnerusukkut illoqarfiliartoqartalissamat, kiisalu angerlarsimaffimmi “uninngasuutissanik” pisisoqassamat, tassa imigassanik kimittuumik pisinnaatilluni).

Taamaattumik pingaaruteqarpoq neriniartarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarsinnaaneq ulluni aalajangersimasunik soorlu assersuutigalugu 16 %-imut killilerneqannginnissaa. Tamatuma angerlarsimaffinni imerulernissamut aarlerinartut malunnartumik annertusitissavai neriniartarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik nakkutigineqartumik imigaqarsinnaanngikkaanni.

Angerlarsimaffinni nakkutilliisoqanngilaq kiisalu akuttunngitsumik meeqqanik aamma inuusuttunik najuuttoqartarpoq inersimasut angerlarsimaffimmi imernerisa nalaani.

Tallimannngornerni aamma arfininngornerni nalinginnaasuni imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartoqarsinnaavoq aamma sassaalliteqartoqarsinnaavoq ammasarfuit nalunaarneqartut iluanni.

Kommunit pinaveersaartitsinermit iliuuserisai tapersorsorniarlugit inatsisissatut siunnersuummi killiliinissaq inassutigineqarpoq tassa ulluni taakkunani, inuttaasut amerlanersaasa sulinnnginneranni meeqqanik, ilaqtanik aamma ikinngutinik ataatsimooqatiginnissaminut.

Aalakoorniutigiinnarlugu imertarneq suli annertuumik ajornartorsiutaavoq, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassamik atorneerluineq atorneerluisup peqqissusianut akornutaavoq aamma aalakoorniutigiinnarlugu imertartut kiisalu atorneerluisut suli amerlavallaaqaat.

2014-imi angajoqqaat 18 inorlugit ukioqartunik qitornallit 21,5 procentii akornutaaratarsinnaasumik imigassamik ajornartorsiuteqarput.

(Paasissutissanik pissarsiffik: : Statens Institut for Folkesundhed kalaallit inuttaassut peqqissusiannik misissuineq).

Taamaattumik Naalakkersuisut tungaannit suli kissaatigineqarpoq imigassamik atuinermi ileqqut ajoqusiinnginnerusut aamma tulluarnerusut pilersinniarneqarnissaat innuttaasut peqissusiannut iluaqutaasussamik.

Takornariaqarneq

Inatsisip allannguutissaatut ilimasaarutai imigassaq aalakoornartortalik pillugu inatsimmi hotelini imigassap aalakoornartortallip kimittussusianik %-imik assigiinngiiaartinneqarnissaanut, tassa apeqqutaatillugu sapaatit akunnerani ulloq sunaanersoq aamma nalliuttuni assigiinngitsuni, tulluanngitsutut ippoq ingammik takornariaqarnerup nalaani ullut assigiinngitsut eqqarsaatigineqartanngimmata. Taakkununnga ullut sulinnigiffeqarfiit tamarmik “nalliuttuupput”. Assut nuannerpoq takornariaqarnermut annertusiartornera qitiutinneqarmat tamatumalu kingunerisaanik suliffissat amerlanerusut. Kisianni akerlerluinnaanik sunniuteqassaaq nioqquteqarneq assigiinngiiaartinneqalissappat.

Hotelinik nunanik allaneersunik takornariaqartunik ilanngussinnginneq immikkoortitsinermik kissaatiginanngitsumik pilersitsisinnaavoq, sammisaqarfimmi ingerlatsisunut allanut tunngaannanngitsumik kisianni aammattaaq innuttaasunut najugaqavissunut. Tamatuma saniatigut hotelit takornarianik inisimasoqartartut il. il. ilanngunneqannginnissaat periarfissaqanngilaq, tamatumunnga ilugitillugu taamaaliortoqarpat sammisaqarfimmit kissaatigineqartoq ammassarfinnik naleqqusaanissaq eqqorneqartussaammat.

Naggasiullugu takornariartoq nunanit allaneersoq uninnganermi ullunik amerlasuuni imigassanik kimittuumik sassaalliteqarfiusanngitsuni nalaataqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Hotelimik ingerlatsisumit misiginarsinnaavoq naammaginangitsoq takornariap kissaatigisaanik naammassinnginneq, kisianni tamanna takornariamik maqaasineqarsinnaasoq sanilliunneqassaaq inatsisissatut siunnersuummi siunertaasoq pingarneq, tassa

pinaveersaartitsilluni suliaqarneq kommunini ingerlanneqartoq imigassap aalakoornartortallip meeqqanut inuusuttunullu kingunerisartagai annikillisarniarlugit.

Naatsorsuutigineqanngilaq takornariat amerlassusiisa amerliartornerat unissasoq imaluunniit kinguariarnissaat pissutigalugu takornariat tamaninnerminni ulluni ataasiakkaannguani imigassamik kimittuumik neqeroorfigineqarsinnaanngikkunik. Takornariaq ulluni taakkunani immiaarartorsinnaavoq, viinnisorsinnaavoq aamma nioqputinik allanik kimittunnginnerusumik imigassartalinnik imigaqarsinnaavoq.

Inatsisip najukkani nioqputissiorfiit akornuserpai

Najukkami nioqputissiorfiit akornuserneqassappat immiaaqqanik immikkut ittunik immiorfeeqqani immiorneq, tassa kalaallit immiaaraliaannik nittarsaassisinnaaneq piviusumik inerteqputigineqalerpat. Najukkami timersornermut peqatigiiffiit timersornerminni atisaqartarput nunani allaneersut immiaaraliaannik ilisarnaatalinnik. Taamaattoqassappat tamakku aammattaq inerteqputigineqassappat.

Kalaallit Nunaanni nittarsaassinermut inerteqqummi, tamatumunnga ilanngullugit timersornermut atisani nittarsaassinermi imigassat aalakoornartortallit suugaluartulluunniit ilaatinneqarput, tamatumanissaaq nunani allamiut aamma kalaallit immiaaraat.

Najukkani immiaaraliorfiit pilerisaarinissaminnut periarfissaarutsinneqanngillat niuertarfimmi imigassanik aalakoornartortalinnik atorneqartussatut naatsorsuussaasumi, tassa pilerisaarineq niuertarfiup ilaanit allamit imaaliallaannaq takuneqarsinnaatinnagu.

Taamatuttaaq immiaaqqat najukkami nioqputissiarineqarsimasut isertarfimmi - imaluunniit sassaalliteqartarfiup iluani – pilerisaarutigineqarsinnaapput.

Ukiukitsut

Ukiukitsut sassaalliteqartarfinnut neriniartarfiunngitsunut, taakkunani imigassanik aalakoornartortalinnik ingasannigsumik sassaalliteqartoqartarmat, isersinnaanerit inerteqputaasariaqarpoq.

Meeqqat 18-it inorlugit ukioqartut nipilersortunik tusarnaartitsinernut aamma aqqissuussinernut allanut imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarfiusunut iseqqusaasariaqanngillat, tamanna inersimasumik ingiaqateqarluni pigaluarpulluunniit. Ukiukitsut aqqissuussinernut imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarfiusunik peqataasusaanngillat.

Naalackersuisut isumaqatigaat nipilersortunik tusarnaartitsinerit aamma aqqissuussinerit allat imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarfiusut aallaavimmikkut taamaallaat inersimasunut 18-it sinnerlugit ukioqartunut ingerlanneqartariaqartut. Nipilersortut

tusarnaartitsinera assigisaallu akuttunngitsumik aaqqissuussinerusarput ilaqutariit annerusunik qitornallit ataatsimoorlutik orniguttarfigisartagaat.

Taamaattumik inuusuttut 18-it inorlugit ukioqartut § 49, imm. 4 tunngavigalugu neriniartarfinnut aamma ininut sassaalliteqarfiusartunut allanut imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarfiusartunut nal. 20-p kingorna iseqqusaanngillat, imaanngippat angajoqqaaminnik, angajoqqaatut oqartussaassuseqartumik imaluunniit inersimasumik allamik pineqartumut immikkut akisussaaffeqartuusumik ingiaqatigineqarlutik.

Hotel Qaqortoq

Pineqartoq imigassat aalakoornartortallit sassaalliutigineqartanerat pillugu inatsimmi allannguiniarnerit

Inatsisip allannguutissaatut ilimasaarutai imigassaq aalakoornartortalik pillugu inatsimmi hotelini imigassap aalakoornartortallip kimittussusianik %-imik assigiinngiiaartinneqarnissaanut, tassa apeqqutaatillugu sapaatit akunnerani ulloq sunaanersoq aamma nalliuttuni assigiinngitsuni, tulluannngitsutut ippoq ingammik takornariaqarnerup nalaani ullut assigiinngitsut eqqarsaatigineqartannngimmata. Taakkununga ullut sulinnngiffeqarfiit tamarmik “nalliuttuupput”.

Kissaatigaarput Kalaallit Nunaata ineriartornini ingerlatiinnassagaa nunat tamalaat akornanni hoteleqarnermi/neriniartarfeqarnermi annertusiartorluni, taava inatsisissatut siunnersuutip niuerfik pisariaqanngitsumik tatineqartippaa. Ataatsimoortut marlunngornikkut naggataarlutik nereqatigiinnerminni cognacisorsinnaapput imaluunniit nerinnginnerminni nerereernerminniluunniit gin/tonic imersinnaallugu – ataatsimoortulli sapaatikkut taamak iliorsinnaanngillat. Uanga isiginnittaasera tunngavigalugu tamanna marloqiusamik isummersorneruvoq, kiisalu maani innuttaasut imigassamik pisarnerannut killilersuutitut isigineqarsinnaanani.

Hotelinik nunanik allaneersunik takornariaqartunik ilanngussinnginneq immikkoortitsinermik kissaatiginanngitsumik pilersitsisinnaavoq, sammisaqarfimmi ingerlatsisunut allanut tunngaannanngitsumik kisianni aammattaaq innuttaasunut najugaqavissunut. Tamatuma saniatigut hotelit takornarianik inisimasoqartartut il. il. ilanngunneqannginnissaat periarfissaqanngilaq, tamatumunnga ilugitillugu taamaaliortoqarpat sammisaqarfimmit kissaatigineqartoq ammassarfinnik naleqqussaannissaq eqqorneqartussaammat.

Naggasiullugu takornariartoq nunanit allaneersoq uninnganermi ullunik amerlasuuni imigassanik kimittuunik sassaalliuteqarfiusanngitsuni nalaataqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Hotelimik ingerlatsisumit misiginarsinnaavoq naammaginanngitsoq takornariap kissaatigisaanik naammassinnginneq, kisianni tamanna takornariamik maqaasineqarsinnaasoq sanilliunneqassaaq inatsisissatut siunnersuummi siunertaasoq pingaarneq, tassa pinaveersaartitsilluni suliaqarneq kommunini ingerlanneqartoq imigassap aalakoornartortallip meeqqanut inuusuttunullu kingunerisartagai annikillisarniarlugit.

Naatsorsuutigineqanngilaq takornariat amerlassusiisa amerliartornerat unissasoq imaluunniit kinguariarnissaat pissutigalugu takornariat tamaaninnerminni ulluni ataasiakkaannguani imigassamik kimittuumik neqeroorfineqarsinnaanngikkunik. Takornariaq ulluni taakkunani immiaarartorsinnaavoq, viinnisorsinnaavoq aamma nioqqutinik allanik kimittunnginnerusumik imigassartalinnik imigaqarsinnaavoq.

Tamakku saniatigut maluginiarneqassaaq imigassanik kimittuunik imertarneq Kalaallit Nunaanni ukiuni kingullerni amerlasuuni appariartorsimammat, tamatumalu takutippaa innuttaasut annertusiartuinnartumik imigassartortarnerminni ileqqumikkut akisussaaffeqaleriartorput. Taamaattumik siunnersuut aammattaaq ileqqorissaarnissamut kaammattuinerusutut ippeq iluaqutaanissaanut sanilliullugu.

Ilumoorpoq inuiaqatigiinni imigassamik atuinerat annikillisisimammat. Taamaattorli aalakoorniutigiinnarlugu imertarneq suli annertuumik ajornartorsiutaavoq, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Ilaatigut misissuinermi nutaami Statens Institut for Folkesundhed, SDU-mit ingerlanneqartumi, taakku kalaallit innuttaasut peqqissusiisa qanoq inissisimanerannik ilisimatusarneq tunngavigalugu misissuinermik ingerlatsipput, tassani ersepoq Kalaallit Nunaanni inuusuttut akornanni imminut toquttartut amerlasuujusut. Tamatumunnga atatillugu ilisimatuut misissuinermik ingerlatsisut oqarput, tassa 'kalaallit inuusuttut akornanni imminut toquttarneq ilaatigut ataqatigiisillugu isiginiarneqassasoq, tassa meeqqanut kinguaassiuutitigut atornerluinerup annertussusia qaffasimmat aammattaaq piviusuusooq innuttaasut ilaat malunnaateqarluartumik angerlarsimaffinni imigassamik atornerluiffiusuni peroriartortarnerat.'

Imigassap aalakoornartortallip aamma nakuusernarnerup imminnut ataqatigiinnerat Politiit kisitsisaataanni erseqqissumik takuneqarsinnaavoq, taakku takutippaat nakuusernarni amerlanerpaani eqqunngitsuliortoq imaluunniit pinerlineqartoq imaluunniit tamarmik aalakoortuusartut. Soorlu Politiit ukiumoortumik nalunaarutaanni 2012-imeersumi allassimasooq: Kalaallit Nunaanni Politiit isumaqarput nakuuserneq, toqutsisarnerit aamma kinguaassiuutitigut atornerluinermik pinerlunnerit tassaasut tamakkut nunami matumani unamminartut annertunerpaartaat. Tamatumunnga ilutigitillugu uagut isumaqarpugut suli at tamakku amerlanerpaartaat perulluliortunik assut aalakoortunik piliarineqartartut, taamaattumik aaqqiissutissatut aqqutissaq ataaseq tassaasinnaavoq aalakoorniutigalugu imertarnermut – tassa piffissap sivikitsuinnaap ingerlanerani annertooujussuarmik imertarnermut - akiuiniarluni annertuumik iliuuseqarnissaq. (Kalaallit Nunaanni Politiit, 2013). Aammattaaq peqqinnissaqarfimmi maluginiarneqarpoq amerlasuut, sapaatit akunnerata naanerani peqqinnissaqarfimmut saaffiginnittartut, pissutigisaraat ajoqusersimallutik imaluunniit nakuuserfigineqarsimallutik aalakoornertik pissutigalugu (Nexoe et al., 2010) Paasissutissanik pissarsiffik: Trivsel og sundhed blandt folkeskoleelever i Grønland - resultater fra skolebørnsundersøgelsen HBSC Greenland i 2014.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassamik atornerluineq atornerluisup peqqissusianut akornutaavoq aamma aalakoorniutigiinnarlugu imertartut kiisalu atornerluisut suli amerlavallaaqaat.

2014-imi angajoqqaat 18 inorlugit ukioqartunik qitornallit 21,5 procentii akornutaaratarsinnaasumik imigassamik ajornartorsiuteqarput.

(Paasisutissanik pissarsiffik: : Statens Institut for Folkesundhed kalaallit inuttaassut peqqissusiannik misissuineq).

Taamaattumik Naalackersuisut tungaannit sulii kissaatigineqarpoq akornutaannginnerusunik aamma tulluarnerusumik imigassamik atuinermi ileqqoqalernissaq inuiaqatigiinni assigiinngitsumik inissisimasuni tamanut iluaqutaasussamik, kiisalu innuttaasut nalinginnaasumik peqqissusiannut ingammik meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu.

Kommunit pinaveersaartitsinermit iliuuserisaat tapersersorniarlugit inatsisissatut siunnersuummi killiliinissaq inassutigineqarpoq tassa ulluni taakkunani, inuttaasut amerlanersaasa sulinninneranni meeqqanik, ilaqtanik aamma ikinngutinik ataatsimooqatiginnissaminut.

Nuuk Imeq

Nuuk Imermit tusarniaassutigineqartumut akissut – imigassamut inatsisip allannortinnera - "Imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarneq sassaallertarnerlu pillugit Inatsisartut Inatsisissaannut siunnersuut."

Inatsimmik nutaamik sammisamut aalajangersimasumut pisariaqartitsineq uuttuuserneqartarpoq ilaatigut tamanna pisariaqarnerseq, ilaatigullu tamanna inuiaqatigiinnut iluaqutaasinnaasumik siunertaqarnerseq. Piumasaqaatit taakku arlaat minnerpaamik ataaseq naammassineqanngippat taava pissutissaqassaaq apeqqusissallugu inatsit nutaaq ilumut pisariaqarsimanerseq.

Uagut isumaqarpugut siunnersuut saqqummiunneqartoq tamakkiilluni pisariaqartitsinermik ersertitsisoq, inuiaqatigiinnullu iluaqutaasinnaasutut pasisaqarfingngilarput.

Illuatungaatigut inatsisissatut siunnersuut annikitsumik alloriarneruvoq imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermi sassaalliteqarnermini ammasarfinnut tunngatillugu tamanut ammaassinermigut. Tamanna pitsaasutut isigaarput. Aappaatigut inatsisissatut siunnersuut arlalinnik kinguariaatinik imaqarpoq, tamakku inuiaqatigiit nalinginnaasumik ineriartornerannut aamma imigassamik atuinnermut annikilliaruinnartumut naleqqutinngillat, siunertaqanngitsumik innuttaasut aamma niuerfiit naalagaaniartutut killilersuiffigineqarlutik. Tamanna pitsaanngitsutut aamma suli ineriartornermut ajoqutaasutut isigaarput, tassa imigassamik aalakoornartortalinnik persuarsuunngitsumik aamma nalinginnaasumik isiginnikkiartornermut kinguaariinni tulliuuttuni. Isummamut tunngaviummik nassaarsinnaanngilagut isumaqartoqarneranut atorerluineq appartinneqarsinnaasooq sukaterinerit aamma killilersuinerit atorlugit.

Inatsisissatut siunnersuummut aallaqqaatisiutit nalinginnaasumik oqaaseqaatini pissutsit mininneqarlunnaarput imigassanik aalakoornartortalinnik atuneq piffissami maleruaqqusat aamma akitsuutsit tunngavigalugit – ukiut kingulliit 25-it ingerlanerini affaa sinnerlugu annikillisimasooq, maannakkut imigassamik aalakoornartortalinni akoqanngitsumik inuup ataatsip atuinera 8-9 literimiilluni. Aammattaaq nunanut Kalaallit Nunaata iminut assersuuttagaanut sanilliussilluni ineriartorneq tamanna assorsuaq pitsaasuvoq.

Piffissami tassani ingerlareersumik taamaattumik pisariaqarsimannngilaq imigassamut aalakoornartortalinnut tunngatillugu inatsisitigut killilersuinerimik annertunerusumik atuinnermik appartitsisussamik ilanngussissalluni pisariaqarsimannngilaq – imatut oqaatigalugu 'nammineq apparsimavoq'. Taamaammatt paasiuminaallunnaarpoq maannakkut tassangaannartumik sooq pisariaqalersimanerseq sukaterineq aamma killilersuineq tassaasunik nittarsaassinnermut inerteqqutit aamma takunnissinnaanermik tikitsisinnaanermillu killilersuinerimik.

Siunnersuutit suli annertunerusumik killilersuinnermut tunngasut sunniuteqarsinnaanngillat oqaluttuarisaanermut naleqqiussilluni siusinnerusukkut imigassanik aalakoornartortalinnik qaffasissumik atuisimanerup iluarsiarornerata kingunerisaanik. Akerlianik ajornarnerulissaaq kinguaariinnut tulliuuttunut persuarsuunngitsumik aamma nalinginnaasumik imigassanik aalakoornartortalinnik isiginnikkiartornermut – soorlu uppenarsaasersorneqarsinnaasumik tamanna annertusiartortumik takussutissartaqaraluartoq ukiut 25-t kingulliit ingerlasimaneranni. Tamatuma kingunerisaanik inatsisiliortup naqissuserpaa uppenarsarlugulu ineriartornermi pissusiviusut akerleralugit oqariaaseq, tassa "kalaallit innuttaasut nammineerlutik paasisaqarsinnaanngillat",

taamaaliormermilu imigassamik aalakoornartortalimmik inuuniarnermi ajoqutaasutut isiginninneq, tassani isiginngitsuusaarlugu innuttaasut amerlanerpaartaat ullumikkut imigassamik atornerluinermik ajornartorsiuteqanngitsut. Taamaattumik inatsisiliorneq siussaqaanngitsumik tunngaveqarpoq appasinnerpaaq tunngavissaasinnaasoq tunngavilersuutigalugu. Pisoq tassaaneruvoq atuinerup appassissusia tunngavigalugu isiginnilluni tassa ukiut ingerlanerini anguneqarsimasoq, imigassaq aalakoornartortalik kisimiunngilaq atornerluinermut aamma imigassamik aalakoornartortalimmik pinngitsuuisinnaanermut pissutaasoq, kisianni pissutsit allat inuttut atugarisat aamma aningaasaqarnermut tunngasuteqartut pissutaaqataapput. Ukiut amerlasuut ingerlanerini pitsaasumik ineriartortoqarnera tunngavigalugit ilimananngilluinnarpoq imigassap aalakoornartortallip siunissami ajoqutaanissaa, qangaanerusoq taamatut issimanermisut, tassa qangaanerusoq taamani inerteqqutit aamma killilersuinerit salliutillugit atorneqarallarmata.

Ilumoorpoq inuiaqatigiinni imigassamik atuinerat annikillisimammat. Taamaattorli aalakoorniutigiinnarlugu imertarneq suli annertuumik ajornartorsiutaavoq, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Misissuinerup nutaap (2016) inernerani Statens Institut for Folkesundhed, SDU-mit ingerlanneqartumi ilaatigut erserpoq Kalaallit Nunaanni inuusuttut akornanni imminut toquttartut amerlasuujusut. Tamatumunnga atatillugu ilisimatuut misissuinerimik ingerlatsisut ilaat oqarpoq, tassa 'kalaallit inuusuttut akornanni imminut toquttarneq ilaatigut ataqatigiissillugu isiginiarneqassasoq, tassa meeqqanut kinguaassiuutitigut atornerluinerup annertussusia qaffasimmat aammattaaq piviusuusooq innuttaasut ilaat malunnaateqarluartumik angerlarsimaffinni imigassamik atornerluiffiusuni peroriartortarnerat.'

Imigassap aalakoornartortallip aamma nakuusernarnerup imminnut ataqatigiinnerat Politiit kisitsisaataanni erseqqissumik takuneqarsinnaavoq, taakku takutippaat nakuusernarni amerlanerpaani eqqunngitsuliortoq imaluunniit pinerlineqartoq imaluunniit tamarmik aalakoortuusartut. Soorlu Politiit ukiumoortumik nalunaarutaanni 2012-imeersumi allassimasoq: Kalaallit Nunaanni Politiit isumaqarput nakuuserneq, toqutsisarnerit aamma kinguaassiuutitigut atornerluinermik pinerlunnerit tassaasut tamakkut nunami matumani unamminartut annertunerpaartaat. Tamatumunnga ilutigitillugu uagut isumaqarpugut suli at tamakku amerlanerpaartaat perulluliortunik assut aalakoortunik pilarineqartartut, taamaattumik aaqqiissutissatut aqutissaq ataaseq tassaasinnaavoq aalakoorniutigalugu imertarnermut – tassa piffissap sivikitsuinnaap ingerlanerani annertooujussuarmik imertarnermut - akiuiniarluni annertuumik iliuuseqarnissaq. (Kalaallit Nunaanni Politiit, 2013). Aammattaaq peqqinnissaqarfimmi maluginiarneqarpoq amerlasuut, sapaatit akunnerata naanerani peqqinnissaqarfimmut saaffiginnittartut, pissutigisaraat ajoqusersimallutik imaluunniit nakuuserfigineqarsimallutik aalakoornertik pissutigalugu (Nexoe et al., 2010) Paasisutissanik

pissarsiffik: Trivsel og sundhed blandt folkeskoleelever i Grønland - resultater fra skolebørnsundersøgelsen HBSC Greenland i 2014.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassamik atornerluineq atornerluisup peqqissusianut akornutaavoq aamma aalakoorniutigiinnarlugu imertartut kiisalu atornerluisut suli amerlavallaqaat.

2014-imi angajoqqaat 18 inorlugit ukioqartunik qitornallit 21,5 procentii akornutaaratarsinnaasumik imigassamik ajornartorsiuteqarput.

(Paasissutissanik pissarsiffik: : Statens Institut for Folkesundhed kalaallit inuttaasut peqqissusiannik misissuineq).

Taamaattumik Naalakkersuisut tungaannit suli kissaatigineqarpoq akornutaannginnerusunik aamma tulluarnerusumik imigassamik atuinermi ileqqoqalernissaq inuiaqatigiinni assigiinngitsumik inissisimasuni tamanut iluaqutaasussamik, kiisalu innuttaasut nalinginnaasumik peqqissusiannut ingammik meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu.

Kommunit pinaveersaartitsinermit iliuuserisai tapersersorniarlugit inatsisissatut siunnersuummi killiliinissaq inassutigineqarpoq tassa ulluni taakkunani, inuttaasut amerlanersaasa sulinnnginneranni meeqqanik, ilaqtanik aamma ikinngutinik ataatsimooqatiginnissaminnut.

Takunnissinnaanermut aamma nittarsaassinermut inatsimmi matumani siunnersuutit pisariaqanngilluinnartutut, naalagaaniarnertut oqaatigineqartariaqarput aamma ukiuni qulikkaani ineriartornermut pitsaasumik innuttaasut imigassamik aalakoornartortalimmik isiginnittaasiannut akerliupput – tamanna kinguaariinnut nutaanut ineriartortunut akornutaasinnaavoq. Matuma kinguliani eqqartuinermi naatsumik tikkuussissaagut inatsisissatut siunnersuutip imarisaani suut immikkut ajornartorsiutaasinnaasutut isiginerlutigit.

Imigassap aalakoornartortallip suunerani paasinninneq

Imigassat aalakoornartortallit suunerinik isumasiuineq siunnersuutigineqarpoq 0,0 volumenprocent allangortinneqassanngitsaq. Tamanna isumasiuinermi namminermit tulluurtutut isigineqarsinnaavoq, kisianni isumaqarluni “kimikitsut” aamma “kimittuut” imigassat immikkoortiterneqarneranni akuersissuteqartarnermut aamma nioqquteqartarnermut tunngatillugu allangortitsinermit, imigassat aalakoornartortallit kimittunngitsut tamatumunnga atatillugu imigassatut nioqqutissiat kimittunngitsut akornanni inissisimajunnaartussatut. Europami nunani arlalinni killiliussaqa taanna ukiuni kingullerni 0,5 %-imut appartinneqarpoq akueriniarlugu, imigassamik aalakoornartortalimmik nioqqutissiat kimittunngitsut taaneqarsinnaanngorlugit “imigassamik akoqanngitsutut” 0,5 % ataappassuk, kiisalu tamanna aqqutigalugu atuisartut (EU-mi ingammik biilertut) imigassanut taakkununnga nuunnissaat.

Isumasiuineq siulleq imigassanut kimikitsunut tunngasoq atorunnaarpat inatsimmilu ilaajunnaarluni taava nioqqutissiat soorlu assersuutigalugit “hvidtøl”, immiaaraq kimikitsoq, aamma taasinnaavagut viinnit annikitsumik imigassartallit – taakka killilersorneqanngitsumik nioqqutigineqarsinnaajunnaassapput. Isumaqarpugut tamanna inatsimmik allaffissornikkut nakkutiginninnissamut tulluurtuunngitsoq, tassa imigassamut aalakoornartortalimmut tunngatillugu appasinnerpaaffissatut killeqartitsinnginneq, tassa nioqquteqarnermi nioqqutissianut ajornanginnerusumik qanoq isummernissamut tunngatillugu. (Alter-vin, peqqinnissaqarfiup hvidtølinik atuinera, nalliuttorsiornermi “La-Pomme”-mik sassaalliteqarnek – assersuutit ilaat taaniarlugit).

Allannguut 2,25 volumenprocentimiit 0,0 volumenprocentimut, tak. § 2, imm. 1, arlalinnik siunertaqarpoq. Pingaarnertut mianerineqarput meeqqat, inuusuttut ilaqutaallu. Tamatuma saniatigut aalajangersagaq tapertaassaaq sammisami pisariillisaanermut, tassa najugassaq imigassamik aalakoornartortalimmi akoqassaaq imaluunniit imigassamik aalakoornartortalimmi akoqarnani.

Meeqqat aamma inuusuttut 18-it inorlugit ukiullit imigassamik aalakoornartortalimmik sumilluunniit pisiaqarsinnaajunnaassapput.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq soorlu assersuutigalugu hvidtøl nalinginnaasumik imigassamik aalakoornartortalimmik 1,7 – 1,9-mut volumenprocentimik akoqarpoq.

Immiaaqqamut “pilsneritut kimmittutigisumut” sanilliukkaanni, taava hvidtølit marluk “pilsneritut” Gammel Calsbergitut aamma Rød Tuborgitut kimeqarput, taakku 3,3 – 3,8-mut % vol. Pilsnerit allat ilisimaneqartut assersuutigineqarsinnaasut tassaapput Grøn Tuborg, Carlsberg Ice aamma Budweiser, taakku akuata 4,5 - 5 % vol. missaanniippoq.

Imigassamik aalakoornartortalimmik akuttunngitsumik atuinerup imigassamik pinngitsuuisinnaanissamut navianartorsiorneq annertusitittarpaa, kiisalu imigassamik atuinerup appasinnerpaaffissaanik qularnaatsumik nanissaasoqanngilaq, tamatumani pineqarput pinngitsuuisinnaanerup ineriartornera inunni taamaattunngornissamut qanittuni.

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup matumani ingammik pingaartippaa imigassamik aalakoornartortalimmik atuineq appasinnerpaamik qularutissaanngitsumik killeqassanngitsoq, naartusut ilumiuisa akornuserneqartarnerannut tunngatillugu. Taamaattumik imigassaq aalakoornartortalik annikitsunnguarluunniit peqqissutsimut akornutaasinnaavoq.

Taamaattumik immiaaqqat kimikitsut aamma nioqqutissiat “aalakoornartortaqaanngitsutut” taaneqartartut maleruagassiani ilaatinneqarput.

Isumasiuutip allanngortinneqarnissaatut siunnersuutigineqartukku paasineqassaaq imigassaq suna aalakoornartortalittut taaneqassanersoq, taamaalillutik innuttaasut ataasiakkaat sianigissavaat qaqugu imigassartalimmik imernerlutik.

Naalackersuisoqarfiup aalajangersakkamut oqaaseqaatit itisilerpai.

Pisiniarfiit ammasarfii

Pitsaavoq immiaaqqat aamma viinnit ammasarfiisa sivitsorneqarnissaat siunnersuutigineqarmat. Taamaattorli eqqumiiginarpoq ammasarfiit aqutugalugit imigassat aalakoornartortalit kimittut aamma kimikitsut akornanni immikkoortitsisoqarniarnera. Ileqqut maleruaqqusaliorniaraanni imigassanut kimittuunut tunngatillugu – tamanna pisariaqartutut isigigaanni – taava isumaliuutigineqartariaqarpoq taarsiullugu akileraarusiinikkut allanngortitsinissap qulakkeerneqarnissaat.

Ammarsarfiit tamanut assigiisinneqannginnerata kingunerissavaa suli unioqutitsisumik nioqquteqartoqarnerup takussaana – tassa inatsisinik unioqutitsinerit ingerlaannassapput tunoqqutsilluni, taxaniit tuniniaanerit kiisalu allatigut atornerluinerit, imigassap aalakoornartortalit nalinginnaasumik nioqquteqarfinit pissarsiarineqarsinnaannginnera pissutigalugu. “Nioqquteqarneq” akinik qaffaarujussuarluni suli allanngornani ingerlanneqarsinnaassaaq naak inatsit nutaaq pilersinneqaraluartoq.

Imaasinnaavoq inatsisinik unioqutitsisarnerit perneqavissinnaanngitsut aamma imigassamut aalakoornartortalimmut tunngatillugu. Pissutsilli tassaasup immiaaqqanik aamma viinninik nioqquteqarnermi ammasarfiit sivitsorneqarnerannik imigassat kimittuut ilanngunneqannginnerat, tamanna pissutaalluni imigassanik kimittuunik unioqutitsisumik tuniniaasarnerup annertusisinnaaneranut pissutaanissaa naatsorsuutigineqanngilaq.

Pisiniarfinnik pequsersuineq

Pisiniarfiit immikkut pequsersorneqarnissaannik piumasagaatip pinngitsoornani kingunerissavaa aningaasartuuteqarnerulerneq, tamatumalu kingunerisaanik nioqqutissat assiaqusersuinermut aningaasartuutit pilersitsisut akisunerulernerat – tamatuma kingunerilluarsinnaavaa nioqqutissat nalinginnaasut ulluinnarni atortussat akitsorneqarnerat.

Immikkut pequsersuinissamut piumasagaat pisiniarfiit mikisut akunnattumillu angissusillit niuerfimmi ingerlaannarnissaanut navianartorsiortitsivoq.

Inatsisissatut siunnersuummi maqaasinareerpoq inatsimmi pisiniarfiit “anginerusut” aamma “mikinerusut” suussusersiorlugit nassuiaaserneqarnissaat.

Pequsersuinissamut piumasagaat suli ajornarnerusunngortinneqarpoq imigassanik aalakoornartortalinnik nioqqutit assiaqusersorneqartussat aammattaaq maannakkut inimi assiaqusersorneqarsimasumiittut assigiinngitsunik maleruaqqusaliorneqarmata inimi ataatsimi “ammasarfisigut”. Piuminaallisaaneq sunaluunniit taamaattoq aningaasartuuteqarnerulernissamik kinguneqassaaq ataatsimullu isigalugu inatsit eqqortikkuminaallissaaq aamma paasiuminaallissalluni.

Assiaqusersuinissamut aalajangersakkat sukumiinerusut tamatumunnga ilanngullugit pisiniarfii anginerit aamma mikinerit suuneri nalunaarut aqutigalugu aalajangersarneqassapput. Soqutigisallit aamma oqartussaasut attuumassuteqartut peqataatinneqassapput assiaqusersuinissamut, tak. § 41, malittarisassaliornissanik aalajangersaanermik suliaqarnermi.

Assiaqusersuinerimi imigassat aalakoornartortallit takussaanginnerulernissaanut iluaqutaassaaq. Taamaattorli sumiluunniit patsisissaagunangilaq “takussaanginnerulersitsineq” tunngavilersuutigissallugu atuisartut tamatumunnga ilanngullugit atornerluisut nioqutissanik pisariaqartitaminik pissarsinissaannut. Tamatumunnga assersuut erseqqilluinnartoq tassaavoq inatsisinik unioqutitsilluni hashimik tuniniaaneq aannertooujussuaq annertusiartorunartorlu imaaliillaannarmi pissarsiarineqarsinnaangilaq takussaasutullu oqaatigineqarsinnaanani, naallu taamaakkaluartoq tamanna maannakkut ajornartorsiutini ataasiakkaani annertunerpaajuvoq meeqqat aamma inuusuttut akornanni atornerluinerup annertusinera eqqartorutsigu.

Imigassap pisiniarfinni il. il. takussaanerata annikillisinneqarnissaanut tunngatillugu ilisimatusarnerni takutinneqarpoq, atuisartut amerlasuut isigisaminnik aqunneqartartut. Tamatuma saniatigut nalinginnaasutut ilisimaneqarpoq nioqutip inissinneqarnera, taamaalillunilu takuneqarsinnaanera nioqutip tunissaaneranut sunniuteqartartoq. Ilaatigut retailimik taaneqarpoq – takuneqartussat annertunerpaamik malugineqarnissaannik siunnersuut, tamatuma kingunerisaanik iluaqutaasumik “pisisartut pisiniarfimmi aqutigisaat allanngortinniarneqassalluni taamaalillutik pisiniarnerminni nioqutissanik amerlanerusunik takusaqarsinnaatillugit. ....”. “Tassami takusassiarineqartunik malugininneq pingaaruteqarluinnarpoq – ingammik nioqutissanik pisinariniarlugit pilersaarutaannigitsunik tassangaannaq pisiaqarnermut atatillugu.....”.

Taaneqartumut “takussaanginnerulersitsinermut” tunngatillugu tamatuma atuisartuq nioqutinik atugassaminik pissarsisinnaanera unitsissinnaangikkaa, tassa imaaliillaannaq pissarsiarineqarsinnaangitsunik, tamatumunnga tunngatillugu Naalackersuisoqarfik isumaqarpoq hashimik aamma imigassamik aalakoornartortalimik sanilliussilluni assersuussisoqarsinnaangitsaq, tassami hashi imigassanut aalakoornartortalinnut sanilliullugu nioqutaavoq namminermini nioqutigeqqissallugu inatsisinik unioqutitsinerusaq inerteqqutaasoq.

Inatsisissatut siunnersuummi tamatumunnga tunngatillugu ingammik maqaasinarpoq ilisimatusarnikkut paasisat aamma kisitsisit tunngavissatut pitsaasut. Taamaattumik inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni piviusumik innersuussisoqarsimasariaqarluarpoq ilisimatusarnikkut misissuinerup sorliup “takutikkaa atuisartut amerlasuut isigisamikkut misigisaminnik aqunneqartartut”, kiisalu ilisimatusarnerup takutitaa “ilaatigut nittarsaassinerup pitsaangitsumik kinguneqartitsisarnera, ingammik meeqqanut inuusuttunullu ataatsimut

imigassanik aalakoornartortalinnik paasinninnerat aamma inuunerminni kingusinnerusukkut imigassanik aalakoornartortalinnik tunngatillugu ileqqoqalernerannut”.

Pilerisaarinerit aamma nittarsaassinerit sunniuteqartarnerannik ilisimatusarnikkut misissuinerit aamma nalilersueqqissaarnerit amerlasuut ingerlanneqartarput. Taamaattoq piviusuuvoq ataatsimut isiginnilluni aningaasarpasuit nittarsaassinernut atorineqartarput ilimagisarisaqarporlu tamanna pisartooq arlaaligut sunniuteqarnissaa naatsorsuutigalugu.

Misissuinermit (2015) nunanit 37-nit peqataaffigineqartoq danskeq ph.d. Pernille Bendtsenimit Statens Institut for Folkesundhedimeersumit siuttuuffigineqartumi inerniliunneqarpoq, imigassamik pilerisaarineq aamma 13-init – 15-inut ukiullit imigassamik annertuumik atuinerat imminnut attuumassuteqartut. Ilisimatusarnermik suliaqartut uppernarsisinnaanngilaat pisut imminnut toqqaannartumik attuumassuteqarnerisut, kisianni takusinnaavaat attuumassuteqartoqartoq. Misissuinermit takuneqarpoq malunnarluinnartumik attuumassuteqartoqartoq sapaatit akunnerit tamaasa imigassamik najorsineq aamma nunani imigassamik nakkutilliinermut politikkit imminnut attuumassuteqarnerat, siunnersuutigalugu imigassanik aalakoornartortalinnik pilerisaarinerit inerteqqutaalernerat tassaasooq iliuusissaq pitsaasooq akuttunngitsumik imigassartortarnerup annikillisinneqarnissaanut.

EU-mi Underudvalget for Naturressourcer “Pinngortitamut isumalluutit ataani ataatsimiititaliap” 2016-imi aasaanerani ataatsimiinnermut EU-mi imigassaq pillugu iliuusissatut pilersaarutit pisariaqassusia aqutissiuunniarlugu, qulequttat ilagaat nittarsaassineq tassunga tunngatillugu imatut allattoqarpoq:

”Nittarsaassineq – ilisimatusarnikkut misissuinerup takutippaa meeqqat inuusuttullu nittarsaassinerit eqqugaasarnerat annertusiartuaartillugu, taava annertusiartuaaginnartarpoq imigassartortalernissaannut navianartorsiorneq imaluunniit imigassartortarnerisa annertusinissaat. Inuit attaveqatigiittarfii aqutitigalugu aamma internetikkut nittarsaassinerit aamma pilerisaarinerit mianerisassatut isiginiarneqartariaqarput, soorlu assersuutigalugu aqqissuussinerit tapersersuilluni aningaasaliissuteqartarneq, nioqqutissanik inissiisarneq aamma nioqqutissat taakku sanianniittut, tassa imigassat suunerinut ilisarnaatinut attuumassuteqartut.”

Oqaaseqaatit erseqqissaavigineqassapput tamanna tunngavigalugu.

Taamatut ittutut saqqummiunneqarsinnaavoq ilisimatusarnermit takutinneqartoq meeqqat inuusuttullu inuiaqatigiinni peroriartortut ilaqutariit imigassanik aalakoornartortalinnik pisinnaanerit aamma atuinerat kiffaanngissuseqarfiusumi aamma killilersuiffiunngitsuni, taakku misigisannikkaat inuunerminni kingusinnerusukkut ajoqutaasarnerat. Piviusumik takutinneqarput inernerit Irlandip Avannaaneersut, tassani pisiniarfinni “assiaqusersuineq” inatsisiliortut kissaatigisimasaraluattut sunniuteqarsimanngitsoq.

Pilerisaarinermut inerteqquteqarneq.

Kalaallit Nunaanni tv-kkut isiginnaarneqarsinnaasut amerlasuut nunanit allanit tunngaveqarput aamma imaamat, aallakaatitsivinni isiginnaarneqarnerusartuni tv-kkut pilerisaarinerit saqqummertarput imigassanut assigiinngitsunut aalakoornartortaqqanngitsunut aalakoornartortalinnullu tunngasut, taamaattumik pilerisaarinissamik sumilluunniit inerteqquteqarneq atuussinnaanngilaq kiisalu kalaallit atuisartut assiaqusersorlugit imigassanik aalakoornartortalinnik Kalaallit Nunaanni takussaanninnerulersitsineq anguniarlugu iliuuseqarniarneq anguneqarsinnaanngilaq. Inerteqqut tusagassiuutinut Kalaallit Nunaannit aallakaatitsisartunut taamaallaat tunngassuteqartoq asimioqarfimmiorpasippoq aamma eqqarsaatigilluarneqarsimanngitsutut.

Inerteqqutip, ilaatigut tusagassiuutitigut naqitatigut aamma aviisitigut neqeroorutitigut pilerisaarinissamut, soorunami tamatuma kingunerissavaa kalaallit tusagassiorfiini isertitassat pilerisaarinermeersut killeqalernerat.

Oqariartuutiginiarparput takussaanninnerulersitsineq ingammik qanga imigassanik aalakoornartortalinnik ajornartorsiuteqarsimanernut aaqqiissutaasinnaanngilaq. Pilerisaarinissamut mattunneqarneq pisiniaarfiit pitsaasumik unammilleqatigiissinnaanerit pinngitsoortissavaa, ilaatigut nittarsaassineq aqputigalugu imigassanik aalakoornartortalinnik nioqputissiat unammilleqatigiissutaasinnaanerit qulakkiigaassagaluarimat. Taamaalilluni imigassanik aalakoornartortalinnik inuuniarnermi ajoqutaasutut isiginninneq naqissuserneqarpoq, tamannalu imaalersinneqarluni “pasinapiluttoq, pissanganartoq aamma immaqa kajungernartoq” pissusissamisunnngitsumik. Tamatumunnga ilutigitillugu Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit pilerisaarinermik, tusagassiornermik aamma naqiterinermik il. il. suliaqartut eqqorneqassapput.

Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuummi naleqqussaannerikkut atuisartut tapersersorniarpaat imigassanik aalakoornartortalinnik pisisarnerminnut aamma atuisarnerminnut tunngatillugu isornartorsiutinerulernissaannut. Nittarsaassinermut inerteqqut tupamut tunngatillugu ilisimaneqarpoq tassani tupanik nioqputissat pillugit pilerisaaruteqarnermik inerteqqut, ingammik meeqqanik inuusuttunillu peqqinnannngitsumik aamma ileqqunik tulluannngitsunik nuannaartorinnilinnnginnissaannut illersuutitut nalinginnaasutut maannakkut isigineqalersimalluni.

Kalaallit Nunaanni inatsimmi aviisit, atuagassiat, atuagassiat sapaatit akunneranut saqqummersartut aamma assiliat atorlugit tusagassiuutit nunanit allaneersut killilersorneqanngillat. Inatsisip siunertarinngilaa innuttaasut nunat allamiut aviisinik aamma atuagassiaannik pisisarnissaasa killilerneqarnissaat imaluunniit assiliat atorlugit tusagassiuutit nunanit allaneersut allat.

Kalaallit Nunaanni nittarsaassinermut inerteqqummi, tamatumunnga ilanngullugit timersornermut atisani nittarsaassinermi imigassat aalakoornartortalit suugaluartulluunniit ilaatinneqarput, tamatumanissaaq nunani allamiut aamma kalaallit immiaaraat.

Najukkani immiaaraliorfiit pilerisaarinissaminnut periarfissaarutsinneqanngillat niuertarfimmi imigassanik aalakoornartortalinnik atorneqartussatut naatsorsuussaasumi, tassa pilerisaarineq niuertarfiup ilaanit allamit imaaliallaannaq takuneqarsinnaatinnagu.

Taamatuttaaq immiaaqqat najukkami nioqqutissiarineqarsimasut isertarfimmi - imaluunniit sassaalliuteqartarfiup iluani – pilerisaarutigineqarsinnaapput.

Ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissutit

Pissutissaqarluarsinnaavoq sammisamut tunngatillugu inatsisiliorneq soorlu assersuutigalugit aqqissuussinernut aamma nipilersortut tusarnaartitsinerannut annertunerusunut atatillugu, kisianni inatsisiliorneq taamak immikkuualuttoqartigisoq sulilu anguniarneqarluni imigassanik aalakoornartortalinnik ilasseqatigiinnerni, nappaanersiornerni, qalipakkanik saqqummersitseqqarnerni, suliffeqarfinni aqqissuussinerni (soorlu nalliuttorsiornerni) sassaalliuteqaqqusaannginneq, tamanna naalagaaniarnerup aqqani iluarniartuusaarnertut ippoq anguniarneqaannarlunilu imigassat aalakoornartortallit ajortuinnartut isigineqarnissaat.

Inatsisissatut siunnersuummi matumani ilasseqatigiinnernut il. il. imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliuteqarsinnaaneq inerteqqutigineqanngilaq.

Aaqqissuussinerup siunertaa annertussusialu apeqqutaatillugit tamanna privatimik ingerlatatut taaneqarsinnaappat taava inatsisissatut siunnersuummi aalajangersakkani ilanngunneqanngilaq. Pisuni allani kikkut tamat peqataaffigisinnaasaanni taava aaqqissuussinermut taamaattumut ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissummik pissarsisoqassaaq.

Immikkuualuttut allat

Tulluanngitsutut ippoq inatsisissatut siunnersuummi § 52-imi ilanngunneqarsimammat inuusuttunut 18-it inorlugit ukioqartunut inerteqqutaasoq imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliuteqarfigineqarnissaq, pisinissaq imaluunniit allatigut pissarsiniarnissaq. Inatsisissatut siunnersuummi innersuussutit allat niuernerimik ingerlatsisunut allanullu imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartunut sassaalliuteqartartunut maleruaqqusanik imaqarput. Akerlianik aalajangersakkami matumani pineqarput inerteqqutaasunut inunntut inersimasuunngitsunut (18-it inorlugit ukioqartut).

Aalajangersagaq ilanngunneqarpoq erseqqissaatiginiarlugu inuusuttut 18-it inorlugit ukioqartut aammattaaq nammineq inatsit unioqqutissagaa taamaattumillu aamma nammineq akisussaassuseqartut tamatumalu kingunerisaanik akisussaatinneqarsinnaasut inatsimmik unioqqutitsinermikkut.

Aalajangersagaq taamatuttaaq tapertaasinnaavoq akuersissummik pigisaqartumut aamma sulisunut sassaalliuteqarnissamut itigartitsinissamut aalajangersagaq innersuussutigalugu.

Aalajangersakkami § 47-mi oqaatigineqarpoq akuersissummik pigisaqartoq imerneqarsinnaasut tamarmik akiinik aalajangersimasunik akigititaqassasoq. Qanoq ililluni aalajangersagaq taanna attuumassuteqarsinnaava imerniartarfiit piffissani aalajangersimasuni ingerlatsisinnaanerannut soorlu “happy hour” imaluunniit “ullo’ qeqqanut neqeroorummik” nalinginnaasumik atuuttunik akikinnerusunngortitsillutik.

Aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq pisisartunut tamanut akigitinneqartut assigiissasut assersuutigalugu takornarianut aamma tamaani najugaqartunut akigitigineqartut assigiit.

Nangillugu § 47-imi oqaatigineqarpoq akuersissummik pigisaqartoq inimi isersimasunit takuneqarsinnaallutik inissinneqarsimasunik imerneqarsinnaasut tamarmik akiinik akigitinneqartunik allattorsimaffinnik saqqumititsissasoq. Tamanna nerisassanik neriniartarfimmut viinninik amerlasuunik toqqarneqarsinnaasunik peqartumut naleqqutissava? Imaluunniit baarimut najugassanik assigiinngitsunik sassaalliteqartartumut imigassartalinnik aamma imigassartaqanngitsunik? – Tamanna piseqqusaarutaannginnerluni? Nioqquit aamma akigitinneqartut takuneqarsinnaanissaannut piumasaqaat tassa sassaalliteqartarfinni, neriniartarfinni, cafeeni, imerniartarfinni il. il. taamaalilluni akerliulluinnarpoq takussaanninnerulersitsinissamut aamma assiaqusersuinissamut pisiniarfiit eqqarsaatigalugit. Taamaalilluni inatsisissatut siunnersuut immikkoortumik tamatumani imaaruppoq.

Imerneqartussatut nioqutigisanut akigitinneqartut takuneqarsinnaallutik saqqumitinneqassapput. Tamanna imatut paasineqassaaq pisisartoq periarfissaqassaaq akigitinneqartut pillugit paasisaqarnissaminut, soorlu assersuutigalugu neriniartarfiit viinninut allagartaanni imaluunniit pisiniarfiit akinik allattorsimaffiini.

§ 43, imm. 3 - Imigassaq, imerneqartussamut akuliunneqartoq, 16 volumenprocentimik sinniissannilaq. Taamaalilluni grønlandsk kaffimut whisky aamma likøri atorneqassannginnerluni imaluunniit tamanna qanoq paasineqartariaqarpa?

§ 43, imm. 3 ilanngunneqarpoq pinngitsoortinniarlugu imigassanik kimittuunik sassaalliteqartoqarnissaa ulluni taamaallaat imigassanik aalakoornartortalinnik 16 volumenprocent angullugu kimittussuseqartunik sassaalliteqartarfiusuni.

Tamatuma saniatigut oqaatigineqassaaq imigassaq kimittoq (soorlu aamma cigaretit) niuerutigineqannguatsiarput isertitaqarfiullarlutik nunanut allanut angalanissamut periarfissaqartunut. Angasartut namminneq imigassamik atuisuunngitsut “pilivik” aamma inuit attaveqatigiiffisartagaat aqutigalugu pilerisaarillutik tuniniaasannguatsiarput “akitsuuteqanngitsunik pisianninik” niuerfimmi tassani iluanaarutigilluartaqarlugit. Taamatut “pilerisaarisarneq” – taamatullu “ammasarfii” iluuseqarfigissallugit ajornassaaq.

Ilumoorpoq pisartut ataasiakkaat nakkutigissallugit ajornartussaavoq.

Apequtitta aamma oqaaseqaatitta takutiinnarpaa annikitsuinnaat, tassa inatsisissatut siunnersuummi immikkuualuttorpassuarnik killilersuineq piviusumik assut nassuiaasensoruminaassaaq, paasiuminaassaaq aamma aqukkuminaassaaq. Inatsit immikkuualuttunik qulaajaaniartoq aamma nassuiaassuteqarniartoq pissutsinut aamma isiginneriaatsinut taamak amerlatigisunut, soorlu inatsisissatut siunnersuummi matumani taamaattoq akuttunngitsumik taamaallaat kinguneqartarpoq atuutilersikkuminaalluni, allaffissornikkut annertuallaamik suliakkersuineramik aamma pisariaqanngitsumik eqarluni. Ataatsimut isigalugu inatsisip allanneqarnera nutanngorlugu piginnaaneqartumik allaqqinneqartariaqarpoq. Tamanna tunngavigalugu sakkortuumik inassutigineqarpoq inatsisissatut siunnersuutip malunnaateqarluartumik allanngortinneqarnissaa aamma nassiateqqinneqassappat taamaaliunnginnermi imarisaata annikillineqarnissaa.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

Kalaallit Nunaanni immiorfeeqqat

Kalaallit immiorfeeraí tassaapput najukkami suliffeqarfiit nioqqutissiorfiusut pingasut nunaqavissunik sulisoqartut, taamatuttaarlu sassaalliteqartarfinnik ingerlatsisut imatut oqaaseqaatissaqarput:

Nalunaarusiap ilaa aamma tunngavissatut atorineqartut inatsisissatut siunnersuutip suliarineqarneranut tunngavissut pisoqalisimagunarpur imaluunniit eqqortuunatik?

Assersuutigalugu nassuiaassutigineqarpoq inuusuttut annertusiartuinnartumik shots-inik imigaqartartut. Nanisarisaaq taanna ukiunik arlalinnik pisoqaassuseqarpoq qaammatit kingulliit 12 – 24 ingerlanerini allanngorluni. Ukiut tallimat qaangiuttut shot-it annertunerusut tunisaapput soorlu assersuutigalugit "Gajol", "Fisherman" il.il..

Aarleqqutigarpullu misissueqqissaarnermik naammaginnartumik ingerlatsisoqarsimannginnera ammasarfiit allanngorinneqarnerannut tunngatillugu, tamatuma qularnangitsumik kingunerissavaa angerlarsimaffinni annertunerusumik imertalerneq kiisalu ilaqutariinnut ajornartorsiuteqarnissamut aarlerinartoqarnera. Tamanna sukumiinerusumik sammissavarput ammasarfinnut tunngatillugu immikkoortumi.

Inatsisip najukkami suliffeqarfiit nioqqutissiortut akornuserpai

Najukkami suliffeqarfiit nioqqutissiortut akornuserneqassapput, tassa immiorfeeqqani immiaaqqanik immikkut ittunik nioqqutissiortut, kalaallit immiaaraliaannik nittarsaassisinnaaneq piviusumik inerteqqutigineqalernissaa akuersissutigineqarpat. Kalaallit immiaaraliaasa soqutigineqarnerat annertusiartorpoq aamma takoriaqarniat pissarsiarisinnaanerit pitsanngoriaateqarpoq. Immiaaqqat Kalaallit Nunaanni nioqqutissiarineqartut nunamut maanga tikeraartunut pilerigineqarput, kiisalu qanorluunniit ilioraluaaraanni imigassanit kimittuunniit taakku peqqissutsimut akornutaannginnerupput.

Immiaaqqat najukkani nioqqutissiarineqartartut erngunnissaaq siunertarinagu nioqqutissiaapput, kisianni nioqqutissiatut immikkut mamarsaatigalugit ingasaannagit imerneqartussatut.

Kalaallit immiaaraliaannik nioqquteqarneq tamatumalu malitsigisaanik kalaallit immiorfeeraasa ingerlanneqarnissaminnut tunngavissaat tassaavoq nioqqutissianik nittarsaassisinnaaneq.

Kalaallit Nunaanni nittarsaassinermut inerteqqummi, tamatumunnga ilanngullugit timersornermut atisani nittarsaassinermi imigassat aalakoornartortalit suugaluartulluunniit ilaatinneqarput, tamatumanissaaq nunani allamiut aamma kalaallit immiaaraat.

Najukkani immiaaraliorfiit pilerisaarinissaminnut periarfissaarutsinneqanngillat niuertarfimmi imigassanik aalakoornartortalinnik atorineqartussatut naatsorsuussaasumi, tassa pilerisaarineq niuertarfiup ilaanit allamit imaaliallaannaq takuneqarsinnaatinnagu.

Taamatuttaaq immiaaqqat najukkami nioqqutissiarineqarsimasut isertarfimmi - imaluunniit sassaalliteqartarfiup iluani – pilerisaarutigineqarsinnaapput.

Ammasarfiit sivisunerusut imigassanik aalakoornartortalinnik imerneq aamma angerlarsimaffinni erngunneq annertusitissavaa

Soqutigisaqaqatigiit siusinnerusukkut tunngavilersuutit saqqummiutereerpaat ammasarfiit 03.00-imiit 05.00-imut sivitsorneqarnerat sooq ajoqutaassasoq.

Neriniartarfiutilinnut isertitarineqarsinnaasut amerlanerulaalersinnaassagaluarpud, kisianni kingunerisassai annertoqaat.

Isertussat suli kingusinnerusukkut illoqarfiliassappud tassa nal. 05.00 tikillugu ammasalernermi. Tamatuma kingunerisavaa angerlarsimaffimmi imernerup sivisussusia illoqarfilianginnermi malunnaateqarluartumik sivisunerunera. Angerlarsimaffinni unnuarsuarmut fiisternissaq piareersarfiussaaq. Tamanna ilaqutariinnut peqqinnanngilaq kiisalu 05.00-ip tungaanut ammasalernermi imigassaq aalakoornartortalik ataasiakkaanit imerneqartoq pinngitsoorani annertusissaaq.

Taamaalilluni kingunerisassaasa aammattaaq ilagissavaat isertussat illoqarfilianginnermini aalakoornernerat. Tamannalu taamaalilluni ajornartorsiutinik amerlanerusunik pilersitsissaaq. Suli nangikkiartoqartassaaq tamanna allannngornaviannngilaq naak neriniartarfiit nalunaaquttap akunnerinik marlunnik kingusinnerusukkut matugaluartut.

Inernali tassaassaaq neriniartarfinnut isertussat sulilu aalakoornerusappud – nalunaaquttap akunnerini amerlanerini imersimassallutik – naggataatigut unnuaarutilereersoq angerlarsimaffinnut uterunik nangikkiarlutik.

Nuumi HECA Nuuk A/S-ip misilerarsimavaa isertussat siusinnerusukkut illoqarfiliartinneqarnera, tassa Godthaab Bryghusimik aamma Nuummi neriniartarfinnik arlalinnik ingerlatsinerup kingornatigut. Aaqquussinernut il. il. atatillugu pilersaarusiorneqartarpoq taarseraannissaq illoqarfimmi isersimasussat aaneqartarlutik minutsinit 60-init 90-inut nalinginnaasumit siusinnerusukkut. Taamaaliornerup takutippat iluatsilluarneq aamma arlalinnik pitsaaquteqarluni:

Isersimasussat siusinnerusukkut illoqarfiliarunik sulilu nal. 03.00 angerlartussaallutik taava ajornanginnerusarpoq unnuup pitsaasumik ingerlanneqarnissaata aqunneqarnissaa. Isersimasut unnuup aallartinnerani aalakuunnginnerusarput aamma “eqqissiviilliornerit” pisartut ikinnerusarlutik, tassa ulapissutigineqartannngimmat inuit angalaarluni ilassiortugassat, atisaasivimmi inissanik baarimi il. il. paggattoqassanani.

Aaqquussinerup siusinnerusukkut aallartinneqarnera tassanilu nal. 03.00 matusarneq, tamatuma kingunerisimavaa nakuusernerit ikinnerusut aamma arlaannik pisoqartarnerit ikinnerusut, tassa matulerisunit allanillu akuleruffineqartariaqarsimasut piffissap misiliiffiusup ingerlanerani. Kiisalu isersimasut nal. 03.00 angerlakaalerunik uippallinnginnerusarput narrajannginnerullutik pissutigalugu fiisterneq nuannisaarnerlu sivisunerusimammata, kiisalu aalakuunnginnerusarput illoqarfilianginnermi angerlarsimaffimmi imereersimaneq annikinnerusarmat.

Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaat takuaa.

Angerlarsimaffinni imertarnerit

Pingaaruteqarpoq angerlarsimaffinni imertarnerit isiginiarnerussallugit aamma inatsimmi tassunga tunngasoq eqqarsaatiginerussallugu. Uagut neriniartarfinnik ingerlatsisutut tamanna misilittagaqarfingaaatsiarparput. Angerlarsimaffinni imertarnerit kingunerisartagai takusarpavut aamma susoqartarnera ilisimasaqarfigalugu.

Taamaattumik pingaaruteqarpoq neriniartarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliuteqarsinnaanermut periarfissat annikillisinneqannginnissaat, soorlu ulluni aalajangersimasuni 16 %-imut. Tamatuma angerlarsimaffinni imerulernissamut aarlerinartumik malunnartumik annertusitissavai neriniartarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik nakkutigineqartumik imigaqarsinnaanngikkaanni. Angerlarsimaffinni nakkutilliisoqanngilaq kiisalu akuttunngitsumik meeqqanik aamma inuusuttunik najuuttoqartarpoq inersimasut angerlarsimaffinni imernerisa nalaani.

Taamaattumik pitsaaneruvoq nerianiartarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik imerneq tassani ilinniarsimasunik sulisoqarpoq, isumannaatsuunissamik nakkutiginnittunik aamma sissuertartunik isersimasut aalakoornallaalinnginnissaanut ajornartorsiornermik kinguneqartumik.

Neriniartarfinni oqartussaasut pitsaasumik suleqatigaavut aamma isersimasut ilinniarsimaneq tunngavigalugu isumagisarpavut.

Neriniartarfinni akigitinneqartut qaffasinnerupput. Taanna pingaaruteqartorujussuuvoq inuit peqqissusiannut aamma angerlarsimaffinni imertarnermut sanilliussilluni isigigaanni.

Akuttunngitsumik angerlarsimaffinni imigassaq aalakoornartortalik annertunerusoq imerneqartarpoq akikinnerunera pissutigalugu neriniartarfinni ingasannigsumik atuinissamut sanilliussilluni. Taamaalilluni ajornartorsiutaavoq annertunerusumik imertarneq isumannaatsuunissamut periarfissat neriniartarfinni pigineqartut najortinnagit.

Naalackersuisoqarfiup isumaqatigaa neriniartarfinni aamma sassaalliuteqartarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik atuinissaq arlalitsigut pitsaaquteqarsinnaasoq.

Siunertarissaarneruvoq ineqarfinni "nangikkiartarnerit" annikillisarneqarnissaat, kiisalu avatangiisini taamatut iliornissamut aaqqissuussani ingerlanneqarnissaat.

Ineriartorneq imaalersimavoq ileqquuleriartorluni illoqarfimmeereermermi unnuarsuarmut ingerlaannartoqartarluni. "Nangikkiartarnerit" pitsaanngitsumik kingunerisartagai akiorniarlugit aamma kommunit pinaveersaartitsinermut iliuuserisai allat tapersorsorniarlugit, tulluurtutut isigineqarpoq tamanna tunngavigalugu inatsisip naleqqussarneqarnissat, taamaaliornikkut "nangikkiartarnerit" avatangiisini taamatut iliornissamut aaqqissuussani ingerlanneqarnissaat.

Naatsorsuutigineqarpoq tamatuma sumiiffinni ineqarfiusuni "nangikkiartarnerit" annikillissagagai. Nangikkiartarnerit ilisimatitsissutigineqartut tunngavigalugit festeriaasinngorsimapput tassani navianarnerulluni nakkutigineqarsinnaanngitsumik

pisoqarsinnaanera, taamaattut ingammik meeqqat, ilaqutariit aamma avataaniittut akornusersortarpaat. Tamatutaaq naatsorsuutigineqarpoq ilaqutariit meerartallit periarfissaqalissasut unnuakkt sininnissaminut "nangikkiartarnerit" aatsaat nal. 05-ip kingorna aallartittarpaata.

Ukiukitsut

Uagut nalilerparput isumassarsiatsialaanngitsoq ukiukitsut sassaalliteqartarfinnut neriniartarfiunngitsunut, taakkunani imigassanik aalakoornartortalinnik ingasanngitsumik sassaalliteqartoqartarmat, isersimasinnaanissaat. Meeqqat 18-it inorlugit ukioqartut nipilersortunik tusarnaartitsinernut aamma aaqqissuussinernut allanut imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarfiusunut iseqqusaasariaqanngillat, tamanna inersimasumik ingiaqateqarluni pigaluarpalluunniit. Ukiukitsut aaqqissuussinernut imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarfiusunik peqataasussaannngillat.

Naalackersuisut isumaqatigaat nipilersortunik tusarnaartitsinerit aamma aaqqissuussinerit allat imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarfiusut aallaavimmikkut taamaallaat inersimasunut 18-it sinnerlugit ukioqartunut ingerlanneqartariaqartut. Nipilersortut tusarnaartitsinera assigisaallu akuttunngitsumik aaqqissuussinerusarput ilaqutariit annerusunik qitornallit ataatsimoorlutik orniguttarfigisartagaat.

Periarfissat

Uagut inassutigissavarput immiaaqqanik najukkami nioqqutissiarineqarsimasunik nittarsaassinissamik inerteqquteqarnermut taarsiullugu imigassanik aalakoornartortalinnik 10 % ataallugu imigassartalinnik nittarsaassinnaaneq akuerineqassasoq. Assersuutigalugu tamanna pisinnaavoq piumasaqaatinik sukaterinikkut, tassa mianersoqqussutigineqassaaq annertuumik imertarneq aamma imigassanik aalakoornartortalinnik atornerluinerup kingunerisartagaanik, immiaaqqanik nittarsaassinermut atatillugu. Uagut inassutigaarput maani nunami neriniartarfiit ammasarfiit maannakkt atuuttut atuutiinnassasut, tamanna aammattaaq takornariaqarnermik inuussutissarsiornermut iluaqutaassaaq, tassami ajornartorsiutaasinnaammat ulluni aalajangersimasunik immiaaqqanik viinninillu sassaalliteqarsinnaannginneq.

Aalajangersakkanut atuuttunut sanilliussilluni inatsisissatut siunnersuummi immiaaqqanik aamma viinninik sassaalliteqarsinnaanermut periarfissat annertusineqarput, ammasarfiit eqqarsaatigalugit aamma ullut amerlassusii eqqarsaatigalugit imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliteqarfiusinnaasut.

Tamatuma saniatigut takornariartoq nunanit allaneersoq uninnganermi ullunik amerlasuuni imigassanik kimittuunik sassaalliteqarfiusannngitsuni nalaataqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Hotelimik ingerlatsisumit misiginarsinnaavoq naammaginanngitsoq takornariap kissaatigisaanik naammassinninnginneq, kisianni tamanna takornariamik maqaasineqarsinnaasooq

sanilliunneqassaaq inatsisissatut siunnersuummi siunertaasoq pingaarneq, tassa pinaveersaartitsilluni suliaqarneq kommunini ingerlanneqartoq imigassap aalakoornartortallip meeqqanut inuusuttunullu kingunerisartagai annikillisarniarlugit.

Naatsorsuutigineqanngilaq takornariat amerlassusiisa amerliartornerat unissasoq imaluunniit kinguariarnissaat pissutigalugu takornariat tamaaninnerminni ulluni ataasiakkaannguani imigassamik kimittuumik neqeroorfigineqarsinnaanngikkunik. Takornariaq ulluni taakkunani immiaarartorsinnaavoq, viinnisorsinnaavoq aamma nioqqutinik allanik kimittunnginnerusumik imigassartalinnik imigaqarsinnaavoq.

Inassutigaarput angerlarsimaffinni imertarnerup annikillisarneqarnissaanut immikkut ilisimasalinnik pilersitsisoqarnissaanut immikkoortitsisoqassasoq, taakku siunertarissavaat angerlarsimaffinni ernguttarnerup killilerneqarnissaa inuusuttut imigassamik aalakoornartortalimmik soqutigisaqarnerannut tunngatillugu annikillisaanissaq kiisalu ukiukitsut aaqqissuussinernut pisunullu annertuumik imigassanik aalakoornartortalinnik atuiffiusunut peqataatinneqannginnissaat.

Kommunit taamatullu Namminersorlutik Oqartussat siunnersortinik atorfilittaqarput pinaveersaartitsinermik aamma imigassanik aalakoornartortalinnik naleqqutinngitsumik atuinissamik pinngitsoortitsiniarlutik iliuusissanik suliaqartunik.

Inatsisissatut siunnersuutip saqqummiunneqartup iliuutsit tamakku tapersersortussaavai.

Sulisitsisut

Sulisitsisut imigassamut aalakoornartortalimmut inatsimmut oqaaseqaataat

Aallaqqaasiullugu Sulisitsisut (GE) erseqqissassavaat peqatigiiffik isumaqanngimmat imigassamik aalakoornartortalimmik nioqquteqartarnermut aamma sassaalliuteqartarnermut tunngatillugu killilersuinerusoqarneratigut imigassamik aalakoornartortalimmik atuinerup appariarnissaa. Ukiuni kingullerni 20-ni tamanna takuneqarsinnaavoq, piffissami tassani imigassamik aalakoornartortalimmik nioqquteqartarnerup aamma sassaalliuteqartarnerup ammanerulersinneqarmata imigassamik aalakoornartortalimmik atuineq malunnaatteqarluartumik appariaateqarmata.

GE-p nalilerpaa paasissutissiineq aamma isummanik allanngortitsiniaalluni suliniuteqarneq inerteqquteqarnermit annertunerusumik sunniuteqarnissaa.

GE-p aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatai:

§ 2-mut

Imigassap aalakoornartortalip volumenprocentiata minnerpaaffissaa aalajangiunneqartariaqarpoq aalakoornartortalittut imigassaanera nassuianninnerani. Inatsimmi atuuttumi 2,25 %-iuvoq aamma inuussutissarsiornermut inatsimmi 1,21 % atorneqarluni.

GE-p inassutigissavaa minnerpaaffia 2,25 %-iutiinnarnissaa, taamaaliornikkut kaffimut cognac aamma oqaluffiit alterviinnimik sassaalliuteqarnissaminnut imigassamik aalakoornartortalimmik sassaalliuteqarnissamut akuersissummik pissarseqqaassanngimmata.

Allannguut 2,25 volumenprocentimiit 0,0 volumenprocentimut, tak. § 2, imm. 1, arlalinnik siunertaqarpoq. Pingaarnertut mianerineqarput meeqqat, inuusuttut ilaqutaallu. Tamatuma saniatigut aalajangersagaq tapertaassaaq sammisami pisariillisaanermut, tassa najugassaq imigassamik aalakoornartortalimmi akoqassaaq imaluunniit imigassamik aalakoornartortalimmi akoqarnani.

Meeqqat aamma inuusuttut 18-it inorlugit ukiullit imigassamik aalakoornartortalimmik sumilluunniit pisiaqarsinnaajunnaassapput.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq soorlu assersuutigalugu hvidtøl nalinginnaasumik imigassamik aalakoornartortalimmik 1,7 – 1,9-mut volumenprocentimik akoqarpoq.

Immiaaqqamut “pilsneritut kimmittutigisumut” sanilliukkaanni, taava hvidtølit marluk “pilsneritut” Gammel Calsbergitut aamma Rød Tuborgitut kimeqarput, taakku 3,3 – 3,8-mut % vol. Pilsnerit allat ilisimaneqartut assersuutigineqarsinnaasut tassaapput Grøn Tuborg, Carlsberg Ice aamma Budweiser, taakku akuata 4,5 - 5 % vol. missaanniippoq.

Imigassamik aalakoornartortalimmik akuttunngitsumik atuinerup imigassamik pinngitsuuisinnaanissamut navianartorsiorneq annertusitittarpaa, kiisalu imigassamik atuinerup

appasinnerpaaffissaanik qularnaatsumik nanissaasoqanngilaq, tamatumani pineqarput pinngitsuuisinnaanerup ineriartornera inunni taamaattunngornissamut qanittuni.

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup matumani ingammik pingaartippaa imigassamik aalakoornartortalimmik atuineq appasinnerpaamik qularutissaanngitsumik killeqassanngitsoq, naartusut ilumiuisa akornuserneqartarnerannut tunngatillugu. Taamaattumik imigassaq aalakoornartortalik annikitsunnguarluunniit peqqissutsimut akornutaasinnaavoq.

Taamaattumik immiaaqqat kimikitsut aamma nioqqutissiat “aalakoornartortaqaanngitsutut” taaneqartartut maleruagassiani ilaatinneqarput.

Isumasiuutip allanngortinneqarnissaatut siunnersuutigineqartukku paasineqassaaq imigassaq suna aalakoornartortalittut taaneqassanersoq, taamaalillutik innuttaasut ataasiakkaat sianigissavaat qaqugu imigassartalimmik imernerlutik.

Nerisassat, mamakujuttut aamma kaagit inatsimmi ilaatinneqanngillat, tak. inatsimmi oqaasertat “imigassat” aalakoornartortalit.

Taamatuttaaq viinnit naalagiartitsinermut atatillugu atorneqartut inatsimmi ilaatinneqanngillat. Taamatullu imigassat aalakoornartortalit peqqinnissaqarfimmi passussinermut imaluunniit isumaginninnermut atatillugu atorneqartut inatsimmi ilaatinneqassanngillat.

Naalackersuisoqarfiup aalajangersakkamut oqaaseqaatit itisilerpai.

§ 9-mut

Ajornartorsiuutaasorujussuusinnaavoq siulersuisuni ilaasortanit tamanit § 4-mi imm. 1-imi, nr. 1.-4.-imi piumasaqaataasut naammassineqarsinnaanissaat.

Ingerlatseqatigiiffinni “inunnit qinerneqarsimasunik” siulersuini ilaasortaataqarfiusuni qulakkeerneqarsinnaavoq piumasaqaataasunik naammassisaqarsimanissaat. Taamaanngippata ingerlatseqatigiiffiup imigassamik aalakoornartortalimmik nioqquteqarsinnaanermut akuersissummik pissarsisinnaanissani annaassavaa. Tassaasinnaapput sulisunit toqqakkat siulersuisunut ilaasortat imaluunniit ingerlatseqatigiiffinni/peqatigiiffinni allani ilaasortat siulersuinut ilaasortassanik qinersisartut.

Suliffeqarfimmi siulersuisunut ilaasortat § 4, imm. 1, normu 1-imit 4-mut taaneqartut nammineq inuttut naammassisimassavaat. Taamaattumik piumasaqaateqartoqaanngilaq siulersuinut ilaasortat oqartussaasunut akiitsoqannginnissaannut tunngatillugu.

Inunnut allanut nammineq imigassamik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut/sassaallersinnaanermut akuersissummik pigisaqartussanut imaluunniit suliffeqarfimmi atorfeqartitaanertik tunngavigalugu oqartussaasunut 50.000 000 koruuninik

amerlanerusunilluunniit akiitsoqarnermut tunngasumut ilaatinneqartut pillugit, oqaatigineqassaaq inuk akiitsoqarsinnaasooq, kisianni akiligassaareersunik akiitsoqassanngitsoq.

Akiitsut akiligassaareersimasutut isigineqassanngillat qinnuteqaateqartoq soorlu assersuutigalugu naafferaalluni akilersuinissaminut isumaqatigiissuteqarsimappat aamma naafferaalluni akilersuinini eqqortittarpagu akilersukkaminik piffissaq eqqorlugu akiliisarluni. Taamatut pisoqartillugu qinnuteqaateqartoq akuersissummik pisinnaassaaq, tassa akiitsuni akilertaramigit akiligassanngorneri tunngavigalugit.

Suliffeqarfinni siulersuisunut ilaasortat § 4, imm. 1, normu 1-imit 4-mut taaneqartunik naammasinninngitsoq suliffeqarfimmi siulersuisunut ilaasortanngorsinnaanngilaq imaluunniit ingerlaqqissinnaanani.

§24-mut

Oqaaseqaatini allassimavoq akuersisarnermi suliatigut piginnaasaqarnissaq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut siunertarigaat. Taamaattumik paasinanngilaq – suliatigut piginnaasaqarnissaq kissaatigineqarpat – niuertarfiit aamma hotelit ilaasortaq avissappassuk. Taamatut katiterinermi soqutigisaqaatigiit tiguakkatullusooq pineqassapput. GE-mit inassuteqaatigissavarput pisiniarfiit aamma akunnittarfinnik neriniartarfinnillu soqutigisaqaatigiit tamarmik ataatsimik ilaasortaataqarnissaat.

Piumasaqaataasariaqanngilaq ilaasortat tamarmik najuunnissaat, tamanna aalajangiisinnaassuseqarnermik ajornarnerulersitsissaaq.

Imm. 5-imi aalajangersakkami pineqarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut aalajangiisinnaassuseqassasut tamarmiugunik, tassani qulakkeerreqarniarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut suliatigut atituujunissaat, akuersissuteqarnermut suliap suliarineqarnerani. Tamanna pissutigalugu aammattaaq sinniisussat pillugit aalajangersakkamik ilanngussisoqarpoq.

Tamatuma saniatigut akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut namminneq suleriaasissaminnik aalajangersaassapput, kiisalu akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut tamatumani periarfissaraat aalajangersassallugu akuersissuteqartarnermut ilaasortat imaluunniit sinniisussat peqataanningsut, ataatsimiinnermut ornigussinnaanatik telefonikkut imaluunniit Skype il. il. atorlugit ataatsimeeqataasinnaasut.

Oqaaseqaatit tamatumunnga tunngasut itisilerneqarput.

Ilitsersuutit aamma suleriaasissatut assersuut naalakkersuisoqarfiup nittartagaani atugassanngortinneqassapput.

§ 27, imm. 3-mut

Akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut aammattaaq akuersissutip assinga akileraartarnermut oqartussaasunut nassiuttariaqartassavaat, tamatuma allaffissorineq ajornaallisassavaa qulakkeerlugulu akileraartarnermut oqartussaasunut ilaatigut nipilersortartut akissarsiaasa il.il. akileraarutininik nalunaarutigineqartussanik aaqqissuussisoqarnera malugeqquneqassammat.

Aalajangersakkamut siunertaavoq politiit ilisimatinneqarnissaat akuersissummik tunniussisoqarsimaneranik taamaalillutik politiit inatsimmik atortitsisinnaassammata.

§§ 38-39-mut

GE-p inassutigissavaa imigassamik aalakoornartortalimmik nioqquteqarnerup piffissani ammasarfii ajornaannerujussuannngortinneqarnissaat. GE-p siunnersuutigaa ulluinnarni arfininngornerit ilanngullugit nal. 09.00-imiit 19.00-ip tungaanut ammasarnissaat. Taamatutaaq sapaatini nalliuttunilu piffissat ammasarfiit ajornaallisarneqartariaqarput. Piffissani ammasarfinni 2,25-miit 16 %-imut taavalu 16 % qaangerlugu assigiinngisitaartitsisoqassanngilaq. Piffissani ammasarfinni imigassat aalakoornartortalit tamarmik suulluunniit qanoq procenteqassusiat apeqqutaatinnagu nioqqutigineqarnissaat periarfissaasariaqarpoq.

Pinaveersaartitsinermi iliuutsit tapersersorniarlugit imigassanik aalakoornartortalinnik naleqquttumik atuisalernissaq anguniarlugu inatsisissatut siunnersuummi imigassanik kimittuunik nioqquteqarnermut ammasarfiit allannngortinneqanngillat, tamatumunnga ilutigitillugu immiaaqqat aamma viinninit aamasarfii sivitsorneqarput. Taamatutaaq nalliuttuni poorskimi, piinsimi aamma juullimi sassaalliteqarsinnaanermut periarfissat annertusineqarput aammattaaq sassaalliteqarsinnaanermut piffissaritinneqartoq ataatsimut isigalugu naleqqussarneqarluni.

Inatsisissatut siunnersuut suliarineqarpoq WHO-mit inassuteqaatigisat aallaavigalugit aammattaaq pinaveersaartitsinermut iliuutsit ingerlanneqartut kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat suleqatigiissutigisaat. Tamatumunnga ilutigitillugu mianerineqarput inuiaqatigiinni nalinginnaasumik ineriartorneq nalliuttuni ammasarfiit sivitsorneqarnerisigut. Taamaattumik isiginniffiit aamma iliuuserisat assigiinngitsut ilaatinneqarput imigassamut aalakoornartortalimmut tunngatillugu malittarisassaliornermi, kiisalu ammasarfinnut assigiinngitsunut tunngatillugu tamatumunnga ilaassutut tamanna attatsiinnarneqarpoq.

Aalakoorniutigiinnarlugu imertarneq suli annertuumik ajornartorsiutaavoq, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimanearluarput.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassamik atornerluineq atornerluisup peqqissusianut akornutaavoq aamma aalakoorniutigiinnarlugu imertartut kiisalu atornerluisut suli amerlavallaqaat.

2014-imi angajoqqaat 18 inorlugit ukioqartunik qitornallit 21,5 procentii akornutaaratarsinnaasumik imigassamik ajornartorsiuteqarput.

(Paasissutissanik pissarsiffik: : Statens Institut for Folkesundhed kalaallit inuttaassut peqqissusiannik misissuineq).

Kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat pinaveersaartitsinermut iliuuserisai aallartinneqareersut tapersersorniarlugit inatsisissatut siunnersuummi killiliinissaq inassutigineqarpoq tassa ulluni taakkunani, inuttaasut amerlanersaasa sulinninneranni meeqqanik, ilaqtanik aamma ikinngutinik ataatsimooqatiginnissaminnut.

Taamaattumik Naalakkersuisut tungaannit suli kissaatigineqarpoq akornutaannginnerusunik aamma tulluarnerusumik imigassamik atuinermi ileqqoqalernissaq innuttaasut peqqissusiannut iluaqutaasussamik.

§ 40-mut

Aalajangersakkami diner transportable tamangajaat pinngitsoortinneqassaaq. Assersuut: Viinni puiaasaq 300 kr.-eqarpat nerisassanik 600 kr.-imut pisisoqartariaqassaaq viinnimik puiaasamik ataatsimik ilanngussisoqassappat.

Taamatuttaaq GE-p paasivaa pissutsinut ilisimasaqarpiartoqarsimanngitsoq aalajangersakkami allakkaanni imigassat aalakoornartortallit niuertarfinni nioqputinit allanit assiaqusersorneqassasut, tak. § 40 imm. 5.

Diner transportable neriniartarfinit nioqputigineqartarput. Tassani assiaqusersornissaat siunertaqanngilaq.

Aalajangersagaq ilanngunneqarpoq nerisassanik angerlaassassanik (Diner Transportable) neriniartarfinni pisinermut atatillugu maleruaqqusanik unioqputitsisarnerit akiorniarlugit, tassani sandwich tunineqartarpoq naleqqutinngitsumik immiaaqqanut amerlasuunut ilanngullugu.

Taamatut unioqputitsisinnaaneq suliffeqarfinnut imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermut sassaalliuteqartarnermullu aalajangersakkanik malinnittunut akornutaavoq. Iluarsiiisutip toqqarneqartup kingunerisaanik imigassat aalakoornartortallit nerisassat akiisa nalingata 50 %-erisaavaa, toqqagaq taanna toqqarneqarpoq ajornanngitsumik aamma nakkutigiuminartumik nerisassanik angerlaassaasanik tuniniaasarfinnut tunngasut malittarisassaliornissaat pissutigalugu.

§ 40, imm. 3 nerisassanik angerlaassassanik tuniniaasarfinni init aaqqissuunneqarnissaat tulluarnerrummat § 41-mut peqqussuteqarnissamut aalajangersakkanut ilanngunneqarpoq, taamaalilluni nerisassanik angerlaassassanik tuniniaasarfinni init aaqqissuunneqarnissaanni § 41-

mi, imm. 1 aamma 2 malinneqarput Naalackersuisut tamatumunnga tunngatillugu sukumiinerusumik maleruaqqusalioernerisigut.

Assiaqusersuinissamut aalajangersakkat sukumiinerusut tamatumunnga ilanngullugit pisiniarfiit anginerit aamma mikinerit suuneri nalunaarut aqutigalugu aalajangersarneqassapput. Soqutigisallit aamma oqartussaasut attuumassuteqartut peqataatinneqassapput assiaqusersuinissamut, tak. § 41, malittarisassaliornissanik aalajangersaanermik suliaqarnermi.

Nerisassat angerlaassassat taamatuttaaq niuertarfinnit taamaallaat nerisassanik angerlaassassanik nioqquteqartunik tunniunneqartarput.

§ 4-mut

Assiaqusersorneqarnissaanut aningaasartuutit niuertarfinnut tamanut annertooujussuupput. Tassani pineqarput niuertarfiit mikisut aamma angisuut. Sanaartortitsinissamut aningaasartuutit niuertarfissuarnut pingasunut immikkut marlunnik kisitsisitallit millionit saniatigut niuertarfinnut mikisunut amerlasuunut minnerusunullu tuusintilikkuutaanik amerlasuunik aningaasaliissuteqarnermik kinguneqartitsissaaq. Kissaatigineqartumik kinguneqanngitsumik.

Inini immikkoortuni assiaqusersorneqarlutik niuertarfinnit tillinniartoqarsinnaaneranut nalorninartoqarnera annertooujussuussaaq, niuertarfiit tamarmik immikkut inini assiaqusersukkani immikkut sulisoqartariaqassapput ajunaaruteqassanngikkunik. Sulisoq ataaseq immikkut sulisortarineqartoq sap. akunneranut nal. akunnerinut 62-inut annertussuseqassaaq, tamanna niuertarfinnut ataasiakkaanut immikkut aningaasartuutaassalluni 325.000 kr.-it missiliorlugit.

Immikkut aningaasartuutaasut aamma assiaqusersuinerup atuinermut sunniutigisinnaasaanut naleqqiussilluni imminnut ataqatigiittoqarnera takuneqarsinnaanngilaq. Irlandimi aamma Sverigemi assiaqusersuereernerme atuneq qaffariaateqarpoq. Taamaattumik tunngavissaqanngilaq isumaqassalluni tamanna pitsaasumik kinguneqassasoq, soorlu taamatut inatsimmi siunnersuummi malunnartoq. Nunat taamatut ingerlatsilersimasut annertunerusumik misissuiffigineqartariaqarput taamak sakkortutigisumik aalajangiisoqannginnerani.

Ajornartorsiutaavallaanngilaq imigassat aalakoornartortallit 20 volumenprocentillit qaangerlugulu kimittussusillit assiaqusersorneqarnissaat, tassami taakku amerlanerit kioskip tunuani inissisimareersuummata.

Allatut aaqqiisoqassappat tassaasinnaavoq assiaqusersuisoqarnissaa pillugu malittarisassat atuutilersinneqassasut nutaanik niuertarfinnik sanaartortoqassappat. Pilersaarusionerata nalaani tamanna sillimaffigineqarsinnaavoq. Tamatumunnga killinnerani tamanna suliffeqarfinnut aningaasatigut pitsaanngitsumik assingusumik kinguneqassaaq.

Ilisimatusarnikkut misissuinerit takutippaat atuisartut amerlasuut takusaminnik aqunneqartartut. Tamatuma saniatigut nalinginnaasutut ilisimaneqarpoq nioqqu tip inissinneqarnera, taamaalillunilu takuneqarsinnaanera nioqqu tip tunissaaneranut sunniuteqartartoq. Ilaatigut retailimi taaneqarpoq – takuneqartussat annertunerpaamik malugineqarnissaannik siunnersuut, tamatuma kingunerisaanik iluaqutaasumik “pisisartut pisiniarfimmi aqqu tigisaat allangortinniarneqassalluni taamaalillutik pisiniarnerminni nioqqu tissanik amerlanerusunik takusaqarsinnaatillugit. ....”. “Tassami takusassiarineqartunik malugininneq pingaaruteqarluinnarpoq – ingammik nioqqu tissanik pisariarlugit pilersaarutaanngitsunik tassanngaannaq pisiaqarnermut atatillugu.....”.

Misissuinerimi (2015) nunanit 37-nit peqataaffigineqartoq danskeq ph.d. Pernille Bendtsenimit Statens Institut for Folkesundhedimeersumit siuttuuffigineqartumi inerniliunneqarpoq, imigassamik pilersaarineq aamma 13-init – 15-inut ukiullit imigassamik annertuumik atuinerat imminnut attuumassuteqartut. Ilisimatusarnermik suliaqartut uppernarsisinnaanngilaat pisut imminnut toqqaannartumik attuumassuteqarnerisut, kisianni takusinnaavaat attuumassuteqartoqartoq. Misissuinerimi takuneqarpoq malunnarluinnartumik attuumassuteqartoqartoq sapaatit akunnerit tamaasa imigassamik najorsineq aamma nunani imigassamik nakkutilliinermut politikkit imminnut attuumassuteqarnerat, siunnersuutigalugu imigassamik aalakoornartortalinnik pilersaarinerimut inerteqqu taalernera tassaasooq iliuusissaq pitsaasooq akuttunngitsumik imigassartortarnerup annikillisinneqarnissaanut.

EU-mi Underudvalget for Naturressourcer “Pinngortitamut isumalluutit ataani ataatsimiititaliap” 2016-imi aasaanerani ataatsimiinermut EU-mi imigassaq pillugu iliuusissatut pilersaarutit pisariaqassusia aqqu tissiunniarlugu, qulequttat ilagaat nittarsaassineq tassunga tunngatillugu imatut allattoqarpoq:

”Nittarsaassineq – ilisimatusarnikkut misissuinerup takutippaa meeqqat inuusuttullu nittarsaassinerimik eqqugaasarnerat annertusiartuaartillugu, taava annertusiartuaaginnartarpoq imigassartortalernissaannut navianartorsiorneq imaluunniit imigassartortarnerisa annertusinissaat. Inuit attaveqatigüittarfii aqqu tugalugu aamma internetikkut nittarsaassinerit aamma pilersaarinerit mianerisassatut isiginiarneqartariaqarput, soorlu assersuutigalugu aaqqu issuussinernik tapersersuilluni aningaasaliissuteqartarneq, nioqqu tissanik inissiisarneq aamma nioqqu tissant taakku sanianniittut, tassa imigassat suunerinut ilisarnaatinut attuumassuteqartut.”

Assiaqusersuinerimut ilaatigut siunertaavoq meeqqat aamma inuusuttut tulluannngitsumik sunnerneqarsinnaanerannut illersorniarlugit, taamatuttaaq imigassamik aalakoornartortalinnik ulluinnarni nioqqu tissantut nalinginnaasutut isinnilissanngimmata.

Pisiniarfiiit arlallit pequsersorneqareerput tassani immiaaqqat, viinnit aamma imigassat kimittuut pisiniarfimmi nioqqutissanit allanit immikkoortinneqarsimallutik. Taakkunani misilittakkat paasisaqarnissamut tunngavissatut atorineqarsinnaapput pisiniarfimmi assiaqusersuinissamut sukumiinerusumik malittarisassaliornermut atatillugu.

Soqutigisallit aamma oqartussaasut attuumassuteqartut assiaqusersuinissamut aalajangersakkat suliarineqarneranni peqataatinneqartussaasut, tassa § 41 tunngavigalugu.

§§ 42-43-mut

Inatsimmi siunnersuutaavoq imigassamik aalakoornartortalimmik nioqquteqarnissamut piffissat ammasarfiisa sivitsorneqarnissaat. Tamatumunnga ilutigitillugu siunnersuummi hotelinit aamma neriniartarfimmit sassaallitugineqartartut takornarianut aamma hotelini sullitanut allanut ajoqutaasumik killilersorneqarnissaat siunnersuutigineqarpoq.

Politimesterip arlaleriarluni ilisimatitsissutigisarpaa sassaalliteqartarfiit amerlanerpaartaat pitsaasumik atugaqartitsisuusut aamma taakkunani politiit annertuunik ajornartorsiuteqartanngitsut. Taamaattumik GE-p 16 %-it qaangerlugit aamma ataallugit assigiinngisitaartitsisoqarnissaa pisariaqarsorinnigilaa. Kimittuunik sassaalliteqarluni nioqquteqartarnissamut periarfissaqartariaqarpoq sassaalliteqarnissamut piffissaq ammasarfiusoq tamakkerlugu. Tamanna aammattaaq takornariaqarnermut tapertaassaaq ulluinnarni ulluni nalliuttuni, taamatut immiaaqqamik aamma snapsimik ullup qeqqasiornermi pisisinnaassammata.

Inatsisissamut siunnersuummi ilaapput nioqquteqarnissamut ammasarfiit sivisunerusut aamma sassaalliteqarsinnaanermut ullut amerlanerupput kiisalu ammasarfiit assigiinnerusut inatsimmut atuuttumut sanilliussilluni. Tamatuma saniatigut ataasiakkaatigut naleqqussaasoqarpoq ukiortaammi aamma kunngit pingasuni sassaalliteqarsinnaanermut tunngatillugu, tassa ulluni taakkunani nal. 12.00-imit sassaalliteqartoqarsinnaaneranut ammaassisoqarpoq.

Taamaattorli pinaveersaartitsinermit iliuuseqartoqarpoq imigassamik kimittuumik sassaalliteqartarnek killilerneqarpoq, taamaalilluni poorskimi, piinsimi aamma juullimi aammattaaq sapaatikku imigassamik kimittuunik sassaalliteqartoqaqqusaanngilaa, kisianni taamaallaat immiaakkat aamma viinnit.

Inatsisissatut siunnersuummi ilanngussaq 1 innersuussutigineqarpoq, tassani nioqquteqarnermut aamma sassaalliteqarnermut ammasarfiit skemanngorlugit takuneqarsinnaapput.

Killiliinermi tassani siunertarineqarpoq imigassanut kimikinnerusunut soorlu immiaaqqanut aamma viinninut periarfissat pitsanngorsarniarlugit, kiisalu ingammik inuusuttut imigassamik aalakoornartortalinnik kimittuunik (imigassamik kimittuunik) atuinerat killilerniarlugu taamaalillutillu atuineq aqunniarusullugu tulluarnerusumik imigassartornermi ileqqoqalernissaaq.

Inersimasut aalakoorniutigiinnarlugu imertartut suli annertuumik ajornartorsiutaapput, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Inersimasut aalakoorniutigiinnarlugu imertartut suli annertuumik ajornartorsiutaapput, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassamik atonerluineq atonerluisup peqqissusianut akornutaavoq aamma aalakoorniutigiinnarlugu imertartut kiisalu atonerluisut suli amerlavallaqaat.

Taamaattumik Naalackersuisut tungaanit suli kissaatigineqarpoq akornutaannginnerusunik aamma tulluarnerusumik imigassamik atuinermi ileqqoqalernissaq inuiaqatigiinni assigiinngitsumik inissisimasuni tamanut iluaqutaasussamik.

Kommunit pinaveersaartitsinermut iliuuserisai tapersorsorniarlugit inatsisissatut siunnersuummi killiliinissaq inassutigineqarpoq tassa ulluni taakkunani, inuttaasut amerlanersaasa sulinninneranni meeqqanik, ilaqtanik aamma ikinngutinik ataatsimooqatiginnissaminut.

Ataasiaannartumik akuersissutinut ammasarfiit § 43-mi, imm. 4-mi nal. 24-mut killeqarnissaat aalajangiunneqarpoq, tamanna GE-p tapersorsorpaa. Kisianni immikkut akuersissummik tunniussisoqartariaqanngilaq nal. 05.00-ip tungaanut, tak. 43, imm. 5, immikkut akuersissuteqartoqassappat kingusinnerpaamik nal. 01.00-ip tungaanuussaaq.

Maleruaqqusaq pingaarneq tassaavoq ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissummi sassaalliteqarneq nal. 24.00 unitsinneqassasoq. Taamaattorli apeqquteqaateqartoqarsimavoq aaqqissuussinernik ingerlatsinerit ilaanni piffissaq kingusissoq tassaasartoq aaqqissuussinermi misigisat ilaat. Pingaarnertut siunertaanngilaq amerlanerusunik isertitsinissaq imagassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermut atatillugu, kisianni akerliani aaqqissuussinermi nuannersup imaluunniit pisup tapersorsorneqarnissaa.

Inuiaqatigiinni ineriartornerup nalinginnaasup pissutissaqalersippaa immikkut akuersissuteqarsinnaaneq, taamaattumik periarfissaliisoqarpoq akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut sassaalliteqarnermut piffissarititaasumik saneqqutsisinnaanermut nal. 05-ip tungaanut sassaalliteqarnissamik.

Akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut taakkuupput pisuni ataasiakkaani aalajangiisussat maleruaqqusamik pingaarnermik nal. 24.00-ip tungaanut sassaalliteqarnissamut, saneqqutsinissamut. Saneqqutsisinnaanep piffissami 24.00-imit 05.00-imut tunniunneqassaaq.

Akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut soorlu assersuutigalugu saneqqutsisoqarsinnaanera nal. 01.00-ip tungaanut akuersissutigisinnaavaat.

§ 45-mut

GE-p inassutigissavaa aalajangersakkami oqaatsit allanngortinneqarnissaat. Aalakoornartortalinnik imigassartussagaanni apeqqutaavoq tamanna sulinerup nalaaniinnersoq. GE-p inassutigissavaa akuersissummik pigisaqartoq nerinermut atatillugu viinnimik immiartorfimmik ataatsimik imersinnaassaaq neriniartarfimmi qaaqqusani ilagalugit neriguni.

Akuersissummik pigisaqartoq aammattaaq allat tikilluaqqusaasutut misigisinnaanissaannut qaaqqusisutut pissuseqartuusinnaasariaqarpoq inertarfimmik tigungmiarluni qaaqqusat ornillugit ilassiornerisigut. Qaaqqusisuullammattuunermi sullissinermik, qanilaartuunermik, pitsaassutsimik, ikinngutigiiinnermik aamma inoroorsaartuunermik oqaatsit ilaapput.

Aallaaviussaaq tikilluaqqusisutut aamma ammasuunermik pissuseqarneq.

Naalackersuisoqarfik isumaqataavoq qaaqqusinermi pitsaasumi aalaavigineqassammat oqariaatsit soorlu kiffartuussineq, qanilaarneq, pitsaassuseq aamma inororsarneq aalaavigineqassasut. Ilanngullugu Naalackersuisoqarfik isumaqarpoq tamanna ingerlanneqarsinnaasoq inatsisissatut siunnersuummi killiliussaasut iluanni.

Maleruaqqusat atuuttut tunngavigalugit § 19, imm. 1 malillugu akuersissummik piginnittuusup sassaallertarfinniluunniit akisussaasut sassaallertarfimmilu sulisut isersimasunik imigassanik aalakoornartortalinnik imeqateqarnissaat politiit inerteqqutigisinnaavaat.

Imigassamut aalakoornartortalimmut tunngatillugu pinaveersaartitsinerup ilaatut Naalackersuisut pissutissaqarsimapput politiinut periarfissaq tamanna pillugu aalajangersimasumik aalajangersaanissaminnut.

Soorlu aammattaaq oqaaseqaatini takuneqarsinnaasoq akuersissummik pigisaqartoq viinnimik katerisimaartussat imigassaannik misiliinissaminut pisisartoq ilagalugu imaluunniit ilassinninnermut atatillugu viinnimik iggiserluni nerisinnaanermut.

Akuersissummik pigisaqartoq aammattaaq nammineq inuttut neriniartarfimmi akuersissummik pigisaqartutut pigisamini isersimasinnaavoq, tamattutaaq sulisut sulinnigiffiminni neriniartarfimmi suliffigisaminni isersimasinnaapput.

§ 46-mut

Piomasagaataasariaqarpoq neriniartarfiit viinninik aalakoornartortalimmik akoqanngitsunik peqarnissaat. Tamatuma kingunerissavaa kasiiliinermut suliffeqarfiit immikkut aningaasartuuteqarnissaat viinnit imigassamik aalakoornartortaqqanngitsut killilimmik imerneqarsinnaasuummata.

Aalajangersakkami ingerlateqqinneqarpoq pisinnaatitaaffik atuutereersoq tassani ilaatigut qulakkeerneqassaaq isersimasut imigassanik aalakoortartortalinnik sakkortunerusunik imigaqarnissaminut pisussaasutut misigisimanginnissaat.

§ 49-mut

Neriniartarfinnit aamma niuertarfinnit kissaatigineqarpoq qanga inunngorsimanermut uppernarsaammik arlaannik takutitsisinnaanerup atuutilersinneqarnissaa, taamaaliornikkut suliaqarfiit uppernarsaammik piunasaqarsinnaaniassammata pisiniartut 18-inik ukioqalereersimanerannut.

Qanga inunngorsimanermut uppernarsaammik korti pigineqartinnagu inatsisitigut suliffeqarfiit piunaffigineqarsinnaanatillu piunasaqarfigineqarsinnaanngillat aalajangersimasumik ukioqarnissamut piunasaqaat qulakkeerniarlugu uppernarsaateqartoqarnissaanut.

Naammasineqarsinnaanngitsumik uppernarsaateqartoqarnissamut tunngatillugu piunasaqaateqartoqarsinnaanngilaq. Politiit taamatut piunasaqaateqarneq atortissinnaanngilaat. GE-p inassutigaa Namminersorlutik Oqartussat qanga inunngorsimanermut uppernarsaammik kortimik atuutilersitsinissaat.

Kikkut tamarmik 18-it sinnerlugit ukioqartut assitalimmik kinaassutsiminnut ilisarnaateqanngillat, soorlu biilernermet allagartamik imaluunniit pasimik. Akuersissummik pigisaqartoq imaluunniit sassaalliteqarnermet imaluunniit nioqquteqarnermet akisussaasoq innersuunneqarpoq kinaassutsimut uppernarsaatinik allanik soorlu ilinniartuunermi kortimik, najugaqarnermet uppernarsaammik assigisaannillu upperinnissalluni.

UPA 2016-imi Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuuteqartoqarpoq Naalakkersuisut UPA2017-imut nassuiaassuteqassasut, inuiaqatigiit kalaallinut attuumassuteqarnermet inatsisitigut maleruaqqusanik qulaajaasumik, kiisalu taakku ataasiakkaarlugit pisariaqassusianik nalilersuisoqassasoq. Nassuiaammi tamanna tunngavigalugu nalilersorneqassaaq innuttaasut oqartussaasunut attaveqartarnermini oqilisaaffigineqarnissaat nuna tamakkerlugu atuuttussamik ID-kortimik pilersitsisoqassanersoq.

§ 50-imut

Eqqarsaatigineqartariaqarpoq “karsiniittutut” taaneqartartut qassinik ukioqarnissaannut immikkut piunasaqaatinik atuutilersitsisoqarsinnaanissaa. Karsiniittut pisiniartitsisinnaassanngillat pisiniartut imigassamik aalakoornartortalimmik 16 % qaangerlugit imigassartalimmik pisippata, taakku nioqqutit kioskimiimmata.

Atuartut atuarfimmit taamaattarput 16-inik ukioqaleraangamik. Iisimaneqartutut atuartut arlaqartut meeqqat atuarfimiit taamaatikkaangamik toqqaannartumik ilinniagaqalernerq ajorput. Ilaat ukiumi ataatsimi eqqarsarfeqartarput, tassani niuertarfinni immaqa sulillutik. Naleqquttuussaaq aammattaaq taakku karsimiittarsinnaanissaat.

Inatsisissatut siunnersuummut ilaavoq inuusuttut 18-it inorlugit ukioqartut imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermik suliaqarnissaat inerteqqutaasoq.

Inerteqqut inuusuttunut atuutinngilaq taakku assersuutigalugu saqisunnorgorniarlutik imaluunniit viinninut immikkoortorta qarfimmi assigisaannilu ilinniarnerminnik ingerlatsineranni, tamanna inuusuttut ilinniagaannut ilaasutut ilanngutaappat.

Taamaalilluni “arnat karsimiittut” qassinik ukioqarnissaannik aalajangersaasoqarpoq, taakku imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermik suliaqassappata. Inatsisissatut siunnersuut piviusunnorgortinneqassappat tamatuma kingunerissavaa inuusuttut 18-it inorlugit ukioqartut karsimiissinnaalernerat, tassa imigassat aalakoornartortallit ulluinnarni nioqqutissat akornanni ilaajunnaassammata.

§ 58-imut

Avammut nittarsaassinermik toqqaannartumik inerteqquteqarnerminngarnit – nunanit tamalaanit TV-kkut kanaalini pilerisaarutinut allatigut atuutsinneqarsinnaanngitsaq – GE-p inassutigissavaa naalakkersuisoqarfiup aamma suliaqarfiit akornanni oqaloqatigiittoqalernissaa, qanoq iliorluni imigassat aalakoornartortallit pilerisaaruteqqartarsinnaanera/pilerisaaruteqartoqarsinnaanera pillugu. Soorlu assersuutigalugu imigassanut kimittuunut 20 % qangerlugu kimittussusilinnut killilersuisoqarsinnaassaaq imaluunniit alkopopsinuusinnaavoq. Taamaaliornikkut pilerisaarutit inuusuttunut imaluunniit sanngiitsunut sammisuunnginnissaat pinagu.

Eqqarsaatigineqarsinnaavoq siunnersuisoqatigiinnik imaluunniit ataatsimiititalianik pilersitsisoqarnissaaq, taakku pilerisaaruteqartarnermut malittarisassanik saqqummiisinnaallutik, paasisitsiniaanernik tamatumalu kingornatigut innuttaasut pissusaannik allangortitsineq. GE-p naliliivoq tamanna annertunerusumik sunniuteqassasoq inatsimmut siunnersuummi siunnersuutininnarnit.

Kalaallit Nunaanni inatsimmi aviisit, atuagassiat, atuagassiat sapaatit akunneranut saqqummersartut aamma assiliat atorlugit tusagassiuutit nunanit allaneersut killilersorneqanngillat.

Assersuutigalugu soorlu Danmarkimi imigassanik aalakoornartortalinnik nittarsaassineq meeqqanut aamma inuusuttunut tunngatillugu killigaavoq illatigut Markedsføringslovens § 8 stk. 3, dels af Retningslinjer for markedsføring af alkoholholdige drikkevarer’. [Nittarsaassinermut inatsimmi § 8, imm. 3, aqutigalugu ilaatigullu Imigassanik aalakoornartortalinnik nittarsaassinermut maleruaqqusat aqutigalugit’.] Maleruaqqusat suliarineqarput imigassanik aalakoornartortalinnik nioqqutissiortut, nioqquteqartut aamma oqartussaasut isumaqatigiinniareernerisigut, tassanilu ilaapput imigassanik aalakoornartortalinnik nittarsaassinermi “ileqqorissaarnermut” maleruaqqusat.

*Misissuinermi uannga Alkohol & Samfund ingerlanneqartumik takutinneqarpoq
“ileqqorissaarneq” piseqqusaaruteqartartut ilaannit eqqortinneqartanngitsoq.*

*Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuummi naleqqussaanermikkut atuisartut tapersersorniarpaat
imigassanik aalakoornartortalinnik pisisarnerminnut aamma atuisarnerminnut tunngatillugu
isornartorsiuinerulernissaannut. Nittarsaassinermut inerteqqut tupamut tunngatillugu
ilisimanearpoq tassani tupanik nioqqutissat pillugit pilerisaaruteqarnermik inerteqqut, ingammik
meeqqanik inuusuttunillu peqqinnanngitsumik aamma ileqqunik tulluanngitsunik
nuannaartorinnilinninnissaannut illersuutitut nalinginnaasutut maannakkut isigineqalersimalluni.*

*Kommunit taamatullu Namminersorlutik Oqartussat siunnersortinik atorfilittaqarput
pinaveersaartitsineramik aamma imigassanik aalakoornartortalinnik naleqqutinngitsumik
atuinissamik pinngitsoortitsiniarlutik iliuusissanik suliaqartunik.
Inatsisissatut siunnersuutip saqqummiunneqartut iliuuserisat tamakku tapersersussavai.*

§ 70, imm. 2-mut

Aalajangersagaq nutaajunngilaq, kisianni paasiuminaatsutut isikkoqarluni Naalakkersuisut akinik
aamma iluanaarutininik aalajangersaassappata. Oqaaseqaatini allassimavoq akinik
aalajangersaasinnaasut akitsuutit allanngorpata. Niuertoq nammineq nioqqutinut tunisaminut akinik
aamma iluanaarutininik aalajangersaasariaqarpoq.
Aalajangersagaq peertariaqarpoq.

*Aalajangersagaq inatsimmit atuuttumit ingerlatitseqqiineruvoq. Oqaaseqaatit tusaaniarneqarput
aalajangersagarlu § 70, imm. 2-miittoq peerneqarpoq manna tikillugu pisinnaatitsissutip taassuma
atorneqarnissaa pissutissaqarsimannngimmat.*

§ 73-mut

Aalajangersakkami innersuussutigineqartoq kukkuvoq, innersuussutigineqassaaq § 71 § 70-
iunngitsoq.

Naqinnerlutaq iluarsineqarpoq.

Sulisitsisut siunnersuummut nassiunneqartumut allanik oqaaseqaatissaqanngilaq, kisianni
kissaatigaa Naalakkersuisumik Doris Jacobsenimik ataatsimeeqateqarnissamut aggersaasoqarnissaa
siunnersuutit takkuttut ilanngunneqareerpata.

KNI A/S

Qulaani inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatigut matumuuna nassiunneqarput. Aammattaaq ilisimatitsissutigineqassaaq GE-mik allanillu niuerneramik suliaqartunik ataatsimeeqateqareeratta GE-llu oqaaseqaatit nassiussai, ataani taaneqartut saniatigut, ilanngullutigik.

Oqaaseqaatit nalinginnaasut

Aallaavittut isumaqarpugut inuiaqatigiinni nutaaliaasuni inerteqquteqarnikkut isummat allangortinneqarsinnaanngitsut, oqaloqatigiinnikkulli tamanna pisinnaasoq.

Tusagassiuutini imigassaaq aalakoornartortalik pillugu pilerisaarutunik inerteqquteqavinneq 100 %-imik ilaatigut atortinneqarsinnaanissaa ajornassaaq, “nunani allamiut” nittartagaanni, tv-kkut kanaaliini il.il. nakkutigineqarsinnaanngimmata, aamma ilaatigut pilerisaarutunik niuertarfinnilu nioqqutit saqqumisumiitinneqarnissaannik inerteqquteqarnerup peqqissutsimut sunniutaata uppersarnissaa ajornakusuusaaq.

Kalaallit Nunaanni inatsimmi aviisit, atuagassiat, atuagassiat sapaatit akunneranut saqqummersartut aamma assiliat atorlugit tusagassiuutit nunanit allaneersut killilersorneqanngillat.

Nammineq killiliisinnaaneq inatsimminngarnit kissaatiginarneruvoq, uagut suliffeqarfittut pisussanngortittutut misigigatta malittarisassanik aalajangersaanermi uagut nammineq peqataassagutta. Pilerisaarutunik inerteqquteqarnermik aamma niuertarfinni saqqumisumiitinneqarnissaannik inatsisitigut sukaterineq kinguneqarsinnaavoq killissaritinneqartunik misilittaaneq nammineq imminut pisussaatinnermut taarsiullugu. Innuttaasut imigassamik aalakoornartortalimmik atuinerat pillugu pitsaaliuinnikkut iliuuseqarnermi qitiutinneqartariaqarpoq imigassamik aalakoornartortalimmik atuinerup *ajoqutai*, innuttaasut imigassamik aalakoornartortalimmik nalinginnaasumik atuinerannginngarnit.

Kommunit taamatullu Namminersorlutik Oqartussat siunnersortinik atorfilittaqarput pinaveersaartitsineramik aamma imigassamik aalakoornartortalinnik naleqqutinngitsumik atuinissamik pinngitsoortitsiniarlutik iliuusissanik suliaqartunik.
Inatsisissatut siunnersuutip saqqummiunneqartut iliuuserisat tamakku tapersersussavai.

Tunngavigineqartoq alla tassaasinnaavoq inerteqquteqarnerup angerlarsimaffimmi immiortarnissamut aamma “unioqqutitsilluni” niuerneramik aallartitsisinnaanera. Inatsisissatut siunnersuummi imigassamik aalakoornartortalimmik ussassaaruteqarnissamut pilerisaaruteqarnissamullu oqaatsit atorneqartut qularnartoqartippavut, erseqqinngimmat oqaatsini atorneqartuni ”nittarsaassineq sunaluunniit” isumaqarnerisooq niuertarfinni akigitinneqartut neqeroorutillu nalinginnaalluinnartut aammattaaq ilaatinneqarnerisut. Assersuuteqarpoq imigassamik aalakoornartortalinnik nioqqutissiorlutut CSR-paasissutissiinernik kinguneqarluartunik

suliaqartarmata, imigassap aalakoornartortallip ajoqutaanik annikillisisinermut peqataalluinnartuusartunik – tamakku saqqummersitat amerlanertigut suliffeqarfiup ilisarnaataanik peqartarput – taamatut iliuuserineqartut aammattaaq inerteqqutaalissappat inatsit akuersissutigineqassagaluarpat?

Saqqummersitami nassiunneqartumi Canadamut innersuussisoqarpoq – kisianni soorlu assersuutigalugu Sverigemi ukiuni kingullerni imigassamik aalakoornartortalimmik atuineq annertusiartuinnarsimavoq, naak imigassamik aalakoornartortalimmut inatsisitigut killilersuisoqaraluartoq – Danmarkimili erseqqissumik takuneqarsinnaalluni atuinerup appariarsimamera – tamanna immaqa imminut killilersuineramik patsiseqarpoq aamma naleqartitanut tamanut tunngatillugu piviusumik akisussaaqataaneq – taamatut malitassaqarnerup ukiuni qulini kingullerni Kalaallit Nunaanni imigassamik aalakoornartortalimmik atuinerup appariarsimanageranik atatitsiinnarnissaanik tamatuminngalu annertusaanissaq uagut isumalluarfigineruarput.

2014-imi Kalaallit Nunaanni imigassamik aalakoornartortalimmik atuineq 2013-imut sanilliullugu 2,5 %-imik appariarpoq piffissamilu 2005-imiit 2014-imut 26,6 %-imik appariarluni.

Imigassaq aalakoornartortalik pillugu pilerisaaruteqartarnermut ataatsimiititaliamik pilersitsinissaq eqqarsaatigineqarsinnaavoq tamatumunnga tunngasumik inatsisiliornissaq pinnagu. Tamatumuuna qulakkeerniarlugu soorlu assersuutigalugu “imigassamik aalakoornartortalinnik avammut nittarsaassinermut malittarisassat” nammineq piumassuseq tunngavigalugu isumaqatigiissutaasut naammassineqarnissaat, tassani inuusuttut angusaqarfiginiarlugit pilerisaaruteqarfigineqannginnerat nioqqutissanillu soorlu assersuutigalugu 20 %-it sinnerlugu kimittussuseqartunik.

Taanna pilerisaaruteqartarnermut ataatsimiititaliaq ilaatigut atuisartut siunnersuisoqatigiiffiannit, niuertarfiutilinnit, neriniartarfiutilinnit ilaasortaataqarsinnaavoq. Aammattaaq tassani www.alkoholpartnerskabet.dk -imit isumassarsiat atorneqarsinnaapput. Stake-holders-inik peqataatitsilluni imigassamut aalakoornartortalimmik kulturimik pitsaasumik akisussaassuseqalernissamut aamma imminut killilersuisinnaanissamut malunnaatilimmik malitassamik pissarsinissaq iluarineruarput WHO-minngaanniit bruttokatalogimik ilaarsinerminngaanniit.

Assersuutigalugu soorlu Danmarkimi imigassamik aalakoornartortalinnik nittarsaassineq meeqqanut aamma inuusuttunut tunngatillugu killigaavoq illatigut Markedsføringslovens § 8 stk. 3, dels af Retningslinjer for markedsføring af alkoholholdige drikkevarer’. [Nittarsaassinermut inatsimmi § 8, imm. 3, aqutugalugu ilaatigullu Imigassamik aalakoornartortalinnik nittarsaassinermut maleruaqqusat aqutugalugit’.] Maleruaqqusat suliarineqarput imigassamik aalakoornartortalinnik nioqqutissiortut, nioqquteqartut aamma oqartussaasut isumaqatigiinniareernerisigut, tassanilu ilaapput imigassamik aalakoornartortalinnik nittarsaassinermi “ileqqorissaarnermut” maleruaqqusat.

Misissuinermi uannga Alkohol & Samfund ingerlanneqartumik takutinneqarpoq “ileqqorissaarneq” piseqqusaaruteqartartut ilaannit eqqortinneqartanngitsoq.

Misissuinermi (2015) nunanit 37-nit peqataaffigineqartoq danskeq ph.d. Pernille Bendtsenimit Statens Institut for Folkesundhedimeersumit siuttuuffigineqartumi inerniliunneqarpoq, imigassamik pilerisaarineq aamma 13-init – 15-inut ukiullit imigassamik annertuumik atuinerat imminnut attuumassuteqartut. Ilisimatusarnermik suliaqartut uppernarsisinnaangilaat pisut imminnut toqqaannartumik attuumassuteqarnerisut, kisianni takusinnaavaat attuumassuteqartoqartoq. Misissuinermi takuneqarpoq malunnarluinnartumik attuumassuteqartoqartoq sapaatit akunnerit tamaasa imigassamik najorsineq aamma nunani imigassamik nakkutilliinermut politikkit imminnut attuumassuteqarnerat, siunnersuutigalugu imigassamik aalakoornartortalinnik pilerisaarinerisut inerteqqutaalernerat tassaassoq iliuusissaq pitsaasoq akuttunngitsumik imigassartortarnerup annikillisinneqarnissaanut.

EU-mi Underudvalget for Naturressourcer “Pinngortitamut isumalluutit ataani ataatsimiititaliap” 2016-imi aasaanerani ataatsimiinnermut EU-mi imigassaq pillugu iliuusissatut pilersaarutit pisariaqassusia aqutissiuunnarlugu, qulequttat ilagaat nittarsaassineq tassunga tunngatillugu imatut allattoqarpoq:

”Nittarsaassineq – ilisimatusarnikkut misissuinerup takutippaa meeqqat inuusuttullu nittarsaassinerisut eqqugaasarnert annertusiartuaartillugu, taava annertusiartuaaginnartarpoq imigassartortalernissaannut navianartorsiorneq imaluunniit imigassartortarnerisa annertusinissaat. Inuit attaveqatigiittarfii aqutigalugu aamma internetikkut nittarsaassinerit aamma pilerisaarinerit mianerisassatut isiginiarneqartariaqarput, soorlu assersuutigalugu aaqqissuussinerisut tapersersuilluni aningaasaliissuteqartarneq, nioqqutissanik inissiisarneq aamma nioqqutissat taakku sanianniittut, tassa imigassat suunerinut ilisarnaatinut attuumassuteqartut.”

Naalackersuisut inatsisissatut siunnersuummi naleqqussaaneermikkut atuisartut tapersersorniarpaat imigassamik aalakoornartortalinnik pisisarnerminnut aamma atuisarnerminnut tunngatillugu isornartorsiuinerulernissaannut. Nittarsaassinerisut inerteqqut tupamut tunngatillugu ilisimaneqarpoq tassani tupanik nioqqutissat pillugit pilerisaaruteqarnerisut inerteqqut, ingammik meeqqanik inuusuttunillu peqqinnannngitsumik aamma ileqqunik tulluannngitsunik nuannaartorinnilinnnginnissaannut illersuutitut nalinginnaasutut maannakkut isigineqalersimalluni.

Niuertarfimmi nioqqutissat assersorneqartarnissaanni aningaasartuuteqarnissaq annertunerussaaq nioqqutissat pineqartut nioqqutigineqarnerannit annertunerisut matussutissanik taamaattumik pinngitsoorata eqqarsaatigisariaqarparput nioqqutissat sumiiffinni mikinerisut tuniniarneqarsinnaanissaat.

Soqutigisallit aamma oqartussaasut attuumassuteqartut assiaqusersuinissamut aalajangersakkat suliarineqarneranni peqataatinneqartussaasut, tassa § 41 tunngavigalugu.

§-inut ataasiakkaanut oqaaseqaatit

§ 2-mut oqaaseqaatit

Siunertaqartutut isikkoqanngilaq imigassat aalakoornartortallit 2,25 % ataallugit kimittussusillit nioqqutigineqartarnerisa killilersorneqarnissaat. Tamatuma kingunerissavaa soorlu assersuutigalugu immiaaraq kimikitsoq aamma hvidtøl, una inatsisissaq akuerineqassappat, taamaallaat ammasarfiit nutaat nalaanni nioqqutigineqarsinnaassapput, soorlu assersuutigalugu Sømandshjemip aamma assingusut imigassamik sassaalluiteqartarnissamut akuersissummik ullumikkut peqanngitsut akuersissummik peqartinnatik nioqqutigisinnaajunnaassagaat. Tamanna ingasattajaarpallaartutut isumaqarnarpoq.

Allannguut 2,25 volumenprocentimiit 0,0 volumenprocentimut, tak. § 2, imm. 1, arlalinnik siunertaqarpoq. Pingaarnertut mianerineqarput meeqqat, inuusuttut ilaqutaallu. Tamatuma saniatigut aalajangersagaq tapertaassaaq sammisami pisariillisaanermut, tassa najugassaq imigassamik aalakoornartortalimmi akoqassaaq imaluunniit imigassamik aalakoornartortalimmi akoqarnani.

Meeqqat aamma inuusuttut 18-it inorlugit ukiullit imigassamik aalakoornartortalimmik sumilluunniit pisiaqarsinnaajunnaassapput.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq soorlu assersuutigalugu hvidtøl nalinginnaasumik imigassamik aalakoornartortalimmik 1,7 – 1,9-mut volumenprocentimik akoqarpoq.

Immiaaqqamut “pilsneritut kimmittutigisumut” sanilliukkaanni, taava hvidtølit marluk “pilsneritut” Gammel Calsbergitut aamma Rød Tuborgitut kimeqarput, taakku 3,3 – 3,8-mut % vol. Pilsnerit allat ilisimaneqartut assersuutigineqarsinnaasut tassaapput Grøn Tuborg, Carlsberg Ice aamma Budweiser, taakku akuata 4,5 - 5 % vol. missaanniippoq.

Imigassamik aalakoornartortalimmik akuttunngitsumik atuinerup imigassamik pinngitsuuisinnaanissamut navianartorsiorneq annertusitittarpaa, kiisalu imigassamik atuinerup appasinnerpaaffissaanik qularnaatsumik nanissaasoqanngilaq, tamatumani pineqarput pinngitsuuisinnaanerup ineriartornera inunni taamaattunngornissamut qanittuni.

Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfiup matumani ingammik pingaartippaa imigassamik aalakoornartortalimmik atuneq appasinnerpaamik qularutissaanngitsumik killeqassanngitsoq, naartusut ilumiuisa akornuserneqartarnerannut tunngatillugu. Taamaattumik imigassaq aalakoornartortalik annikitsunnguarluunniit peqqissutsimut akornutaasinnaavoq.

Taamaattumik immiaaqqat kimikitsut aamma nioqqutissiat “aalakoornartortaqaanngitsutut” taaneqartartut maleruagassiani ilaatinneqarput.

Isumasiuutip allanngortinneqarnissaatut siunnersuutigineqartukku paasineqassaaq imigassaaq suna aalakoornartortalittut taaneqassanersoq, taamaalillutik innuttaasut ataasiakkaat sianigissavaat qaqugu imigassartalimmik imernerlutik.

§ 5-imut oqaaseqaatit

Siunnersuutip siulianut atatillugu paasisinnaavarput ingerlatseqatigiiffinni pisortat aamma pisortaqaatigiit (pisortaqaatigiit § 8-mi taaneqarpoq) § 4-mi imm. 1-imiit 6-imut killilersuinerni suli ilaatinneqartut. Iisimanngilara qanoq siulersuisut annertutigisumik apeqquteqarfigisinnaaneraat, imaluunniit pisortat atorfinitsinneqarnermik nalaani imaluunniit atorfinitsitsinerup nalaani pisortat suliffeqarfiutaannut qanoq isumannaagassaqarnerannut uppersaammik piumasqaarnissamut – tassani pisortap inuttut nammineq pisortat suliffeqarfiutaannut isumannaagassaqarnerata nalorninartoqarneratigut suliffeqarfiup imigassamik aalakoornartortalimmik akuersissutini tamaasa annaasinnaavai.

Inunnut piumasqaatit nammineq imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnissamut /sassaallertarnissamut akuersissummik peqalernissamut kissaateqartunut maannakkut maleruqaqusanut ataatsimut isigalugit assingulluinnarput. Oqartussaasunut akiitsut pillugit aalajangersakkamik nutaamik ilanngussisoqarpoq.

Inunnut allanut nammineq imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut/ sassaallersinnaanermut akuersissummik pigisaqartussanut imaluunniit suliffeqarfimmi atorfeqartitaanertik tunngavigalugu oqartussaasunut 50.000 000 koruuninik amerlanerusunilluunniit akiitsoqarnermut tunngasumut ilaatinneqartut pillugit, oqaatigineqassaaq inuk akiitsoqarsinnaasoq, kisianni akiligassaareersunik akiitsoqassanngitsoq.

Akiitsut akiligassaareersimasutut isigineqassanngillat qinnuteqaateqartoq soorlu assersuutigalugu naafferaalluni akilersuinissaminut isumaqatigiissuteqarsimappat aamma naafferaalluni akilersuinini eqqortittarpagu akilersukkaminik piffissaq eqqorlugu akiliisarluni. Taamatut pisoqartillugu qinnuteqaateqartoq akuersissummik pisinnaassaaq, tassa akiitsuni akilertaramigit akiligassanngorneri tunngavigalugit.

Pisortaq § 4, imm. 1, normu 1-imiit 6-imut taaneqartunik naammassinninngitsoq suliffeqarfimmi atorfigisamini ingerlaqqissinnaanngilaq.

Aammattaaq paasivara siulersuisut allanngortinneqartut § 4-mi imm. 1-imiit 6-imut killilersuinernut ilaatinneqarneranniit § 4-mi imm. 1-imiit 4-mut maannakkut ilaatinneqalernerannut, kisianni tassani suli unamminartoqarsinnaanera takusinnaavara, KNI-p sunniuteqarfiginngimmagu kikkut siulersuinut ilaasortanngussanersut, aamma tassani suliffeqarfiup nalorninartorsiorfigisinnaavaa

siulersuisunut ilaasortap toqqagaasup piumasaqaataasunik taakkuninnga naammassinninnginnera, KNI-lu tamatuma kinguneranik akuersissutinik tamanik taamatut annaasaqarsinnaalluni.

Namminersorlutik Oqartussat siulersuisunut toqqaasartuusut soorunami qulakkeersinnaavaat siulersuisunut ilaasortassatut toqqakkat piumasaqaatinik toqqagaanermik nalaani naammassinnissimanissaat, kisianni piffissami tamatuma kingornatigut pissutsit allangorsinnaapput, kisianni siulersuisunut ilaasortanit sulisunit qinigaasunit assinganik qularnaarinninnissaq piumasaqaatigineqarsinnaanngilaq. Tunngavigissavarput inerteqqutaanngitsoq qinigassanngortittut qinerneqarsinnaassagunik ilisimatitsissutigissagaat taaneqartut piumasaqaatit ilisimatitsissutigissallugit.

Suliffeqarfinni siulersuisunut ilaasortat § 4, imm. 1, normu 1-imit 4-mut taaneqartunik naammassinninngitsoq suliffeqarfimmi siulersuisunut ilaasortannngorsinnaanngilaq imaluunniit ingerlaqqissinnaanani.

§ 10

Nassuiarneqarnerunissaa kissaatiginarpoq, suut “pisortaatitamut” ilaatinneqarpat. Ilimaginngilara soorlu assersuutigalugu niuertarfimmi aqutsisoq tassani ilaatinneqarnissaa (KNI-mi atorfillit niuertarfimmi pisortatut/niuertutut) kisianni taakku malittarisassani §-ini 5-imi, 8-mi aamma 9-mi ingerlatseqatigiiffinni pisortat aamma siulersuisut pillugit.

Ajornartorujussuussaaq – aamma tassani ilisimanngilara tamanna inerteqqutaanersooq – uagut katillugit niuertarfimmi pisortagut/aqutsisugut 66-it misissuiffigissallugit piumasaqaatit § 4-mi 1-imiit 4-mut piumasaqaataasunik naammassinninnersut, tamanna allaffissornikkut malittarisassaaq annertoorujussuussaaq uagut niuertumik/niuertarfimmi pisortamik tamatigut atorfinitsitsinermi tamanna kommunimi akuersisartoqatigiinnit akuersissutigineqaqqaartassappat.

Pisortaatitanut piumasaqaatit inatsisissatut siunnersuummi matumaniittut maannakkut maleruaqqusat atuuttuullu assigiippat, tassunga ilanngullugit akuerineqarnissamat maleruaqqusat, tassanili pineqanngillat akiliisinnaajunnaarnermut imaluunniit suliffeqarfimmik aaqqissuusseqqinnermut tunngasut, taanna inatsisissatut siunnersuummi matumani ilaanngilaq.

Aammattaaq maleruaqqusat atuuttut tunngavigalugit kommunalbestyrelsi pisortaatitamit akuerinnittussaavoq. Inatsisissatut siunnersuummi matumani akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut pisortaatitamit akuerinnittussaapput.

§ 13

Tamanna imatut paasisariaqarpat uagut ingerlatseqatigiiffittut ullumikkut akuersissutit tamaasa pigisavut qinnuteqaatigeqqissagivut? Inatsimmik nutaamik akuersisoqarneratigut akuersissutit tamaasa qinnuteqaatigeqqinneqassappata ikaarsaariarfimmik piffissaqartitsisoqarnissaa

innersuussutigineqassaaq, tassani akuersissut pigineqareersoq suli atuutinneqassalluni. Soorlu assersuutigalugu qaammatit arfinillit, taamatut nutaamik qinnuteqaatit aamma maalaaruteqarsinnaanissaq pisinnaaniassammat.

Pisortaatitamik atorfinitsitsineq aamma akuerissutiginninneq ingerlanneqarpoq maleruaqqusat atuuttut tunngavigalugu, tak. matuma siuliani immikkoortumi § 10-p ataani, taamaattumillu nutarterneqartussaani.

§ 14

Duty-Free niuertarfinni misiligutissanik sassaalluteqarsinnaanissamut akuersissummik atuuttuaannartussamik/ukiumoortumik qinnuteqarnissamut periarfissaqarnissaq suli kissaatigineqarpoq.

Naalackersuisoqarfiup tamanna malugaa siunnersuullu eqqarsaatinut ilaatinneqassaaq inatsisip tulliani nutarterneqarnissaani.

§ 24

Siunertaqarsorinangilaq GE-p niuertarfinnut, hotelinut, takornarianut aamma neriniartarfinnut akuersisartoqatigiinni ilaasortassamik ataatsimik toqqaassappat. Neriniartarfiit niuertarfinnut assigiinningsorujussuupput, taamaattumik isumaqarpugut taakku tamarmik immikkut ilaasortassamik ataatsimik sinniisoqartariaqartut.

Ullumikkut Kalaallit Nunaanni GE-minngarnit arlalinnik sulisitsisut peqatigiiffeqarput, piviusorlu una KNI-p Kalaallit Nunaanni niuertarfeqatigiinni anerpaajulluni GE-mi ilaasortaanginnerata kinguneraa uagut akuersisartoqatigiinni ilaasortaataqarnissatsinnut periarfissamik arsaagaanitsinnut. Allatut aaqqiinermi oqaasiliorneq imaassinnaavoq “kommunimi niuertarfiit ataatsimut akuersisartoqatigiinni ataatsimik ilaasortassamik toqqaassasut aamma hotelit, neriniartarfiit takornariaqarnermillu suliaqartut ataatsimut akuersissuteqartarnermut aalajangiisartuni ilaasortassamik ataatsimik toqqaassasut”.

Imm. 7-mi assingani §-imi isumaqarpugut akuersissuteqartarnermut aalajangiisartuni suleriaasissaq assigiissaarneqartariaqartoq qinnuteqaatit assigiiaartumik suliarineqartarnissaat eqqarsaatigalugu.

Akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut kommuneqarfinni tamani pilersinneqassapput tassuuna qulakkeerniarlugu ilisimasaqarneq imaluunniit najukkami pissutsinik mianerinninnissaq. Katitigaanissaanut siunnersuut tulluurtuuvog suliatigut taamatuttaaq aamma qinikkanik sinniisoqarnermut tunngatillugu.

Imm. 5-imi aalajangersagaq, tassa akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut tamarmiugaangamik aalajangiisinnaassuseqassasut pillugit, tamatuma qulakkiissavaa akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut ilinniakkatigut sinniisoqarluarnissaat, akuersissummik suliassami

aalajangersaaneq ingerlanneqaraangat. Taamaattumik aammattaaq sinniisoqarnissaannut aalajangersakkamik ilanngussisoqarpoq.

Suleriaasissatut il. il. siunnersuummut ilitersuutit naalakkersuisoqarfiup nittartagaani atugassanngortinneqassapput.

§ 25

Imatut paasineqassava qinnuteqaat akuersisartoqatigiinnut nassiunneqassasoq kommunimi niuertarfiup najugaqarfigisaaniittumi, imaluunniit kommunimut suliffeqarfiup najugaqarfigisaanut?

Qinnuteqaat kommuneqarfimmu nassiunneqassaaq pisiniarfiup sumiiffigisaanut akuersissummik qinnuteqaateqarnermi najugaqarfigisaanut. Oqaaseqaatini erseqqissaatigineqassaaq.

§ 38 - § 39

Siunertaqarsorinanngilaq imigassat aalakoornartortallit procentia apeqqutaatillugu imigassami aalakoornartortalimmik nioqquteqartarnerup inertequtaanngitsumik piffissani assigiinnngitsuni nioqqutigineqartarnissaa – ajornannginnerujussuuvoq aqunneqarsinnaanera pisisartunillu paasineqarnissaa piffissani assigiittuni nioqqutigineqartassappat.

Pinaveersaartitsinermi iliuutsit tapersersorniarlugit imigassanik aalakoornartortalinnik naleqquttumik atuisalernissaa anguniarlugu inatsisissatut siunnersuummi imigassanik kimittuunik nioqquteqarnermut ammasarfiit allanngortinneqanngillat, tamatumunnga ilutigitillugu immiaaqqat aamma viinnit aamasarfii sivitsorneqarput. Taamatutaaq nalliuttuni poorskimi, piinsimi aamma juullimi sassaalliteqarsinnaanermut periarfissat annertusineqarput aammattaaq sassaalliteqarsinnaanermut piffissaritinneqartoq ataatsimut isigalugu naleqqussarneqarluni.

Inatsisissatut siunnersuut suliarineqarpoq WHO-mit inassuteqaatigisat aallaavigalugit aammattaaq pinaveersaartitsinermit iliuutsit ingerlanneqartut kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat suleqatigiissutigisaat. Tamatumunnga ilutigitillugu mianerineqarput inuiaqatigiinni nalinginnaasumik ineriartorneq immiaaqqat aamma viinnit nioqqutigineqarneranni ammasarfiit sivitsorneqarnerisigut.

Taamaattumik isiginniffiit aamma iliuuserisat assigiinnngitsut ilaatinneqarput imigassamut aalakoornartortalimmu tunngatillugu malittarisassaliornermi, kiisalu ammasarfinnut assigiinnngitsunut tunngatillugu tamatumunnga ilaassutut tamanna attatsiinnarneqarpoq.

Aalakoorniutigiinnarlugu imertarneq suli annertuumik ajornartorsiutaavoq, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassamik atornerluineq atornerluisup peqqissusianut akornutaavoq aamma aalakoorniutigiinnarlugu imertartut kiisalu atornerluisut suli amerlavallaaqaat.

2014-imi angajoqqaat 18 inorlugit ukioqartunik qitornallit 21,5 procentii akornutaaratarsinnaasumik imigassamik ajornartorsiuteqarput.

(Paasissutissanik pissarsiffik: : Statens Institut for Folkesundhed kalaallit inuttaasut peqqissusiannik misissuineq).

Kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat pinaveersaartitsinermut iliuuserisai aallartinneqareersut tapersersorniarlugit inatsisissatut siunnersuummi killiliinissaq inassutigineqarpoq tassa ulluni taakkunani, inuttaasut amerlanersaasa sulinnginneranni meeqqanik, ilaqtanik aamma ikinngutinik ataatsimooqatiginnissaminnut.

Imigassamik atuiupilunnerup inuttut atugarisatigut aamma peqqissutsikkut kingunerisassai eqqarsaatigalugit naalackersuisoqarfik isumaqarpoq, nunami innuttaasut taamatullu pisiniarfii pinaveersaartitsinermut iliuusissanut tapertaajumaartut, ingammik meeqqat inuusuttullu illersorneqarnissaannut immikkut sammisunut.

Ammasarfii skemanngorlugit takuneqarsinnaapput inatsimmut Ilanngussaq 1-itut.

§ 41

Nassuiaatigineqarnissaa “pisiniarfik anginerusoq” qanoq angitiginersoq soorlu aamma “pisiniarfik minnerusup” nassuiarneqarnissaa qanoq mikitiginersoq kissaatiginarpoq.

Taanna § taamatut allassimaneratulli akuersissutigineqarpat, tamatuma kingunerissavaa uagut nunaqarfinni arlaqartuni nioqqutissiat tamakku nioqqutigisinnaassanngikkivut, tassami nioqqutaasut annertussusiat taamatullu tamatuma kinguneranik isertitat tamatumunnga tunngasut qaffasissusiat annikinnerungaassammat inatsisip piumasqaataa malillugu aningaasaliissuteqarnissamut sanilliussilluni. Aallaqqaasiullugu oqaaseqaativut innersuussutigaaavut. Ullumikkut imigassat aalakoornartortallit 16 % sinnerlugu kimittussuseqartut nerriviusakkut nioqqutigineqarput – tamatuma ingerlaqqinnissaa inassutigaarput.

Soqutigisallit aamma oqartussaasut attuumassuteqartut assiaqusersuinissamut aalajangersakkat suliarineqarneranni peqataatinneqartussaasut, tassa § 41 tunngavigalugu.

§ 49

Inuit takutissinnaasaannik ullumikkut assitalimmik qassinik ukioqarnermut uppersaateqanngilaq, taamaattumik ajornartorujussuussaaq nakkutigissallugu inuk pisiniartuq ilumut 18-it sinnerlugit ukioqarnerusoq.

Kikkut tamarmik 18-it sinnerlugit ukioqartut assitalimmik kinaassutsiminnut ilisarnaateqanngillat, soorlu biilernermit allagartamik imaluunniit pasimik. Akuersissummik pigisaqartoq imaluunniit sassaalliuteqarnermit imaluunniit nioqquteqarnermit akisussaasoq innersuunneqarpoq kinaassutsimut uppernarsaatinik allanik soorlu ilinniartuunermi kortimik, najugaqarnermit uppernarsaammik assigisaannillu upperinnissalluni.

UPA 2016-imi Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuuteqartoqarpoq Naalakkersuisut UPA2017-imut nassuiaassuteqassasut, inuiaqatigiit kalaallinut attuumassuteqarnermit inatsisitigut maleruaqqusanik qulaajaasumik, kiisalu taakku ataasiakkaarlugit pisariaqassusianik nalilersuisoqassasoq. Nassuiaammi tamanna tunngavigalugu nalilersorneqassaaq innuttaasut oqartussaasunut attaveqartarnermini oqilisaaffigineqarnissaat nuna tamakkerlugu atuuttussamik ID-kortimik pilersitsisoqassanersoq.

§ 58

Tassani innersuusutigissavara aallaqqaataani oqaaseqaatit, imigassamik aalakoornartortalimmik pilersaaruteqartarnermit ataatsimiititaliamik pilersitsisoqarnissaata eqqarsaatigineqarnissaa tamatumunnga tunngasumik inatsisiliornissamut taarsiullugu. Tamatuma qulakkiissavaa soorlu assersuutigalugu nammineq piumassutsiminnik isumaqatigiissuteqarnerup “imigassanik aalakoornartortalinnik avammut nittarsaassinermit malittarisassat” naammassineqarnissaa, tassani inuusuttut angusaqarfiginiarlugit pilersaaruteqarfigineqannginnerat nioqqutissanillu soorlu assersuutigalugu 20 %-it sinnerlugu kimittussuseqartunik.

Assersuutigalugu soorlu Danmarkimi imigassanik aalakoornartortalinnik nittarsaassineq meeqqanut aamma inuusuttunut tunngatillugu killigaavoq illatigut Markedsføringslovens § 8 stk. 3, dels af Retningslinjer for markedsføring af alkoholholdige drikkevarer’. [Nittarsaassinermit inatsimmi § 8, imm. 3, aqutigalugu ilaatigullu Imigassanik aalakoornartortalinnik nittarsaassinermit maleruaqqusat aqutigalugit’.] Maleruaqqusat suliarineqarput imigassanik aalakoornartortalinnik nioqqutissiortut, nioqquteqartut aamma oqartussaasut isumaqatigiinniareernerisigut, tassanilu ilaapput imigassanik aalakoornartortalinnik nittarsaassinermit “ileqqorissaarnermit” maleruaqqusat.

§ 70

Namminersorlutik Oqartussat nioqqutit taakku pillugit “akit aamma iluanaarutit annertunerpaaffissaat” aalajangersaavigissappatigit siunertarineqartoq takujuminaappoq, tamanna ilutigalugu niuertut allanik aningaasartuuteqalersillugit nioqqutit taakku ingerlatissappatigik. Namminersorlutik Oqartussat pisiniartarnermit akit ilisimanngilaat aamma tamatuma ingerlanerani akit allanngorartut (Soorlu assersuutigalugu ukiuunerani pilersuinissamut toqqorsivimmiititsinermit, amigaateqarnermit il.il. aningaasartuutit) Nalinginnaasumik niuernermit pissutsit akianut aalajangiisuusariaqarput.

Aalajangersagaq inatsimmit atuuttumit ingerlatitseqqiineruvoq. Oqaaseqaatit tusaaniarneqarput aalajangersagarlu § 70, imm. 2-miittoq peerneqarpoq manna tikillugu pisinnaatitsissutip taassuma atorneqarnissaa pissutissaqarsimannngimmat.

§ 74

Akiliisinnaanissamut periarfissat tassani taaneqartariaqarput – kisianni qanoq annertutiginerat pinnagu.

Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

Pisiffik A/S

Oqaaseqaatit nalinginnaasut:

Kalaallit Nunaanni 1990-ikkut qiteqqunnerata kingorna imigassamik aalakoornartortalimmik atuinerup appariartuinnarsimavoq. Tamatumunnga ilanngullugu Pisiffiup paasinninnera malillugu imigassamik aalakoornartortalinnik niuertarfinni nioqqutieqartarnermi taamaallaat maannakkut atuuttumi inatsimmi annikitsunnguanik aaqqiissuteqarnissaq pisariaqarmat.

Isumaqarpugut taamatut pitsaasumik ineriartortitsineq ingerlaannassappat suli amerlanerusunik killilersuinissaq pisariaqanngitsoq. Illuatungaatigullu isummat allanngortinniarnissaannut suliaqartoqartariaqarpoq aamma imigassap aalakoornartortalit ajoqutaasinnaanerat pillugu paasisitsiniaasoqarneratigut, kiisalu anguniagaasariaqarpoq maannakkut ilisimaneqareersut ajornartorsiutit imigassamik aalakoornartortalimmik killeqanngitsumik imigassartortoqartarnerata akiorniarneqarnissaanut atatillugu.

Inatsisissatut siunnersuummi niuertarfiit, inatsisinik unioqqutitsisanngitsut aamma maannakkut aamma inatsisissamik unioqqutitsiniannngitsut, avaqqullugit imigassamik aalakoornartortalimmik pissarsisarnermut atatillugu tamanit ilisimaneqartut “periarfissat” pineqanngimmata, isumassarsiatsialannik arlalinnik suliaqarpugut “periarfissanik” taakkuninnga ikilisaasinnaasunik. Isumaqarpugut pingaartuullunilu tulluurtuusoq “periarfissat” taakku aqutugalugit nioqquteqartarneq piffissami inatsisit naapertorlugit tuniniaaffiusup avataani ingerlanneqartartoq kiisalu amerlanertigut inuit aalakoornartortalimmik atuinissaannut tapertaasartoq. Amerlanertigut pisariaqartitsisoqalersarpoq “nangikkiarnerni”, nioqqutigineqartartullu nalinginnaasumik taxat aamma Facebookimi quppernerit soorlu assersuutigalugu “køb-salg-bytte” aqutugalugit pisarlutik.

Pisiffiup siunnersuutigaa inatsisissatut siunnersuummi taxanik ingerlatsisarnissamut aamma/imaluunniit qamutiniq assakaasulinnik niuertarfiuteqarnermik ingerlatsinissamut akuersissutip arsaarinnissutaanissaanut periarfissamik ilanngussisoqarnissaa, taxanit imigassamik aalakoornartortalinnik tuniniaasoqarnera paasineqaraangat. Tamanna tapertaasinnaavoq biilini ilaasoqannginnerani taxani immiaaqqanik uninngasuuteqarnissamut inerteqquteqarnermut. Facebookimi quppernerit soorlu ”køb-salg-bytte” iliuuseqarnissaq nakkutilliinertalimmik immikkoortinneqarsinnaanissaa, tassani politiit Facebookimi nakkutilliillutik, kiisalu isortortumik nioqquteqartarnermut alloriarnerit pisariaqartut ingerlallugit.

Naalackersuisoqarfiup siunnersuut malugaa taannalu eqqarsaatinut ilaatinneqassaaq inatsisip tulliani nutarterneqarnissaani. Taamaattorli taxanik ingerlatsisinnaaneremut tunngatillugu arsaarinnissuteqarsinnaaneremut apeqqut Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup oqartussaaffiata iluaniinngilaq.

Siunnersuutigaarputtaaq akitsuutininik akilerneqartumik immikkoortitsisoqarnissaa paasisitsiniaanissamut, pitsaaliuineranut aamma imigassamik aalakoornartortalimmut attuumassuteqartuninik ajornartorsiutinik katsorsaaneranut atorineqartussanik. Piffissanngorpoq qimerluussallugit atuisunut kingullerpaanut oqariartuutit kissaatigineqartut qanoq iliorluta apuutsissinnaanerigit. Tassani siunnersuutigineqarpoq paasisitsiniaanerni peqataanissamut pisussaanaissaq, niuertarfinni folderinik naqitaaqqanillu paasisitsiniani imaqartuninik peqarnissaa. Tamanna mianersoqqussutinik piumasaqarnissamit imaluunniit puiaasaqqani siunnersuutinik pitsaasuninik tapersorneqarsinnaavoq, soorlu taamatut cigarettini peqartoq. Takukkit aamma oqaaseqaatit § 58-imut tunngasut. Isumaqarpugut inuusuttunut saatinneqartuninik immikkut aningaasaliissuteqartoqarnissaa. Imigassartorneq “torraasuussanngilaq”, siunnersuutigaarpullu assitalimmik qassinik ukioqarnermut uppernarsaatinik pinngitsoorani tamanut imigassamik aalakoornartortalimmik pisiniartunut atuutilersitsisoqartariaqartoq. Tamatuma kinguneqarluartumik inuusuttunut 18-it inorlugit ukiulinnut tuniniaasarnermik unitsitsissaaq, ullumikkut tamanna niuertarfinni ajornakusoornartinneqartartoq.

Kikkut tamarmik 18-it sinnerlugit ukioqartut assitalimmik kinaassutsiminnut ilisarnaateqanngillat, soorlu biilerneranut allagartamik imaluunniit pasimik. Akuersissummik pigisaqartoq imaluunniit sassaalliteqarnermut imaluunniit nioqquteqarnermut akisussaasoq innersuunneqarpoq kinaassutsimut uppernarsaatinik allanik soorlu ilinniartuunermi kortimik, najugaqarnermut uppernarsaammik assigisaannillu upperinnissalluni.

UPA 2016-imi Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuuteqartoqarpoq Naalakkersuisut UPA2017-imut nassuiaassuteqassasut, inuiaqatigiit kalaallinut attuumassuteqarnermut inatsisitigut maleruaqqusanik qulaajaasumik, kiisalu taakku ataasiakkaarlugit pisariaqassusianik nalilersuisoqassasoq. Nassuiaammi tamanna tunngavigalugu nalilersorneqassaaq innuttaasut oqartussaasunut attaveqartarnermini oqilisaaffigineqarnissaat nuna tamakkerlugu atuuttussamik ID-kortimik pilersitsisoqassanersoq.

Aningaasaliinissap periarfissaqartissappagu siunnersuutigaarputtaaq katsorsaasartutut ilinniartitsinissamut aningaasanik immikkoortitsisoqarnissaa. Innuttaasut imigassamik aalakoornartortalimmik ajornartorsiuteqassappata atorerluinerannik ikiorneqartariaqarput, taava katsorsaasartuninik amerlanerusuninik marluinnik oqaasilinnik pisariaqarpoq.

Pinaveersaartitsinermut- aamma atorerluineranut siunnersortinik ingerlaavartumik ilinniartitsisoqarpoq, taamatuttaaq kommunit taamatullu Namminersorlutik Oqartussat pinaveersaartitsinermut siunnersortinik atorfilittaqarput. Atorerluisuninik katsorsaaneq pillugu Ilisimasaqarfik 2016-imi pilersinneqassaaq, taamatuttaaq piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu kommunini tamani atorerluisuninik katsorsaavinnik pilersitsisoqassalluni.

Pisiffiup inatsisissatut siunnersuummut nassiunneqartumut oqaaseqaatai:

§ 2 imm. 1: Volumenprocent 0,0% qaffanneqartariaqarpoq 2,5 % missiliorlugu. 0,0 % aalajangiusimaneqarpat, taava hvidtølinik, ciderinik, let ølinik imaluunniit chokolaatinik immikkanik niuertarfinni nioqquteqartoqarsinnaanngilaq. Tamanna siunertaqarsorinanngilaq.

Allannguut 2,25 volumenprocentimiit 0,0 volumenprocentimut, tak. § 2, imm. 1, arlalinnik siunertaqarpoq. Pingaarnertut mianerineqarput meeqqat, inuusuttut ilaqutaallu. Tamatuma saniatigut aalajangersagaq tapertaassaaq sammisami pisariillisaanermut, tassa najugassaq imigassamik aalakoornartortalimmi akoqassaaq imaluunniit imigassamik aalakoornartortalimmi akoqarnani.

Meeqqat aamma inuusuttut 18-it inorlugit ukiullit imigassamik aalakoornartortalimmik sumilluunniit pisiaqarsinnaajunnaassapput.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq soorlu assersuutigalugu hvidtøl nalinginnaasumik imigassamik aalakoornartortalimmik 1,7 – 1,9-mut volumenprocentimik akoqarpoq.

Immiaaqqamut “pilsneritut kimmittutigisumut” sanilliukkaanni, taava hvidtølit marluk “pilsneritut” Gammel Calsbergitut aamma Rød Tuborgitut kimeqarput, taakku 3,3 – 3,8-mut % vol. Pilsnerit allat ilisimaneqartut assersuutigineqarsinnaasut tassaapput Grøn Tuborg, Carlsberg Ice aamma Budweiser, taakku akuata 4,5 - 5 % vol. missaanniippoq.

Imigassamik aalakoornartortalimmik akuttunngitsumik atuinerup imigassamik pinngitsuuisinnaanissamut navianartorsiorneq annertusitittarpaa, kiisalu imigassamik atuinerup appasinnerpaaffissaanik qularnaatsumik nanissaasoqanngilaq, tamatumani pineqarput pinngitsuuisinnaanerup ineriartornera inunni taamaattunngornissamut qanittuni.

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup matumani ingammik pingaartippaa imigassamik aalakoornartortalimmik atuneq appasinnerpaamik qularutissaanngitsumik killeqassanngitsoq, naartusut ilumiuisa akornuserneqartarnerannut tunngatillugu. Taamaattumik imigassaq aalakoornartortalik annikitsunnguarluunniit peqqissutsimut akornutaasinnaavoq.

Taamaattumik immiaaqqat kimikitsut aamma nioqqutissiat “aalakoornartortaqqanngitsutut” taaneqartartut maleruagassiani ilaatinneqarput.

Isumasiuutip allanngortinneqarnissaatut siunnersuutigineqartukkut paasineqassaaq imigassaq suna aalakoornartortalittut taaneqassanersoq, taamaalillutik innuttaasut ataasiakkaat sianigissavaat qaqugu imigassartalimmik imernerlutik.

Naalackersuisoqarfiup aalajangersakkamut oqaaseqaatit itisilerpai.

§ 26: Ukiut pingasut qaangerlugit sivitsuissagaanni akuersissut

atuuttuartsannngortinneqartariaqarpoq, taamaallaalli arsaarinnissutigineqarnissaanut periarfissaqarluni. Malittarisassaq ukiunut pingasukkaassappat aqunneqarnera artornassaaq sivitsorneqanngitsut amerlassusaannut atatillugu.

Nutaatut ukiuni pingasuni akuersissutip atuuffiata naareernerata kingorna akuersissut sivitsorneqarsinnaavoq ukiunut 6-inut piffissalerlugu. Akuersissummik piffissami sivisunerusumi tunniussaqaarnissamut piunasaqaataavoq tunniussinissaq sioqqullugu pissutsinik isornartorsiorneqarsinnaasunik pisoqarsimannginnera, ukiuni 6-ini piffissaliilluni tunniussinissamut akerliusunik.

Naalackersuisoqarfiup aalajangersakkamut oqaaseqaatit erseqqissarpai.

§ 28.3 Malitsinneqarnissaa ajornartutut ippeq peerneqartariaqarlunilu.

§28 imm. 3 pisinnaatitaaffiuvoq ingerlateqqitaq.

Aalajangersakkap periarfissiisutigaa soorlu assersuutigalugu katissimallugu aapparisaq, kingornussassat suliarineqartinnagit ingerlaannartoq, katissimallugu aapparisaq toqkukut qimaguttup suliffeqarfiutaanik ingerlatsiinnarsinnaanera imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut/sassaallersinnaanermut akuersissummik nutaamik peqarnani, tassa suliffeqarfiup tunineqarnissaata tungaanut. Aalajangersakkap taamaaliornikkut qulakkeerpaa katissimallugu aapparisaq qimagaasup pigisanik tulluurtumik isumannaarisinnaanissaminut piffissaqaarnissaa.

Tamanna tungavigalugu oqaaseqaatit erseqqissarneqarput.

§38 & 39: Nalinginnaasumik kissaatiginarpoq nioqquteqartarnermut atatillugu sapaatit akunnerani ullunut tamanut assigiimmik malittarisassaliortoqarnissaa. Tamatuma tamanut saqqummiunnissaa atortinnissaalu ajornannginnerujussuussaaq. Ulluinnarni piffissap sivitsorneqarnissaata saniatigut kissaatigineqarpoq aammattaaq arfininngornerni sapaannilu piffissap sivitsorneqarnissaa ulluinnarni piffissatut sivistutisunngorlugu. Piffissami tassani nioqquteqarneq nalinginnaasumik akisussaaffeqartumik pisarpoq, ataatsimullu isigalugu “eqqanarsaarisarnermik” atorunnaarsitsissalluni imigassamik aalakoornartortalimmik nioqquteqarnerup matuliivinnerani ullumikkut takuneqarsinnaasumik. Tamatumuuna aammattaaq unioqqutitsilluni nioqquteqartarnerup ilaanik atorunnaarsitsisoqarsinnaavoq.

Nalinginnaasumik killilersuinerit ulluni nalliuttuni atuutsinneqartut atorunnaarsinneqartariaqarput. Nioqquteqartarneq akisussaassuseqartumik atuinerussaaq, nalinginnaasumik ilaqutariit nereqatigiinnerannut assingusumullu atatillugu.

Pinaveersaartitsinermi iliuutsit tapersersorniarlugit imigassanik aalakoornartortalinnik naleqquttumik atuisalernissaq anguniarlugu inatsisissatut siunnersuummi imigassanik kimittuunik nioqquteqarnermut ammasarfiit allanngortinneqanngillat, tamatumunnga ilutigitillugu immiaaqqat

aamma viinninit aamasarfii sivitsorneqarput. Taamatutaaq nalliuttuni poorskimi, piinsimi aamma juullimi sassaalliuteqarsinnaanermut periarfissat annertusineqarput aammattaaq sassaalliuteqarsinnaanermut piffissaritinneqartoq ataatsimut isigalugu naleqqussarneqarluni.

Inatsisissatut siunnersuut suliarineqarpoq WHO-mit inassuteqaatigisat aallaavigalugit aammattaaq pinaveersaartitsinermut iliuutsit ingerlanneqartut kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat suleqatigiissutigisaat. Tamatumunnga ilutigitillugu mianerineqarput inuiaqatigiinni nalinginnaasumik ineriartorneq immiaaqqat aamma viinnit nioqqutigineqarneranni ammasarfiiit sivitsorneqarnerisigut.

Taamaattumik isiginniffiit aamma iliuuserisat assigiinngitsut ilaatinneqarput imigassamut aalakoornartortalimmut tunngatillugu malittarisassaliornermi, kiisalu ammasarfinnut assigiinngitsunut tunngatillugu tamatumunnga ilaassutut tamanna attatsiinnarneqarpoq. Aalakoorniutigiinnarlugu imertarneq suli annertuumik ajornartorsiutaavoq, tassa meeqqamut eqqugaasumut aamma ilaqutariinnut eqqugaasunut. Inuuniarnermi atugarisatigut tamatuma kingunerisartagai ilisimaneqarluarput.

Misissuinermi nutaami Statens Institut for Folkesundhed, SDU-mit ingerlanneqartumi, taakku kalaallit innuttaasut peqqissusiisa qanoq inissisimanerannik ilisimatusarneq tunngavigalugu misissuinermik ingerlatsipput, tassani erserpoq Kalaallit Nunaanni inuusuttut akornanni imminut toquttartut amerlasuujusut. Tamatumunnga atatillugu ilisimatuut misissuinermik ingerlatsisut oqarput, tassa 'kalaallit inuusuttut akornanni imminut toquttarneq ilaatigut ataqatigiissillugu isiginiarneqassasoq, tassa meeqqanut kinguaassiuutitigut atornerluinerup annertussusia qaffasimmat aammattaaq piviusuusooq innuttaasut ilaat malunnaateqarluartumik angerlarsimaffinni imigassamik atornerluiffiusuni peroriartortarnerat.'

Imigassap aalakoornartortallip aamma nakuusernarnerup imminnut ataqatigiinnerat Politiit kisitsisaataanni erseqqissumik takuneqarsinnaavoq, taakku takutippaat nakuusernarni amerlanerpaani eqqunngitsuliortoq imaluunniit pinerlineqartoq imaluunniit tamarnik aalakoortuusartut. Soorlu Politiit ukiumoortumik nalunaarutaanni 2012-imeersumi allassimasooq: Kalaallit Nunaanni Politiit isumaqarput nakuuserneq, toqutsisarnerit aamma kinguaassiuutitigut atornerluinermik pinerlunnerit tassaasut tamakkut nunami matumani unamminartut annertunerpaartaat. Tamatumunnga ilutigitillugu uagut isumaqarpugut suliat tamakku amerlanerpaartaat perulluliortunik assut aalakoortunik piliarineqartartut, taamaattumik aaqqiissutissatut aqutissaq ataaseq tassaasinnaavoq aalakoorniutigalugu imertarnermut – tassa piffissap sivikitsuinnaap ingerlanerani annertooujussuarmik imertarnermut - akiuniarluni annertuumik iliuuseqarnissaq. (Kalaallit Nunaanni Politiit, 2013). Aammattaaq peqqinnissaqarfimmi maluginiarneqarpoq amerlasuut, sapaatit akunnerata naanerani peqqinnissaqarfimmut saaffiginnittartut, pissutigisaraat ajoqusersimallutik imaluunniit nakuuserfigineqarsimallutik aalakoornertik pissutigalugu (Nexoe et al., 2010) Paasisutissanik

pissarsiffik: Trivsel og sundhed blandt folkeskoleelever i Grønland - resultater fra skolebørnsundersøgelsen HBSC Greenland i 2014.

Tamatumunnga ilutigitillugu imigassamik atornerluineq atornerluisup peqqissusianut akornutaavoq aamma aalakoorniutigiinnarlugu imertartut kiisalu atornerluisut suli amerlavallaqaat.

2014-imi angajoqqaat 18 inorlugit ukioqartunik qitornallit 21,5 procentii akornutaaratarsinnaasumik imigassamik ajornartorsiuteqarput.

(Paasissutissanik pissarsiffik: : Statens Institut for Folkesundhed kalaallit inuttaasut peqqissusiannik misissuineq).

Taamaattumik Naalackersuisut tungaannit suli kissaatigineqarpoq akornutaannginnerusunik aamma tulluarnerusumik imigassamik atuinermi ileqqoqalernissaq inuiaqatigiinni assigiinnigitsumik inissisimasuni tamanut iluaqutaasussamik, kiisalu innuttaasut nalinginnaasumik peqqissusiannut ingammik meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu.

Kommunit pinaveersaartitsinermit iliuuserisai tapersersorniarlugit inatsisissatut siunnersuummi killiliinissaq inassutigineqarpoq tassa ulluni taakkunani, inuttaasut amerlanersaasa sulinnnginneranni meeqqanik, ilaqtanik aamma ikinngutinik ataatsimooqatiginnissaminnut.

§ 41: Aalajangersagaq taanna peerneqartariaqarpoq. Isumassaqanngilaq pisiniarfiit anginerusut minnerusunit annertunerusumik piumasaqarfigineqarnissaat, tassami imigassanik aalakoornartortalinnik tunisaqarneq pisiniarfinni mikinerusunik annertunerummat. Assiaqusersuinissamut pilersitsinissaq aamma assiaqusersukkani immikkut sulisoqarnissaq pisiniarfinnut aningaasartuutinngortissallugu naleqqutinngilaq. Iliuseq taanna sumilluunniit sunnuteqassappat tamanna uagut qularaarput, taava sunniutaa ima annertunngitsigissaaq pisiniarfiit aningaasartuutaannut aamma sunniutaasup akornanni ataqatigiittoqarnera malunnassanngilluinnarpoq.

Nioqqutigisat takuneqarsinnaassanngippata taava assiaqusersukkat “hashitortarfittut” issapput tillinniarartunullu assut orniginassallutik. Tillinnianut tamanna periarfissaallualissaaq innuttaasunut atugarliornerpaanut aamma pinerlunniarnerup annertusineranik kinguneqassalluni.

§ 41-ip imarisaa atatiinnarneqassappat taava piffissami sivisoorujussuarmi atulersikkiartorneqartariaqarpoq. Naleqquttutuaq tassaavoq tamanna piumasaqaat pisiniarfinnik nutaanik sananermut atatillugu piumasarineqassaguni.

Soqutigisallit aamma oqartussaasut attuumassuteqartut assiaqusersuinissamut aalajangersakkat suliarineqarneranni peqataatinneqartussaasut, tassa § 41 tunngavigalugu.

§47 imm. 1: Aalajangersagaq taanna assut ersernerluppoq. Tassani pineqarnerluni imigassat aalakoornartortalit neqeroorutigineqarsinnaanerisa inerteqqutigineqarnerat imaluunniit akigitinneqartut appasinnerpaaffianik aalajangersaaniarneq? Pisiniarfinnut tamanna tunnganerluni imaluunniit taamaallaat sassaalliteqarnermut? Allannerata ersernerlunnera pissutigalugu kiisalu akuerissummik pigisaqartunut annertoorujussuarmik sunniteqarnissaa pissutigalugu, tassani apeqqutaalluni allanneqarnerata qanoq paasineqarnera, uagut isumaqarpugut allanneqarnera erseqqissarneqassasoq nutaamillu tusarniaassutigineqarluni, taamaaliornikkut illuatungeriit oqaaseqaateqarsinnaassammata paasisaqarsimanermik tunngaveqartumik.

Aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq pisisartunut tamanut akigitinneqartut assigiissasut assersuutigalugu takornarianut aamma tamaani najugaqartunut akigitigineqartut assigiit.

Tamanna tunngavigalugu oqaaseqaatit erseqqissarneqarput.

§ 48: Tamanna upperisaq tunngavigalugu sorsukkiartornermut assinguvoq kiisalu sunniutissaatut kissaatigineqartoq pinngitsuussalluni. Siunnersuummi takutinneqarpoq Kalaallit Nunaanni suliaqarfimmik ilisimasaqannginneq, tassani sulisut taarseraannerat ima annertutigaaq suliffeqarfiit ikittuinnaat periarfissaqassallutik sulisut ilinniakkamik naammassinninnissaanut soraannginnerminni.

Taassuma saniatigut ataatsimoortumik oqaaseqaativut takukkit atornerluinermut siunnersortinut tunngasut aamma § 68-imi imigassaq aalakoornartortalik pillugu politikkinut tunngasut.

Pikkorissarneq annikitsunnuaq sulisunut nutaanut tamanut iluaqutissatut eqqarsaatigineqarpoq, tassa imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermik imaluunniit sassaalliteqarnermik suliaqartussanut.

Sulisunik pikkorissartitsineq imigassanut aalakoornartortalinnut tunngasumik pinaveersaartitsinermut iliuutsinut ilaavoq. Pikkorissarneq imatut aaqqissuuneqassaaq internet aqqutigalugu ingerlanneqartussanngorlugu. Pikkorissarnermi apeqqutit akisassat arlaqarput tassani pikkorissartoq aalajangersakkanik nioqquteqarnermut aamma sassaalliteqarnermut pingaaruteqarnermik ilisimasaqalissaaq aammattaaq imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermut sassaalliteqarnermullu nalinginnaanerusumik akisussaassuseqarnermik ilisimasaqalissalluni. Pikkorissarneq annikitsoq pikkorissartup siullermeerluni angusiffiginngippagu misileeqqittoqassaaq pikkorissartup angusinissaa angutserlugu.

§58 imm. 1: Tamanna malitsinneqarsinnaassanngilaq. Interneti aamma ingammik inuit attaveqaqatigiiffisartagaat iliuusissamut tamatumunnga ajornanngitsumik unioqqutitsinissamut ammaassipput allaaviit nunanit allaneersut aqqutigalugit.

Iliuusissaq malitsinneqassappat taavami soorlu assersuutigalugit danskit atuagassiaat sapaatit akunneranut saqqummertartut, najukkani tv-qarfiit imigassanik aalakoornartortalinnik

pilersaarisartut, arsarnermut atisani assigisaannilu immiaaqqanik tapersersuinerit. Tamakku inerteqqutaalissappat?

Tamatumunnga sammisumik iliuuseqartoqarniaruni periarfissaannginnerluni eqqarsaatigissallugu aalajangersimasumik akeqartitsinissaq, akigitinneqartut appasinnerpaaffii, akitsuutinik sukaterineq imaluunniit tamanit pitsaanerpaatut: mianersoqqussuteqarnissamut / paasissutissiinissamut piumasaaqatit soorlu 25 % atugarisamut, imigassanik aalakoornartortalinnik nittarsaassinermut atorineqartumut.

Kalaallit Nunaanni inatsimmi aviisit, atuagassiat, atuagassiat sapaatit akunneranut saqqummersartut aamma assiliat atorlugit tusagassiuutit nunanit allaneersut killilersorneqanngillat. Inatsisip siunertarinngilaa innuttaasut nunat allamiut aviisinik aamma atuagassiaannik pisisarnissaasa killilerneqarnissaat imaluunniit assiliat atorlugit tusagassiuutit nunanit allaneersut allat.

Arsarnermut atisani assigisaannilu immiaaqqat aningaasaliissuteqaatigissallugit inerteqqutaalissapput inatsisissatut siunnersuut akuersissutigineqassappat.

Tamanna tunngavigalugu § 58-imi inatsisissatut siunnersuummi oqaaseqaatit erseqqissarneqarput.

§ 68: Annertusineqarsinnaavoq imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut /sassaalliuteqarsinnaanermut akuersissutinik pigisaqartut tamaasa ilanngukkaanni. Tamanna naleqqunneruvoq § 48-mi siunnersuutinut allanut naleqqiullugu.

Naalakkersuisoqarfiup tamanna malugaa siunnersuullu eqqarsaatinut ilaatinneqassaaq inatsisip tulliani nutarterneqarnissaani.

Brugseni

Imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarnek sassaallertarnerlu pillugit Inatsisartut Inatsisaattut siunnersuummut oqaaseqaatit

Kalaallit Nunaanni Brugseni tapersersuivoq pingaaruteqartuusoq peqqilluni inuunermik qitiutitsinerup pingaaruteqartuuneranut. Kiisalu suliffeqarfittut akisussaassuseqartutut annertuumik qitiutipparput peqqinnissaq suliffeqarfimmi namminermi aamma avataani. Soorlu assersuutigalugu ukiut tamaasa Brugseni-arnaneq ingerlattarparput taanna ilaqutariit arpaqatigiillutik assut nuannarisarpaat, kiisalu assigiinngitsunik CSR-imi suliniutinik ingerlatsivugut peqqinnissamut tunngasunik.

Taamaattorli uagut Naalakkersuisunit siunnersuut tamakkernagu isumaqatigaarput.

Kalaallit Nunaanni Brugsenimit peqataaffigerusupparput qulakkeerinninnissaq atuisartut pitsaanerusumik ilisimatinneqartarnissaannut tunngatillugu, tassa imigassanik aalakoornartortalinnik atuivallaarnerup ajoqutaasumik sunniuteqarsinnaaneranut tunngatillugu. Taamaattumik ukiuni kingullerni amerlasuuni “pisortatigoortumik” sapaatit akunnerata 18-imut imigassartaqannngitsumut tunngatillugu tapersersuisarpugut, tassa viinnit aamma immiaaqqat piseqqusaarutigisarnatigit. Taamatuttaaq Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmit suleqateqarneq aallartissimallutigu peqqinnissamut iliuutsinut assigiinngitsunut tunngatillugu aviisini neqerooruteqarfigisartakkatsinni.

Qaqortumi ukiut kingullit pingasut sapaatit akunneranni 18-imi meeqqanut inuusuttunullu sammisaqartitsisarpugut, ingerlatsineq illoqarfinnut allanut assut ingerlateqqikkusutarput. Meeqqat inuusuttullu qitiutinnerisigut neriuutigaarput innuttaasut akornanni tamanna ileqqunik allangortitsinernik kinguneqarsinnaanissaa, taamaaliornikkut sapaatit akunnerata 18-ip imigassartortarfiunngitsutut annertunerusumik soqutigineqarnerulernissaa. Iluatsissimavarput suliffeqarfiit aamma pisortat ingerlatsivii arlallit suliniummut ilanngutsinneqarnerat. Taamatullu allanut atatillugu takutissimallutigu, kingullermi AWG-mi angusaqarnerusartugut suliassamik naammassinninnissamut amerlanerulluta peqataagutta.

Kalaallit Nunaanni Brugsenimi upperivarput meeqqat inuusuttullu akisussaaffeqalernissamut kajumissaarnerisigut, isummatigut erseqqissumik saqqummertarnertigut kiisalu ingerlateqqiinnarlugu peqqissuseq tunngavigalugu aamma pitsaasumik inooriaaseqarneq oqariartuutigiuarutsigu, taava annertunerujussuarmik sunniuteqartitsisinnaavugut.

Nioqqutissamik “toqqorsineq” tunngaviatigut isumaqarfigaarput tamanna meeqqanut inuusuttunullu pissanganarnerulissasoq soqutiginarnerulerlunilu. Soormi takutikkaanni sapernanngitsoq nioqqutissanut peqqinnermik tunngaveqartumik isumaqarsinnaaneq? Nunani allamiut TV-anni takutinneqartut killilersorsinnaanngilavut aamma inuit attaveqatigiittarfiinit allaneersut.

Ukiuni kingullerni arlalippassuarni immiaaqqat, viinnit aamma imigassat kimittut nioqqutaanerat appariartuinnarpoq, tamannalu ilisarnaataavoq siusinnerusukkut iliuuserineqarsimasut sunniuteqarsimanerannut.

Taamaattumik Kalaallit Nunaata Brugsenip isumaa tassaavoq piffissap ammasarfiusup sivitsorneqarnissaanut siunnersuut aamma qaqugu imigassat aalakoornartortallit pineqarnerannut tunngasut siunnersuutaasut pitsaasut. Taamaaliornikkut niuerfimmi tamanuunerusoq ammaassisoqassaaq kiisalu immiaaqqanik ingammik taxaniit tuniniaasarneq annikillisinneqassalluni.

Kalaallit Nunaata Brugsenimit sunniuteqarfigisinnaannnginnatsigu kikkut siulersuisunut ilaasortangussanersut, taava qinigaasoqariataarsinnaavoq ilaasortamik oqartussaasunut akiitsoqartumik tamannalu tunngavigalugu akuersissummik pigisatsinnik annaasaqarsinnaalerneq – taamaattumik isumaqarpugut siunnersuut taanna tulluanngitsoq.

Suliffeqarfinni siulersuisunut ilaasortat § 4, imm. 1, normu 1-imit 4-mut taaneqartut nammineq inuttut naammassisimassavaat. Taamaattumik piumasqaateqartoqanngilaq siulersuinut ilaasortat oqartussaasunut akiitsoqannginnissaannut tunngatillugu.

Inunnut allanut nammineq imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaanermut/sassaallersinnaanermut akuersissummik pigisaqartussanut imaluunniit suliffeqarfimmi atorfeqartitaanertik tunngavigalugu oqartussaasunut 50.000 000 koruuninik amerlanerusunilluunniit akiitsoqarnermut tunngasumut ilaatinneqartut pillugit, oqaatigineqassaaq inuk akiitsoqarsinnaasoq, kisianni akiligassaareersunik akiitsoqassanngitsoq.

Akiitsut akiligassaareersimasutut isigineqassanngillat qinnuteqaateqartoq soorlu assersuutigalugu naafferaalluni akilersuinissaminut isumaqatigiissuteqarsimappat aamma naafferaalluni akilersuinini eqqortittarpagu akilersukkaminik piffissaq eqqorlugu akiliisarluni. Taamatut pisoqartillugu qinnuteqaateqartoq akuersissummik pisinnaassaaq, tassa akiitsuni akilertaramigit akiligassanngorneri tunngavigalugit.

Suliffeqarfinni siulersuisunut ilaasortat § 4, imm. 1, normu 1-imit 4-mut taaneqartunik naammassinngitsoq suliffeqarfimmi siulersuisunut ilaasortannorsinnaanngilaq imaluunniit ingerlaqqissinnaanani.

Akerlianik isumaqarpugut pisiniarfinni nioqqutissat takuneqarsinnaanerannut assiaqusersuinikkut imaluunniit immikkut inimik isertarfilimmik pilersitsinikkut naammassineqartussatut siunnersuut ajornartorsiummik aaqqiissutaasinnaanngitsoq. Tamannalu aammattaaq niuertarfinnut eqqorneqartunut annertuumik aningaasartuuteqarnermik kinguneqartussaassaaq. Taamatuttaaq imigassanik aalakoornartortalinnik nittarsaassineq sunaluunniit inerteqqutigilerneqarnissaa. Siunnersuut akuersissutigineqassappat taava uagut isumaqarpugut tamanna inuusuttunut

killormoortumik sunniuteqassasoq, tamannami ujartuinnermik aamma soqutiginninnermik annertunerusumik pilersitsiinnassaaq.

Assiaqusersuineq tapertaassaaq imigassat aalakoornartortallit meeqqanit nioqqutissatut nalinginnaasutut ulluinnarnini isigineqannginnissaat. Taamatuttaaq assiaqusersuineq tapertaassaaq ilaqutariit meerartallit pisiniarfiliarsinnaanerannut tassami imigassat aalakoornartortallit pisiniarfiliarnermi misigisanut ilaatinnaq.

Ilisimatusarnikkut misissuinerit takutippaat atuisartut amerlasuut takusaminnik aqunneqartartut. Tamatuma saniatigut nalinginnaasutut ilisimaneqarpoq nioqqutip inissinneqarnera, taamaalillunilu takuneqarsinnaanera nioqqutip tunissaanerannut sunniuteqartartoq. Ilaatigut retailimi taaneqarpoq – takuneqartussat annertunerpaamik malugineqarnissaannik siunnersuut, tamatuma kingunerisaanik iluaqutaasumik “pisisartut pisiniarfimmi aqutigisaat allangortinniarneqassalluni taamaalillutik pisiniarnerminni nioqqutissanik amerlanerusunik takusaqarsinnaatillugit. ....”. “Tassami takusassiarineqartunik maluginneq pingaaruteqarluinnarpoq – ingammik nioqqutissanik pisiniarlugit pilersaarutaanngitsunik tassangaannaq pisiaqarnermut atatillugu. Isumassarsiap tassaasup “walk trough” – najoqqutarineqartumi tassani soorlu assersuutigalugu nunarsuaq tamakkerlugu mittarfinni akileraaruteqanngitsunik nioqquteqartarnek annertusiartuinnartumik aquppa.”

EU-mi Underudvalget for Naturressourcer “Pinnngortitamut isumalluutit ataani ataatsimiititaliap” 2016-imi aasaanerani ataatsimiinnermut EU-mi imigassaq pillugu iliuusissatut pilersaarutit pisariaqassusia aqutissiuunnarlugu, qulequttat ilagaat nittarsaassineq tassunga tunngatillugu imatut allattoqarpoq:

”Nittarsaassineq – ilisimatusarnikkut misissuinerup takutippaa meeqqat inuusuttullu nittarsaassinnermik eqqugaasarnerat annertusiartuaartillugu, taava annertusiartuaaginnartarpoq imigassartortalernissaannut navianartorsiorneq imaluunniit imagassartortarnerisa annertusinissaat. Inuit attaveqatigiittarfii aqutigalugu aamma internetikkut nittarsaassinerit aamma pilersaarinerit mianerisassatut isiginiarneqartariaqarput, soorlu assersuutigalugu aaqquissuussinnermik tapersersuilluni aningaasaliissuteqartarnek, nioqqutissanik inissiisarnek aamma nioqqutissat taakku sanianniittut, tassa imigassat suunerinut ilisarnaatinut attuumassuteqartut.”

Nittarsaassinnermut inerteqquteqarnek tupamut tunngasuni ilisimaneqarpoq, tassani tupanik nioqqutissianik nittarsaassinnerup inerteqqutaanera peqqissutsimut akornutaasinnaasunik aamma naleqqutsinngitsunik ileqqoqalernissamut ullutsinni illersuutitut isigineqarpoq.

Naggasiullugu siunertaa takusinnaanngilarput sooq Naalakkersuisut “akigitinneqartut qaffasinnerpaaffissaannik aamma iluanaarutissanik” nioqqutissanut taakkununga tunngatillugu aalajangersaassanersut. Naalakkersuisut pisiniarnermik akigitinneqartunik, quersuarni

aningasartuutinik, amigaataasunut tunngasunut il. il. ilisimasaqanngillat. Niuerfinni pissutsit nalinginnaasut akigitinneqartunik aalajangiissuusariaqarput.

Aalajangersagaq inatsimmit atuuttumit ingerlatitseqqiineruvoq. Oqaaseqaatit tusaaniarneqarput aalajangersagarlu § 70, imm. 2-miittoq peerneqarpoq manna tikillugu pisinnaatitsissutip taassuma atorneqarnissaa pissutissaqarsimannngimmat.

Naggataarutaasumik inassutigissavarput illuatungeriit oqaloqatigiinnissaannik pilersitsoqassasoq siunnersuutip oqaluuserisassatut nassiunneqannginnerani,

Oqaaseqaat tusaatissatut tiguneqarpoq. Naalakkersuisoqarfiup soqutigisallit assigiinnngitsut peqataatissimavai tamatumunnga ilanngullugit pisiniarfiutillit inatsisissatut siunnersuutip piareersarlugu suliarineqarnerani.

Soqutigisallit aamma oqartussaasut attuumassuteqartut assiaqusersuinissamut aalajangersakkat suliarineqarneranni peqataatinneqartussaasut, tassa § 41 tunngavigalugu.